

HRVATSKARIJEČ

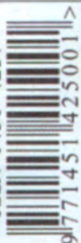
SUBOTICA, 19. LISTOPADA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 243

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

**HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice
proslavio desetu obljetnicu**

VRAĆEN HRVATSKI DOM

ISSN 1451-4257

917714514250011>

**Obilježen
Dan zajednice**

INTERVJU

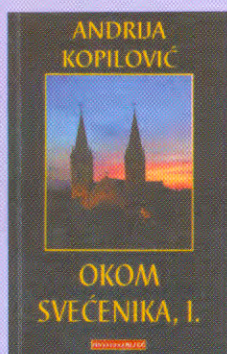
Zavitni dan u Monoštoru

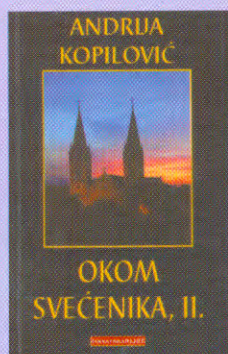
MONS. STJEPAN BERETIĆ

Izložba slika Stipana Kopilovića

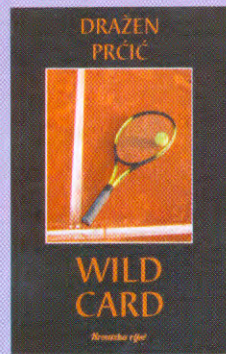
400 dinara

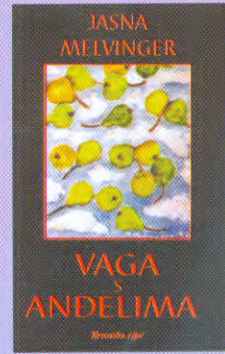
400 dinara

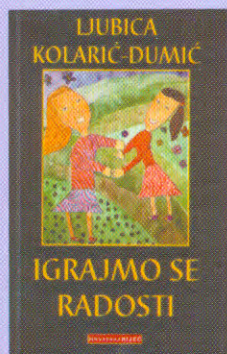
400 dinara

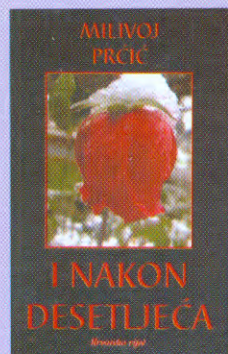
300 dinara

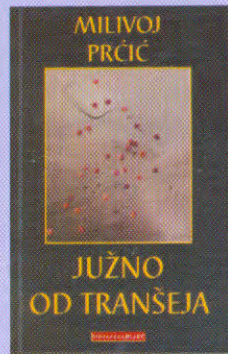
200 dinara

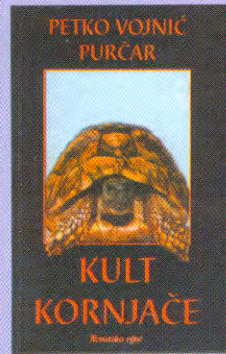
300 dinara

200 dinara

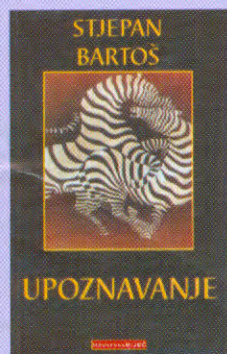
300 dinara

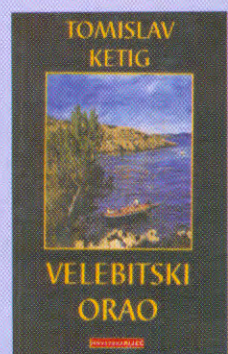
200 dinara

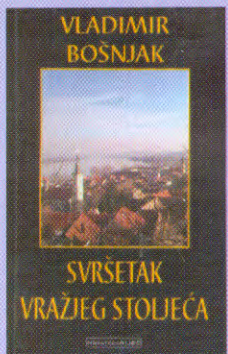
300 dinara

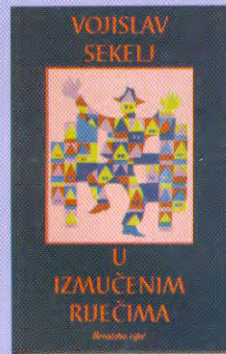
300 dinara

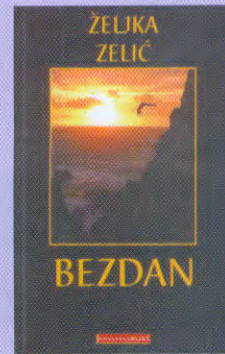
300 dinara

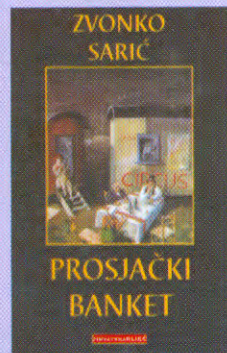
300 dinara

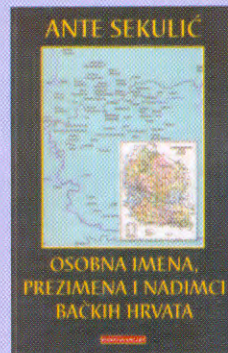
200 dinara

300 dinara

300 dinara

400 dinara

HRVATSKARIJEČ

Naručite knjigu!

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime:

Ulica i broj:

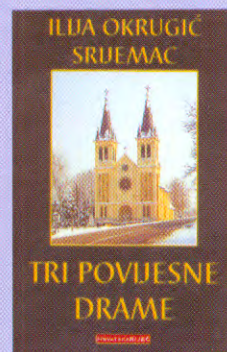
Poštanski broj, mjesto i država:

Telefon i e-mail:

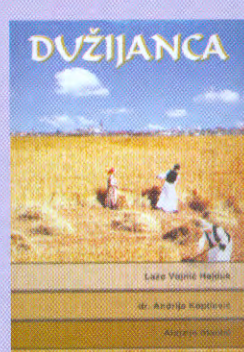
Ovim neopozivo naručujem knjigu:

1., komada
2., komada
3., komada
4., komada
5., komada

Vlastoručni potpis:

500 dinara

5000 dinara

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija Mandić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Slučajno ili ne?

Protekli vikend i početak ovoga tjedna za Hrvate u Vojvodini bio je bogat proslavama, obljetnicama i kulturnim događanjima. Od Bačkog Monoštora, preko Subotice i Petrovaradina do Srijemske Mitrovice slavilo se, podsjećalo na značajne ljude i događaje. Kako je to i uobičajeno za ovakve prigode nije nedostajalo niti poziva na zajedništvo, a s druge strane zahvaljivalo se na dosadašnjoj pomoći i izražavala očekivanja za buduću potporu, financijsku i moralnu, a u cilju očuvanja nacionalnog identiteta Hrvata na ovim prostorima.

Očuvanje vlastite kulturne baštine nesumnjivo je od primarnog značaja za očuvanje nacionalnog identiteta, a religijske, jezične i kulturne razlike i potreba poštovanja i očuvanja tih razlika u prvom su planu kada se govori o nacionalnim manjinama i njihovim pravima. No, početkom tjedna u Subotici se o hrvatskoj nacionalnoj manjini govorilo u sasvim drugom kontekstu.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik postavio je na zboru građana MZ Verušić, na kojem se raspravljalo o lokaciji regionalnog odlagališta smeća, pitanje – »je li slučajno« što se dvije od tri predložene lokacije nalaze u područjima gdje u većini žive Hrvati? Uz to oni se, na ovim vrlo kvalitetnim zemljištima, tradicionalno bave poljoprivredom i ne žele u svom susjedstvu imati deponij takve vrste, niti se tamo zapošljavati. Ekološka pitanja su, zna se odavno, politička pitanja prve vrste, pa je tako i pitanje lociranja odlagališta otpada političko pitanje. Prema mišljenju gradonačelnika Subotice, koji je iz mađarske nacionalno-manjinske stranke i dugogodišnjeg koalicijskog partnera DSHV-a, ovo pitanje ne bi trebalo stavljati u kontekst manjinskih prava »jer i manjine proizvode otpad«.

Kada netko, poput Verušićana, ima iskustvo propale »političke tvornice« – koja je osim umjetnog gnojiva »proizvela« i niz zagađenja vode, zemljišta i zraka – nije niti čudno što ne žele deponij i to na kvalitetnoj crnici. Međutim, pitanje lokacije regionalnog odlagališta otpada za općine Subotica, Senta, Kanjiža, Čoka, Mali Idoš i Bačka Topola u ovom je slučaju postalo, čini se, još jedno političko pitanje oko kojeg će se i nadalje zaoštravati odnosi između sadašnjih koalicijskih partnera na lokalnoj razini.

J. D.

Ljerka Alajbeg, konzulica gerant u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

Unaprijediti gospodarsku suradnju 6

Problem deponija postao nacionalni problem

Verušić ne želi smetlište 8,9

Zavetni dan u Bačkom Monošturu

Neka srca budu sretna 26,27

Dani Balinta Vujkova u Subotici

O hrvatskom dramskom stvaralaštvu u Podunavlju 30,31

UKRATKO

Hrvatska u Vijeću
sigurnosti UN-a

Hrvatska je sa 184 glasa zemalja članica Opće skupštine UN-a, u trećem krugu glasovanja, 16. listopada, izabrana za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti UN-a. Dvogodišnji mandat počinje 1. siječnja 2008. godine. Nakon što je Češka povukla kandidaturu, u trećem krugu glasovanja na listiću za predstavnika istočne Europe bila je samo Hrvatska. Hrvatska ministrica vanjskih poslova Kolinda Grabar Kitarović zahvalila je članicama UN-a na podršci. »Izbor je iznimno bitan ne samo za učvršćivanje našeg ugleda i položaja u svijetu već i zbog euroatlantskog procesa. Članstvo u Vijeću sigurnosti ubrzo će naš ulazak u članstvo Europske unije i NATO-a«, kazala je ministrica. Zahvalila je i Češkoj što je povlačenjem kandidature omogućila Hrvatskoj da prvi put uđe u Vijeće sigurnosti. Predsjednik Republike Stjepan Mesić je ocijenio da je to jedan od najvećih uspjeha hrvatske vanjske politike nakon međunarodnog priznanja.

Srbiji odložena odluka o
pridruživanju EU

Umjesto dugo očekivanog potpisa na sporazum o pridruživanju Srbije s EU, Vijeće ministara Europske unije 16. listopada je Luksemburgu papire vratilo u ladicu i time stavio Srbiju »na čekanje« do kraja listopada. Odlaganje je uslijedilo poslije negativnog izvještaja koji je ministrima EU predstavila glavna tužiteljica Haškog tribunala Carla del Ponte, a koji je bio jedan od uvjeta za potpisivanje.

Mesić raspisao
parlamentarne izbore

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić raspisao je parlamentarne izbore koji će se održati 25. studenoga. Od dana raspisivanja izbora počinje teći rok od 14 dana za predaju i verifikaciju kandidacijskih lista. Predizborna kampanja službeno će početi 3. studenoga, trajat će tri tjedna i završava 24 sata prije dana održavanja izbora (izborna šutnja 24. studenoga). Parlamentarni izbori provode se na biračkim mjestima u izbornim jedinicama, deset na području Hrvatske, te dvije posebne – 11. izbornoj jedinici za dijasporu u kojoj glasuju hrvatski državljani s prebivalištem izvan Hrvatske i posebnoj za pripadnike nacionalnih manjina.

Čestitka DSHV-a u povodu ulaska
Hrvatske u VS UN-a

U povodu ulaska Hrvatske u Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda u mandatu 2007./2008. godine, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je čestitku predsjedniku Republike Hrvatske *Stjepanu Mesiću*, predsjedniku Hrvatskog sabora *Vladimiru Šeksu* i predsjedniku Vlade Republike Hrvatske *dr. Ivi Sanaderu*.

»Još jedan vanjsko politički uspjeh Hrvatske govori o tomu da njen položaj u Europi, ali i u svijetu sve više jača, o čemu prilikom izbora

za članicu Vijeća sigurnosti svjedoči podrška europskih zemalja, ali i zemalja s drugih kontinenta.

Izražavamo nadu da će u naredne dvije godine, kao nestalna članica Vijeća sigurnosti, Hrvatska još više učvrstiti svoj položaj u svijetu i time hrvatskom narodu donijeti zasluženi boljitak, među ostalim sudjelujući u rješavanju globalnih svjetskih problema«, stoji u čestitki DSHV-a u povodu ulaska Hrvatske u Vijeće sigurnosti UN-a. ■

Blagoslivljen
Dom DZH-a

Dom Demokratske zajednice Hrvata u Subotici, na adresi Age Mamužića 5, svečano je blagoslovljen u subotu 13. listopada. Na svečanosti bili su nazočni brojni gosti, članovi i simpatizeri ove političke zajednice. Ovom svečanošću obilježen je završetak renoviranja Doma Demokratske zajednice Hrvata, čime je omogućen nesmetan rad DZH-a. Obnovom Doma DZH-a osigurala se prisutnost članova i simpatizera kao poticajnog čimbenika svima koji prihvaćaju zajedničku brigu i obvezu očuvanja hrvatskog identiteta na ovim prostorima. Ovom prigodom istaknuto je, da DZH treba biti mjesto susretanja i čvrsti oslonac života za članove i simpatizere, kako hrvatske zajednice tako i cijele društvene zajednice. Nakon blagoslova nazočnima je u prostorijama Doma DZH priređen domjenak. ■

Zahtjev roditelja za pokretanje odjela sedmoga razreda na hrvatskom u OŠ »Matko Vuković« u Subotici

Konačnu odluku donijet će pokrajinski tajnik

Zahtjev roditelja u Osnovnoj školi »Matko Vuković« da se otvori odjel sedmoga razreda na hrvatskom jeziku trebao bi biti razriješen do sredine ovoga tjedna, izjavio je u ponedjeljak 11. listopada za Radio Suboticu načelnik Školska uprave u Somboru *Gradimir Marković*. On je rekao da je došlo do zastoja u rješavanju ovog problema zbog nejasnoća oko ovlasti i broja učenika, te najavio kako će se s pokrajinskim tajnikom za obrazovanje i kulturu *Zoltanom Jegesom* i predstavnicima škole sastati tijekom ovoga tjedna u Subotici.

Kako saznajemo od ravnateljice OŠ »Matko Vuković« *Marije Crnković*, u ponedjeljak 15. listopada školi je stigao dopis Gradimira Markovića, u kojem se navodi kako nije njegova ingerencija da odlučuje o formiranju ovog odjela već je za to mjerodavan pokrajinski tajnik koji je, kako je podsjetila, 24. rujna poslao mišljenje da za formiranje odjela nema

zakonskih smetnji i da je konačna odluka na Ministarstvu prosvjete.

»Imamo 16-ero djece i s obzirom da nema zakonskih smetnji, tražit ćemo da nam izda rješenje o formiranju odjela. Sve u svemu vrtimo se u krug i velika je polemika je li pokrajinski tajnik Jeges doista bio iskren kada je rekao da za formiranje odjela nema zakonskih smetnji, jer u Školskoj upravi tvrde kako pravilnik o nastavnom planu i programu za hrvatski kao materinji i srpski kao materinji jezik nije isti, i da samim time usvojena odluka nije sukladna zakonu. On nije trebao staviti tamo to što je stavio, a sad budući da jest, na njemu je da to opravda. Lopta je prebačena na Jegesa, na kojem je sada dati rješenje, ako ne da neka obrazloži zašto«, izjavila je za naš list ravnateljica škole.

D. B. P.

► *Moj materinski se razlikuje od očinskog jezika.*

► *Nije pošteno, ali je ljudski.*

Dujizmi

► *Normalno je da imaju više nepismenih oni koji imaju dva pisma.*

► *Točka je sastavni dio svakog dnevnog reda.*

Hrvatski premijer na zasjedanju Generalne skupštine UN-a u New Yorku

Povrijeđeni smo presudom

Hrvatski premijer Ivo Sanader kazao je u UN-u kako je Hrvatska »povrijeđena« haškom presudom »vukovarskoj trojci« i da traži pravdu

Hrvatski premijer Ivo Sanader je na zasjedanju Generalne skupštine UN u New Yorku, koja je danas raspravljala o radu Haškog suda, postavio pitanje zašto su u tom sudskom procesu zanemarene Ženevske konvencije kojih su trojica optuženih – Mile Mrkšić, Veselin Šljivančanin i Miroslav Radić, bili dužni pridržavati. »Tražimo pravdu za sve žrtve u Vukovaru i bilo gdje u svijetu. To je od izuzetne važnosti

za budućnost međunarodnog kaznenog prava«, poručio je s govornice UN-a hrvatski premijer. »Hrvatska je duboko povrijeđena nepravdom počinjenom Vukovaru ovakvim umanjavanjem značaja tog nepobitnog, neljudskog i namjernog zločina. U tome Hrvatska nije sama: presuda je izazvala mnoge negativne reakcije međunarodnih udruženja za ljudska prava i uglednih osoba, vladinih dužnosnika, članova parlamenta, uključujući Zajedničkog parlamentarnog odbora EU-Hrvatska«, rekao je Sanader. Konstatirajući kako su ubijanje i neljudski odnos prema kako »Hrvatska ima pravo pitati zašto su Ženevske konvencije, čija su načela uključena u Statut Haškog suda, zanemarene u određivanju krivice tih oficira JNA«. »Hrvatska očekuje kako će nakon žalbe Tužiteljstva sudsko vijeće pažljivo proučiti presudu i djelovati u skladu s jasnim mandatom određenim od strane Vijeća sigurnosti UN«, kazao je Sanader. ■

O uspostavljanju željezničkog prometa na liniji Subotica-Vinkovci

Nedostaje vozno sredstvo

Na temelju dopisa što ga je krajem kolovoza Direkciji za prijevoz JP »Željeznice Srbije« uputio DSHV, Sektor za putnički promet Srbije ovog Javnog poduzeća je dostavio pismeni odgovor u kojemu pojašnjava probleme u ponovnom uspostavljanju prometa vlakova za prijevoz putnika na liniji Subotica-Vinkovci.

Kako stoji u odgovoru, JP »Željeznice Srbije« bile su zainteresirane da se za vozni red 2006/2007. godine na graničnom prijelazu

pridonijeli ponovnom uspostavljanju putničkog prometa na ovoj pruzi. Kako se navodi, »ako željeznička uprava Hrvatskih željeznica iznađe mogućnosti i osigura materijalno-tehnička sredstva, JP »Željeznice Srbije« će biti suglasne uspostaviti promet vlakova za prijevoz putnika na ovom dijelu pruge za vozni red 2007/08.«. ■

Na zboru građana u MZ Petrovaradin

Opozvan Savjet, uskoro izbori

Zbor građana MZ Petrovaradin je većinom glasova prošloga četvrtka opozvao Savjet ove MZ i zaključeno je da se što prije raspišu izbori za novi Savjet MZ, piše dnevni list »Danas«. Time je pobijedila opcija koju je predvodila SRS, na čiju je inicijativu i došlo do glasanja o opozivu rukovodstva MZ Petrovaradin. Po riječima predsjednika Savjeta MZ Petra Mudrog, grupa neodgovornih radikala nanijela je veliku štetu građanima Petrovaradina, pokušavajući ušutkati legalno izabrani Savjet MZ Petrovaradin, koji se žestoko bori da Petrovaradin dobije sve ono što mu po zakonu pripada, da se pare iz gradskog proračuna ulažu u Petrovaradin koji je sada najzapušteniji dio grada. Mudri napominje kako je općina Petrovaradin jedini slučaj jednopartijske općine u zemlji, i da zato građani Petrovaradina ne smiju dozvoliti da jedna manja grupa diktira kako će živjeti 25.000 ljudi u Petrovaradinu.

D. J.

Bogojevo-Erdut uspostavi promet vlakova za prijevoz putnika, ali zbog »nedovoljnog materijalno-tehničkog osiguranja ni oni kao željeznička uprava nisu to mogli tehnički realizirati«.

Tijekom ove godine u više su navrata vođeni razgovori između željezničkih uprava Republike Hrvatske (HŽ) i Republike Srbije (ŽS), ali JP »Željeznice Srbije« nisu u mogućnosti osigurati vozno sredstvo za uspostavljanje prometa.

U dopisu najavljuju kako će se u listopadu održati novi bilateralni sastanci dviju željezničkih uprava, na kojemu će predstavnici JP »Željeznice Srbije« iznijeti prijedloge koji bi

UKRATKO

Raspisane nagrade

Srbija je raspisala nagradu od milijun eura za informaciju koja će dovesti do lociranja i uhićenja haškog optuženika Ratka Mladića. Predsjednik Nacionalnog savjeta za suradnju s Haškim tribunalom Rasim Ljajić je rekao kako je odluku o raspisivanju nagrade donio Savjet za nacionalnu sigurnost, na prijedlog Akcionog tima za okončanje suradnje s Haškim tribunalom. Nagradu isplaćuje država Srbija. Za drugu dvojicu optuženih Stojana Župljanina i Gorana Hadžića nagrada je po 250.000 eura. Upitan što je s Radovanom Karadžićem, četvrtim haškim optuženikom koji je na slobodi, Ljajić je rekao kako on nije državljanin Srbije, pa nije bilo pravnog osnova za raspisivanje nagrade. On je, međutim, kazao da će, ako bilo tko dostavi informaciju koja će dovesti do uhićenja bivšeg lidera bosanskih Srba, vrijednost nagrade također biti milijun eura.

»Denacionalizacija od 2008.«

Ministar financija Srbije Mirko Cvetković najavio je početak javne rasprave o zakonu o denacionalizaciji, za koji očekuje da se primjenjuje od sljedeće godine. Sedam godina od kako je DOS kao predizborno obećanje najavljivao zakon o denacionalizaciji, najavljena je javna rasprava o radnoj verziji zakona koji to područje regulira. Ministar Cvetković je najavio javnu raspravu o radnoj verziji zakona o denacionalizaciji u sljedeća dva mjeseca. Ministar je ocijenio kako će taj pravni akt biti u primjeni od početka 2008. godine.

Vraćeni lipicanci

Konji, većinom lipicanci, oteti ratne 1991. godine iz Lipika vraćeni su u Hrvatsku nakon više od 16 godina. Pet kamiona sa 66 konja – 8 rođenih u Lipiku, a ostali su potomci lipičkih rođeni u izbjeglištvu – utovareni su na imanju Todora Bukinca u Novom Sadu. Ministar Petar Čobanković rekao je kako za konje ništa nije plaćeno već će Hrvatska pomoći srbijanskoj strani savjetima i tehničkom podrškom pri pristupnim pregovorima za EU.

Ljerka Alajbeg, konzulica gerant u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

Unaprijediti gospodarsku suradnju

*Protekli mandat u Bruxellesu za mene je veliko iskustvo, budući da je Bruxelles središte Europske unije i možda za Republiku Hrvatsku najzanimljivije područje u cijeloj diplomatskoj mreži, jer je Hrvatska na pragu Europske unije * Sigurno se više trebamo okretati području gospodarstva. To je u interesu obiju zemalja, a manjinske zajednice mogu biti most u takvoj suradnji.*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Na dužnost konzula geranta u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici stigla je 3. listopada mr. sci. Ljerka Alajbeg. Profesionalna diplomatkinja mr. sci. Ljerka Alajbeg obavljala je brojne dužnosti u Ottawi, Pittsburghu, New Yorku, te u drugim svjetskim metropolama, a dolasku u Suboticu prethodio je šestogodišnji mandat na dužnosti veleposlanice Republike Hrvatske u Bruxellesu.

Mr. sci. Ljerka Alajbeg objašnjava kako dužnost konzula geranta znači obavljanje dužnosti otpravnika poslova, do službenog imenovanja generalnog konzula.

»U mom slučaju na dužnost konzula geranta upućena sam iz Republike Hrvatske. Inače, konzul gerant može biti imenovan, primjerice, i ovdje, na licu mjesta. Na ovu dužnost sam imenovana s obzirom da nije provedena procedura za imenovanje generalnog konzula, koja je nešto dugotrajnija. Nije se htjelo ostaviti ovaj značajan konzulat bez čovjeka na čelu, nakon odlaska generalnog konzula Republike Hrvatske mr. Davora Vidiša s dužnosti u Subotici, i onda je odlučeno da preuzmem dužnost konzula geranta, a sam postupak imenovanja generalnog konzula može se obaviti i u tijeku mog službovanja. Imam u potpunosti ovlasti šefa ovog konzulata, ali u svojstvu otpravnika poslova«.

▶ Kakvi su Vaši prvi dojmovi o Subotici?

»Prvi sam put u Subotici. U djetinjstvu sam bila u Slavoniji, pa me ovaj krajobraz, pa i mentalitet, malo podsjećaju na Slavoniju. Ja sam tamo doista uživala kao dijete i nekako se sada nastojim podsjetiti svoga djetinjstva. Međutim, svako područje je drugačije i vjerujem da ću u Subotici puno toga otkriti i što se tiče samog okoliša, a i što se tiče ljudi. Jako je teško reći koliko ću biti na ovoj dužnosti u Subotici.

Osobno očekujem da bih možda mogla obaviti i čitav mandat na ovom poslu«.

▶ Prije kraja mandata u Bruxellesu, kralj Albert II. odlikovao Vas je Krunskim redom Velikog križa s lentom, za iznimno doprinos razvoju i učvršćenju prijateljskih odnosa između Republike Hrvatske i Kraljevine Belgije. Što biste iz Vašeg dosadašnjeg radnog iskustva izdvojili kao profesionalno najzahtjevnije, ili pak najzanimljivije?

»Obnašala sam dosta dužnosti, ali volim istaknuti da sam svojih prvih deset radnih godina provela u 'Ina – Naftaplina' i zaista je to bilo moje dragocjeno iskustvo za kasniji rad u diplomaciji. I dan-danas funkcioniram malo drugačije nego 'tipična diplomacija'. Idem odmah u srž stvari i razmišljam dohodovno. Dakle, formirala sam se tako – da se mora razmišljati o tome kako se ne može samo trošiti, nego se mora voditi računa o opravdanosti trošenja, te poticati gospodarske subjekte s obiju strana na takve aktivnosti koje će svima donijeti konkretnu korist. I u diplomaciji pazim na stranu dohodovnosti. U svim svojim kontaktima koje sam započela ovdje u Subotici, odmah se interesiram i za gospodarsku dimenziju, za mogućnost gospodarske suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije, dakle između određenih područja, konkretno sada, između područja Subotice i Autonomne Pokrajine Vojvodine i nekih područja u Republici Hrvatskoj. Na neki način sam pionir hrvatske diplomacije, na što sam ponosna. Prije dolaska u Suboticu obnašala sam dužnost veleposlanice Republike Hrvatske u Bruxellesu, Kraljevini Belgiji i Velikom Vojvodstvu Luxemburga. Činjenica da sam bila šest godina na tom mandatu, koji u pravilu traje četiri godine, govori da sam puno toga uradila tamo i da su oni,

koji su od mene očekivali rezultate, zadovoljni. Taj mandat je za mene veliko iskustvo, jer je Bruxelles središte Europske unije i možda za Republiku Hrvatsku najzanimljivije područje u cijeloj diplomatskoj mreži, jer je Hrvatska na pragu Europske unije«.

▶ Što očekujete od ovog mandata i na čemu će biti naglasak u Vašem radu?

zapravo bliskih područja mora se unaprijediti i upravo oblasti gospodarstva treba posvetiti veću pozornost. Treba ipak naglasiti kako je konstanta našeg djelovanja briga i pomoć hrvatskoj zajednici i njihovim udrugama u ostvarivanju i unapređivanju njihovih manjinskih prava. U dosadašnjem diplomatskom djelovanju imala sam puno iskustva u radu s hrvatskim zajed-

Konzulica gerant: Ljerka Alajbeg

»Napočetku djelovanja Generalnog konzulata u Subotici područje gospodarstva nije moglo biti na prvom mjestu, jer je u to vrijeme bilo drugih aktualnih pitanja. Prije svega, to su bili problemi političke prirode, a onda pak, prirode ljudskih potreba – kako bih to rekla, i to se onda rješavalo. Nakon normalizacije odnosa između Republike Hrvatske i Republike Srbije, i kada u konzulatu više nema toliko opsežnog rada sa strankama, mi se sigurno više trebamo okretati oblasti gospodarstva. To je u interesu obiju zemalja, a manjinske zajednice mogu biti most u takvoj suradnji. Život mora biti normalan i teći svojim tijekom. Razvijanje gospodarske suradnje između

nicama diljem svijeta, te vjerujem da će mi to iskustvo biti dragocjeno i u ovom mandatu.

Nadam se da će mi ovo biti cijeli mandat, a očekujem da nastavim dobar posao koji je uradio moj prethodnik Davor Vidiš. To je jako dobra osnova za početak mog djelovanja, jer je Davor Vidiš razvio aktivnosti ne samo s hrvatskim institucijama i udrugama, uopće s hrvatskim korpusom ovdje, nego i s mjerodavnim tijelima i tijelima vlasti, kako ovdje u Subotici, tako i u Pokrajini. Želim to nastaviti i unaprijediti ako je moguće, znači, uz brigu za Hrvate, unapređivati gospodarsku i kulturnu suradnju i to bi bile te odrednice u prvi mah«.

Održana sjednica IO HNV-a

Razmatran rad hrvatskih udruga

Upitnike koje je uputio HNV dostavilo svega 12 udruga, manje od polovice registriranih

Zamolba Hrvatskog društva za pomoć učenicima »Bela Gabrić« za jednokratnu financijsku pomoć učenicima I. razreda subotičke Gimnazije »Svetozar Marković« usvojena je na sjednici Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održanoj 13. listopada u Subotici. Ova jednokratna pomoć bit će dodijeljena učenicima koje od ove školske godine pohađaju hrvatski gimnazijski odjel. Iz proračuna HNV-a osigurano je po 8000 dinara za svaku od 16 učenika koje pohađaju taj odjel.

Članica IO HNV-a zadužena za oblast kulture **Antonija Čota**, podnijela je izvješće o radu hrvatskih udruga u 2007. godini. Ovo izvješće sastoji se iz dva dijela: prvi dio je načinjen temeljem popunjenih upitnika i izjava čelnika udruga i odnosi se na stanje u 2006. godini, dok je drugi dio načinjen temeljem raspodjele financijskih sredstava u 2007. godini, a sastavni dio izvješća je i opća ocjena stanja, te prijedlog određenih mjera.

RAD HRVATSKIH UDRUGA: »Upitnike je dostavilo svega 12 udruga, dakle manje od polovice registriranih udruga, te su zaključci o stanju u 2006. godini doneseni temeljem dostavljenih upitnika, a raspodjela sredstava u 2007. godini prikazana je na osnovi relevantnih podataka. Iz tabele u priloženom materijalu može se vidjeti broj Hrvata prema popisu pučanstva iz 2002. godine u pojedinim mjestima i broj članova odnosno hrvatske udruge. Iz ovih podataka vidljivo je da je mali broj Hrvata uključen u aktivan rad udruga. Udruge s malim brojem aktivnih članova trebaju raditi na auto-popularizaciji, ili potražiti sadržaje koji bi mogli privući veće članstvo. Izuzetno pozitivan primjer bilježe Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo 'Matija Gubec' iz Tavankute i Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo 'Matija Gubec' iz Rume, glede broja aktivnih članova«, rekla je Antonija Čota i napomenula kako se većina udruga financira iz pokrajinskog i republičkog proračuna, kao i iz općinskih proračuna, te putem natječaja za sredstva koja raspisuje Republika Hrvatska.

»U odnosu na prošlu godinu, u razdoblju od 1. siječnja do 10. listopada, udruge su ostvarile veće prihode, jer su se prijavile na više natječaja, a to je rezultat redovitog obavješćivanja naših udruga o raspisanim natjecanjima. S takvom praksom obavješćivanja udruga treba nastaviti, a uskoro će udrugama biti poslani i

dopisi s instrukcijama kako načiniti izvješća o radu i programe rada. Primijećeno je kako osim dviju udruga, u Tavankutu i Vajskoj, niti jedna nema savjet roditelja, iako se većina naših udruga bavi radom s djecom. Savjeti roditelja u okviru udruga bi se trebali formirati«.

Antonija Čota je zaključila kako treba pozvati hrvatske udruge da uredu Vijeća dostave izvješća o radu u 2007. godine koja sadrže financijske pokazatelje, kao i programe rada za

ranje na materinjem jeziku hrvatske manjinske zajednice realiziralo bi se kroz produkciju radio i televizijskog programa u sklopu produkcije 'CRO RTW', koji bi se emitirao na vojvođanskim i srbijanskim radio i televizijskim postajama, kao i na internetskim stranicama«, rekao je **Josip Stantić** i istaknuo kako bi se emisije temeljem prethodno reguliranih prava i obveza ustupale lokalnim, regionalnim i nacionalnim radio i televizijskim postajama, a kroz tjedne

Sa sastanka Izvršnog odbora HNV-a

2008. godinu s kalendarom značajnih manifestacija koje organiziraju.

INICIJATIVA PRODUKCIJE »CRO RTW«: U daljnjem tijeku sjednice, novinar hrvatske redakcije Radio Subotice i dopisnik Hine **Josip Stantić** predstavio je inicijativu radne skupine za realizaciju projekta uspostave radio, televizijske i internetske produkcije na hrvatskom jeziku u AP Vojvodini i Republici Srbiji.

»Projekt ima za cilj na profesionalan i sveobuhvatan način omogućiti i prikladno riješiti pitanje ostvarivanja prava na informiranje putem elektroničkih medija na materinjem jeziku građana hrvatske nacionalnosti u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini i Republici Srbiji. Ostvarivanje prava na redovito informi-

polusatne emisije analizirali bi se aktualni događaji iz svijeta politike, oblasti kulture i službene uporabe jezika.

Član Izvršnog odbora **Jašo Šimić** naglasio je kako bi ta produkcija trebala sadržavati programe koji su sadržajno sukladni ciljevima hrvatske zajednice odnosno HNV-a, sa čime su se složili i drugi članovi ovog tijela.

Izvršni odbor HNV-a dao je jednoglasnu potporu inicijativi produkcije »CRO RTW«. Na sjednici su osim predsjednice Izvršnog odbora HNV-a **Slavice Peić**, bili nazočni članovi IO Vijeća **Mato Groznica**, **Antonija Čota**, **Jašo Šimić** i **Joza Kolar**, kao i predsjednik HNV-a **Branko Horvat**.

Z. Sarić

Rasprava o lokaciji budućeg regionalnog deponija

Verušić ne želi smetlište

PREDMET: Peticija građana

Mi dole potpisani građani Mesne zajednice "Verušić" i opštine Subotica ne želimo nikakvu deponiju ili odlaganje otpada na teritoriji MZ "Verušić". Iz sredstava javnog informisanja i predložene odluke za usvajanje regionalnog plana upravljanja otpadom za opštine Subotica, Senta, Kanjiža, Čoka, Mali Idoš i Bačka Topola, za 36. sednicu Skupštine opštine Subotica, se vidi da je jedna od predviđenih lokacija na teritoriji naše mesne zajednice. Izražavamo ozbiljnu zabrinutost i negodovanje zbog pratećih faktora koji prate jednu takvu deponiju i smatramo neprihvatljivim da lokacija za izgradnju takve deponije bude na jednoj od najkvalitetnijih obradivih površina zemlje crnice u našoj opštini.

Predsednik Skupštine
MZ "Verušić"
Miroslav Kiš

Miroslav Kiš

Potpisi građana

Predsednik Saveta
MZ "Verušić"
Josip Kujundžić

Josip Kujundžić

*Regionalni plan upravljanja otpadom u završnoj fazi * DSHV protiv predloženih lokacija *
Cinično je obećavati zemljoradnicima posao u tvornici otpada
i od uspešnih poljoprivrednika praviti prosjake, čulo se na skupu u Verušiću*

U ponedjeljak navečer je nova dvorana doma Mjesne zajednice Verušić bila puna, predstavljen je Regionalni plan upravljanja otpadom za opštine Subotica, Senta, Kanjiža, Čoka, Bačka Topola i Mali Idoš. Prije samog skupa potpisivana je peticija protiv smještanja deponija na teritoriju ove mjesne zajednice.

Svetlane Marušić, člana općinskog tima Andree Kikity, članova projektnog tima PTI Milice Čizmić, Miroslava Marinkova i Zoltana Đarmatija, predsjednika Demokratskog saveza Hrvata i zastupnika Petra Kuntića, predsjednika općinskog odbora DSHV-a Martina Bačića te potpredsjednika stranke Duje Runje, rasprava je bila

više nema mjesta. Žao mi je što postoje glasine kako je to upereno protiv nekoga, to je usmjereno protiv problema. S deponijem ide i mogućnost zapošljavanja. Otpad je dobar posao«, rekao je Kucsera otvarajući razgovor, ali je pljesak izostao.

Miroslav Kiš je ispričao dojmove s puta po Nizozemskoj gdje su zakonom zabranili deponije, i gdje su upozorili da ne radimo kao oni prije 15 godina, na što je Kucsera odgovorio da se i on susreo s ljudima iz Nizozemske i da je dobio informaciju kako se deponira ipak oko 20 posto smeća koje se ne može reciklirati.

SPREMNI NA RADIKALIZACIJU: Petar Kuntić je rekao kako su stranka i građani apsolutno nezadovoljni, i upitao se kako to da predložene lokacije budu baš između Male Bosne, Đurđina, Verušića, Žednika i Bikova, gdje kompaktno žive Hrvati. »Nismo protiv deponija, ali proces nije dobro vođen.

Treba se preispitati hoće li to biti smetlište ili tvornica reciklaže. Ovo je veliki politički problem. Tražimo od svih koji su nam partneri da zaštite ovo područje i da smetlište ne bude ni s jedne ni s druge strane pruge. Tu je prvoklasan černozem« istaknuo je Kuntić, i poručio kako će to »teško ovde proći, jer su ljudi spremni i na radikalne odluke«.

Žitelji Verušića žalili su se kako ih Azotara truje 20 godina, da se sada planira deponij i zašto se deponija ne pravi tamo gdje nije prvoklasna zemlja, gdje su rupe u zemlji, poput ciglane u Čantaviru ili Senti.

Martin Bačić je rekao kako treba biti naivan da bi se povjerovalo da će se naknadno odrediti lokacija i upitao što će biti sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu koji zabranjuje pretvaranje poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište.

Odgovarajući, Kucsera je rekao kako ne želi izbjeći pogledati ljude

Oprečna mišljenja u općinskoj vlasti: Petar Kuntić i Géza Kucsera

Naime, plan je suzio broj mogućih lokacija na tri, od kojih su dvije u blizini Verušića, s jedne i druge strane ceste Subotica-Žednik. Od treće lokacije, na teritoriju Bačke Topole se odustalo jer Subotičani žele da deponij bude u njihovoj općini.

BROJNI GOSTI: Uz nazočnost predsjednika Skupštine MZ Miroslava Kiša, predsjednika Savjeta MZ Josipa Kujundžića, gradonačelnika Géze Kucsera, savjetnice pokrajinskog tajnika

nabijena emocijama i na trenutke žučna. Gradonačelnik Kucsera je pojasnio kako sadašnje smetlište na Aleksandrovačkoj bari nema niti osnovne sanitarne karakteristike, i kako još maksimalno jednu-dvije godine može funkcionirati. U ovoj regiji Subotica proizvodi preko 50 posto otpada i stoga je najviše zainteresirana za rješavanje ovog pitanja. »Naša je odgovornost ne ostaviti djeci brda smeća. Vodim ozbiljnu borbu s direktorom JKP Čistoća jer na deponiju

Predsjednik Skupštine MZ Verušić: Miroslav Kiš

u oči, da je zato došao, te je dodao kako i manjine proizvode otpad, da se mogu govoriti velike riječi ali se time problem neće riješiti.

REVOLT: Na pitanje koju vodu će piti žitelji Verušića, Kucsera je odgovorio kako se nada tvornici vode, a s obzirom da vodovoda nema, bit će ga već sutra. Ove su cinične riječi izazvale revolt okupljenih pa se moglo čuti kako Kucsera to sve ne plaća iz svoga džepa, kako će mlade otjerati, kako Općina u ovu mjesnu zajednicu 30 godina nije uložila ni dinar, te da je cinično obećavati zemljoradnicima posao u tvornici otpada i od uspješnih poljoprivrednika praviti prosjake.

Kucsera je dodao kako nije sigurno da djeca žele isto što i stari, i da se ponekad treba upitati treba li za

bi bilo vidjeti kako je to do sada u Srbiji učinjeno, postoji opravdana sumnja kako će funkcionirati deponij. Trebat će puno dokaza jer je na papiru mnogo toga idealno», istaknuo je Runje.

NEODGOVORENA PITANJA: Među okupljenima je bilo nezadovoljnih jer nisu dobili odgovore na svoja pitanja, brine ih kako će dobiti certifikate za farme kada se nalaze u blizini smetlišta i konačno je nedoumica hoće li se na deponiju donositi kompaktirani otpad koji će se samo utabati u zemlju ili će se na deponiju razdvajati radi reciklaže. Bilo je pitanja je li plan razmatrao i lokaciju stare Zorke, zašto je netko iz Zavoda za urbanizam odredio uprave ove lokacije, zna li se čija će parcela biti kupljena i pošto, te

razvoj nešto i žrtvovati, međutim mještani su povikali da oni ne žele biti žrtve.

Dujo Runje je rekao kako se na koncu neki prostor treba naći, ali da je Azotom ovdje narod već izigran i da će trebati puno dokaza da je ono što se predstavlja i istina. »Logično

kako se zamišlja unapređenje zračne luke ukoliko se bude nalazila pokraj deponija?

S obzirom da ni na ova pitanja nije bilo odgovora, predviđen je nastavak rasprave za tri tjedna. Gradonačelnik Kucsera je za MZ Verušić i MZ Bikovo donio raču-

nala koja su u ove, kao i u još neke mjesne zajednice, pristigla iz jedne donacije iz Mađarske.

Prihvatanje Regionalnog plana upravljanja otpadom je na dnevnom redu sjednice Skupštine Općine u četvrtak, dan prije no što će se pojaviti novi broj »Hrvatske riječi«, i još nije poznato kako će na sjednici glasovati vijećnici, ali se u predloženom materijalu doista nabrajaju tri lokacije, dvije u blizini ceste Subotica-Žednik i jedna na području

Na papiru, planovi izgledaju divno, kao tvornica na čijoj pokretnoj traci umjesto novog proizvoda klize komadi smeća koje radnici selektiraju. Plan predviđa predselekciju, sabirna mjesta, posebne kontejnere za papir, plastiku, metal ostalo, ali je posve nejasno gdje u planu završava čvrsta odluka o tome čime se kreće, a što je neka zamisao koja će možda jednom biti realizirana. Što se financija tiče, procijenjeno je da izrada tije-

Bačke Topole, za koju u materijalu stoji da nije razmatrana jer se od nje odustalo.

INTERESI: Za upravljanje budućim deponijem predviđeno je formiranje nove tvrtke s tisuću eura početnog kapitala, predstavnici Subotice će u tom poduzeću biti Dragan Trklja i Ana Bošnjak (DS) dok se špekulira kako će direktor tvrtke biti kadar Saveza vojvodanskih Mađara.

Vrijednost svih radova na izgradnji deponija i promjeni sustava odnošenja smeća je 12 milijuna eura, lani je bilo najave kako se računa na sredstva Nacionalnog investicijskog plana, ali se priznalo da je jedino Pokrajina platila izradu plana. Kao što je poznato, svoj glas protiv deponija prvi je digla Hrvatska bunjevačko šokačka stranka prije više od godinu dana, ali se sada ova stranka nije uključila u raspravu.

la deponija staje 2 milijuna eura, izgradnja prometnica 250.000 eura, pratećih objekata 500.000, nabava vozila 780.000, a bit će potrebna i kolska vaga, meteorološka stanica, ozelenjavanje, sve ukupno 5,5 milijuna eura. Ostalo od 12 milijuna će se trošiti na sabirne stanice, regionalno kompostilište, sanaciju prijašnjih smetlišta, nabavu mehanizacije i kontejnera...

Treba napomenuti kako su sve ostale općine – Senta, Kanjiža, Čoka, Bačka Topola i Mali Idoš – već prihvatile plan i čeka se samo Subotica, koja je najzainteresiranija za rješavanje problema. No, treba imati u vidu i kako se na istoj sjednici Skupštine Općine skupa s deponijem odlučuje i o još jednom mega-projektu za koji Općina također nema sredstava – regulaciji ulica i izgradnji novog Majšanskog mosta s 4 kolovozne trake.

N. Perušić

Priopćenje DSHV-a

Referendumom do lokacije regionalne deponije

Analizirajući stanje poslije Zbora građana u MZ Verušić, održanog 15. listopada 2007. godine, DSHV je donio sljedeće zaključke:

1. Regionalna deponija smeća na sjeveru Vojvodine potreba je svake urbane i uređene sredine.
2. DSHV je na stajalištu kako procedura izrade plana i projekta za mogući budući lokalitet, deponija nije vođena transparentno niti uz uvažavanje potreba lokalne sredine.
3. DSHV ni pod kakvim uvjetima ne može prihvatiti ponuđeni tehnički elaborat moguće lokacije budućeg deponija.

4. Nije moguće racionalno objasniti kako to da su sva mjesta projektiranih lokacija (Mala Bosna, Đurđin, Naumovićevo, Verušić, Bikovo) naseljena pretežito ili isključivo hrvatsko-bunjevačkim pučanstvom!

5. Zbog, velikog nezadovoljstva građana predviđenim lokacijama buduće regionalnog deponija, DSHV predlaže održavanje referenduma građana prije donošenja odluke o budućoj lokaciji.

6. DSHV zahtijeva od svojih koalicijskih partnera da pruže potporu iznesenim zahtjevima i pokažu svojim biračima kako se štite zajednički interesi Općine i svakog njenog građanina osobno.

Stjepan Beretić, župnik župe stolne bazilike svete Terezije u Subotici

Čovjek je slava Božja

*Kad slavimo obljetnicu posvete naše stolne bazilike, zahvaljujemo Bogu što je od 1773. godine do danas na području župe svete Terezije niklo dvadeset župnih zajednica * Župa je dvojezična * Posebno su žive i lijepe dvije polnočke u katedrali * Na sastavljanje molitvenika »Slava Božja« potaknuli su me, prije svega, hrvatski svećenici iz naše biskupije * Čovjekova je slava ustrajati u Božjoj službi*

Intervju vodio: Zvonko Sarić

Stjepan Beretić je rođen 4. lipnja 1947. u Somboru u seljačkoj obitelji Josipa Beretića i Leone Benja. Nakon osnovne škole u rodnom gradu, maturirao je 1966. godine u subotičkoj gimnaziji Paulinum, a diplomirao na Bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1974. godine. Za svećenika je zaređen u Somboru 17. veljače 1974. godine. Bio je godinu i pol župni vikar u Kanjiži, dvije u katedralnoj župi u Subotici, zatim župnik u Baču od 1977. do 1985., kada mu je biskup Matija Zvekanović povjerio subotičku katedralnu župu. Osim župničkih dužnosti, bio je u više navrata biskupski savjetnik. Bio je arhiepzbiter Bačkog arhiepzbiterata, trenutačno je katedralni arhiepzbiter. Na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije predaje pastoralno bogoslovje i župnu administraciju. Profesor je vjeronauka u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici. Urednik je godišnjaka »Subotička Danica«, piše dvije rubrike u katoličkom listu »Zvonik«. Sastavio je molitvenik »Slava Božja«, koji je doživio dva izdanja. Napisao je knjigu o svecima »Božji prijatelji s nama na putu«. Radi i u Zbornom sudištu Subotičke biskupije.

Nakon obilježavanja posvete stolne bazilike svete Terezije, sa župnikom subotičke katedralne župe svete Terezije mons. Stjepanom Beretićem razgovarali smo o temama vezanim za ovu župu, kao i o temama koje su aktualne i važne za vjerski život.

HR: Prošle nedjelje, 14. listopada, obilježena je posveta stolne bazilike svete Terezije u Subotici. Prošle su 234 godine od postavljanja kamena temeljca, a prošlo je i 210 godina od završetka gradnje katedrale svete Terezije. Kakav je značaj za vjernike, prema Vašem mišljenju, imao početak gradnje ove katedrale u Subotici prije 234 godine, i kakav je značaj imala proslava obljetnice u ova naša aktualna vremena?

Već na početku 18. stoljeća dotadašnja župna crkva, danas franjevačka, pokazala se pretijesnom za mnoštvo subotičkih katolika. U to su vrijeme kraljevskom naredbom franjevci u Baču, pa u Subotici, a na koncu i u Somboru, svoje župe predali svjetovnim svećenicima. U Subotici su franjevci ostali u svome samostanu, a nekadašnja župna crkva postala je samostanska. Početak gradnje današnje stolne bazilike u Subotici je znak rasta Crkve. Kad je prije 210 godina završena današnja stolna crkva, već nije bilo mjesta za sve katolike u gradu, pa se sve do 1841. godine povlačila ideja o gradnji dviju novih crkava u južnim četvrtima grada. A koncem toga 19. stoljeća, župa svete Terezije je sa svojih preko 40.000 vjernika bila druga po veličini u čitavom mađarskom kraljevstvu. Kad slavimo obljetnicu posvete naše stolne bazilike, zahvaljujemo Bogu što je od 1773. godine do danas na području župe svete Terezije niklo dvadeset župnih zajednica. Od Bajmoka do Nose i od Čantavira do Kelebije. Doista je naša katedrala velika crkva, majka i glava više od 20 župnih zajednica.

HR: Svečanost proštenja svete Terezije Avilske održano je dan kasnije. Što vjernici iskazuju štovanjem svete Terezije i kakva je duhovna poruka ovog proštenja?

Subotičko gradsko proštenje se ne slavi po kućama, kako se slavi na seoskim župama. Svetkovina svete Terezije je doista svetkovina duše i srca. A sveta Terezija Avilska je velika moliteljica, izuzetna radnica, velika učiteljica duhovnog života, prijateljica Boga i ljudi. Svojom poznatom porukom govori nama, koji smo u strahu, koji patimo od nesanice i stresa: »Ništa neka te ne straši. Ne boj se ničega. Sve prolazi. Bog ostaje isti. Strpljivost sve postiže. Tko ima Boga, ima sve. Sam Bog je dostatan«. Tako je suvremena ova poruka zaštitnice našega grada.

HR: Župa stolne bazilike svete Terezije je dvojezična, jer su po broju župljana podjednako zastupljeni Hrvati i Mađari. Ovom župom upravljate već više od dvadeset godina. Kako se odvija pastoralni rad u župi i tko Vam sve pomaže u pastoralnom radu?

Naša je župa – župa slavne prošlosti. Župa je dvojezična. Katedrala

je domaćica svih krizmanika grada Subotice. Na Duhove je dva puta puna do posljednjeg mjesta. Katedrala je domaćica i velikog slavlja bunjevačkih Hrvata – Dužijance. U novije vrijeme vjernici mađarskoga jezika dostojanstveno i u velikom broju proslavljaju zaštitnika svoje nacije svetoga Stjepana Kralja. Posebno su žive i lijepe dvije ponoćke u

su mi bili izuzetni pomoćnici u vođenju župne administracije.

Veliku zahvalnost dugujemo marljivoj časnoj sestri *Mariji Mirjam Pandžić*, koja desetljećima neguje zbornu pjevanje u katedrali. U novije vrijeme veliki doprinos daje i novi Regens chori, *mr. Csaba Paskó*. Naš je župni ured imao vrsne službenike župnoga ureda, gospođu *Roziku*

katedrali. Ovo je prije svega živa župna zajednica, koja je samo u posljednje 22 dvije godine dala 5 svećenika. Svi su ti mladi ljudi bili uključeni u pastoral. I sada župa ima jednog bogoslova i dva sjemeništarca. U našoj se župi od 1985. godine izmijenilo 16 kapelana. Neki su od njih ostavili neizbrisivi trag na duhovnost naše župe: jedni su bili vrsni propovjednici, drugi izuzetni katehete. Jedni su se istakli brigom za bolesne, drugi su

Bogesić, Anu Lijović, sada pak stalnoga đakona, velečasnoga gospodina *Ferenca Sótanyi-ja*. Veliku su mi pomoć davali moje sakristanke i zvonari. Dužnost sakristanke je dugo godina obavljala časna sestra *Bernardeta Mamužić* i druge časne sestre. U novije vrijeme je sakristanka bila gospođa *Dominika Štefković*, a sada je na toj dužnosti gospođa *Marija Gyulai*. Dužnost zvonara je obavljao *Nikola Štefković*, a

Premda se radujem svakom području svoga rada, ipak bih volio, kad bih svojim radom bio od veće koristi čovjeku i Crkvi. Za sve što sam mogao učiniti zahvaljujem Bogu, i dobrim, uzornim biskupima, svećenicima i napose vjernicima koji me uvijek iznova znaju oduševiti svojom dobrotom i proživljenim vjerničkim životom. Dobre naše ljude sam upoznao kroz razgovor, a još više kroz svetu ispovijed. Ponosan sam i radostan što sam rođen upravo u ovoj biskupiji. Taj sam ponos naučio i od svojih roditelja, ali i od naših svećenika i biskupa.

bili vrsni ispovjednici. Jedan je naš kapelan uspio okupiti ministrante tako, da su i danas naši ministranti na ponos župnoj zajednici. Mnogi

sada je na toj dužnosti *Goran Fačol*. Njihova je zasluga što se u Subotici prodalo izuzetno puno primjeraka Biblije.

HR: Kolika je zastupljenost mladih u župnom životu?

Već sam spomenuo naše mlado-misnike, koji su kao bogoslovi bili oduševljeni pomoćnici svećenicima u pastoralu. Djevojke nam pjevaju u zboru, čitaju kod svete mise. Imamo vrsne ministrante, srednjoškolce i starije koji nam uljepšavaju nedjeljno euharistijsko slavlje. Somborski karmelićani ih zovu gotovo svake godine, da na tamošnjem proštenju osiguraju asistenciju na biskupskim misama. »Susret četvrtkom u 20« okupljao je nedavno i do 50 djevojaka i mladića, a u posljednje vrijeme možda samo njih dvadesetak. Mladi su uvijek tu, čak i kad se radi o spremanju crkve.

HR: Župa je poznata po godišnjem glazbenom programu, koji su mnogi gostujući glazbenici ocijenili izuzetnim. Koliko Vas raduje ta činjenica i tko je sve zaslužan za održavanje kvalitetnih koncerata u katedrali svete Terezije?

Volim lijepu glazbu. A volim i to, što nam je naša stolna bazilika domaćica koja okuplja prijatelje lijepe glazbe. I prije smo imali lijepe koncerte, no posljedica posljednjeg rata je bila i to što je koncertna djelatnost u katedrali zamrla. Posljednjih godina, zahvaljujući našem župnom vikaru i zborovodici magistru *Csabi Pasku* koncerti su redoviti i dobro posjećeni. Zahvalan sam mu, skupa sa svojim župljanima i svim prijateljima lijepe glazbe, što je u Suboticu dovodio vrhunske europske umjetnike. Njihov nastup u Subotici bila je ujedno i promidžba za naš grad. Nerijetko se javljaju zborovođe ili umjetnici, koji kod nas žele nastupiti i izvan programiranih koncerata.

HR: Kako ocjenjuje te pokretanje i održavanje festivala hrvatskih duhovnih pjesama, HosanaFest u Subotici? U kojoj mjeri duhovne pjesme pridonose širenju duhovnosti među mladima?

HosanaFest je djelo mladog svećenika *dr. Marinka Stantića*. To djelo ne bi išlo, kad u našoj Subotičkoj biskupiji za takvu vrstu glazbe ne bi bilo zanimanja. I taj festival svjedoči o tome, koliko je Subotica privlačna, upravo po glazbenom životu ne samo u našoj biskupiji, već se za naš grad i za HosanaFest znade i u Hrvatskoj i u Bosni i

Hercegovini. Zajedničko i suvremeno, mladenačko pjevanje je privlačno. Sadržaj tih pjesama jasno govori o tome koliko su mladi otvoreni za svijet Isusove Vesele vijesti. U više navrata subotički VIS »Proroci« je nastupio na sve-toj misi u stolnoj bazilici. Jedna je moja župljanka poslije jedne takve svete mise izjavila kako joj je srce rijetko kada bilo tako puno kao na misi, kad su mladi svirali i pjevali. Suvremena pjesma, dakle ne doprinosi samo aktiviranju mladih u svetom bogoslužju, već ono oduševljava i odrasle vjernike.

HR: Je li u osnovnim i srednjim školama započela katehetska nastava i kakav je odaziv učenika?

Čim je uveden vjeronauk u škole, zadužen sam za vjeronauk u gradskoj gimnaziji. S početka sam predavao i na mađarskom jeziku, a sada imam na brizi samo katolički vjeronauk na hrvatskom jeziku. U sva četiri razreda imam ukupno 135 daka. Najviše ih je u prvom razredu: 42, pa u četvrtom 36, u trećem ih je 29, a u drugom 28. U svakom razredu imam po dvije

već i pravoslavnog, ali i građanskog odgoja.

HR: Kako se usklađuje vjeronauk u školi i vjeronauk u župi?

Broj polaznika vjeronauka za mlade je u našoj župi opao od kada imamo školski vjeronauk. Inače, župni vjeronauk za djecu pokazuje također tendenciju opadanja broja vjeroučenika, no to je stanje na koje moramo računati već i zbog toga što je prirodni priraštaj već odavno u velikom padu. Ako godišnje krstimo dvadesetak djece, od kojih su mnogi iz drugih župa, onda ne možemo očekivati po 40 prvopričesnika mađarskoga jezika i isto toliko hrvatskoga.

HR: U župi svete Terezije organiziraju se zaručnički tečajevi za buduće supružnike. Ispunjavaju li ti tečajevi svoju svrhu i koliko su oni važni za buduće supružnike?

Na to pitanje bi najbolje mogli odgovoriti supružnici koji su prošli takav tečaj. Eto, odmah jednog prijedloga: Ne bi bilo loše da »Hrvatska riječ« napravi intervju

tinu. Zanimanje mladih katolika za zaručnički tečaj se čini velikim, no valja priznati, da većina njih, ipak na tečaj dolazi zato što su ih poslali njihovi župnici.

HR: Što Vas je potaknulo na sastavljanje molitvenika »Slava Božja«, koji je 1996. godine objavio katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«?

Molitvenik smo morali objaviti budući da zbog ratnih prilika nije bilo moguće nabaviti molitvenike iz Hrvatske. Na sastavljanje molitvenika su me potakli, prije svega, hrvatski svećenici iz naše biskupije. Oni su mi bili potpora i oni su me oduševljavali za to djelo. Molitvenik »Slava Božja« je tako zajedničko djelo svih hrvatskih svećenika naše biskupije. Oni su svojim prijedlozima meni bili putokaz za posao koji nikada nisam radio. Posebnu mi je, i nadasve, djelatnu pomoć u sastavljanju molitvenika pružio msgr. *Bela Stantić*, župnik subotičke župe Isusova Uskrsnuća. Nastojao sam da molitvenik svojim rubrikama i sadržajem prati istoimeni i najpo-

u Božjoj službi. To je i moja želja i želja naših svećenika da taj molitvenik pomogne svim moliteljima da ustraju u Božjoj službi. Drago mi je, što je molitvenik doživio već drugo izdanje. Ja za molitvenik volim reći da je on »proteza«, pomoćnik za molitvu, on je »proteza« i za osnovi kršćanski nauk, jer je u njemu ono najvažnije što se treba znati o sakramentima i Crkvi.

HR: Urednik ste godišnjaka »Subotička Danica«. Kako bi okarakterizirali profil ovog godišnjaka?

Tu sam dužnost prihvatio na nagovor našeg pokojnog svećenika *Lazara Ivana Krmpotića*, a kasnije na nagovor hrvatskih svećenika Subotičke biskupije. Na uređivanju i sastavljanju »Danice« više rade mladi i mladi laici, a od svećenika najviše *mr. Andrija Anišić*. Zato ovim putem izražavam svoju zahvalnost, kako svećenicima, tako i laicima – kao vrijednim djelatnicima i radnicima našega godišnjaka. Naša »Danica« ima svoju veliku i slavnu povijest. Izlazi uz manje ili veće prekide od 1884. godine, znači 2009. godine će slaviti 125 obljetnicu izlazenja. Sama ta činjenica govori o njezinoj važnosti. Po svojim rubrikama ona se uvijek obraćala svim uzrastima, ali je obuhvaćala kako duhovne, tako i zabavne rubrike. Zato nam takav godišnjak i danas treba. Čim se primakne vrijeme došašća, počne veliko zanimanje za »Subotičku Danicu«. I »Danica« je djelo naših svećenika, ali još više naših laika. Po svojim rubrikama, postala je neizostavno štivo ne samo onih koji se zanimaju za teologiju ili vjeronauk, nego isto tako i za one koji žele upoznati povijest naše biskupije ili našega naroda među Dunavom i Tisom. »Subotička Danica« je također i dosljedan kroničar zbivanja u općoj i domaćoj Crkvi.

HR: O vremenu u kojemu živimo napisano je i rečeno već mnogo, a sve je više glasova koji ističu kako je u tijeku proces potiskivanja duhovnih vrednota zbog dominacije tzv. »potrošačke kulture«. Pa ipak, možete li istaknuti i neke prednosti ove aktualne postmoderne epohe?

Mišljenja sam da su duhovne vrijednosti uvijek neprolazne i privlačne. No, i u potrošačkom društvu skupocjene i vrijedne stvari

skupine. Veliku poteškoću predstavlja manjak prostora u zgradi gimnazije. Još ni danas se nije ustalio raspored učionica, pa još uvijek lutam s đacima, nekad i četvrt sata, dok ne nađemo slobodnu učionicu. No, istini za volju valja naglasiti, kako to nije samo problem katoličkog vjeronauka,

s parovima koji su prošli naše tečajeve. U posljednje vrijeme je broj polaznika tečaja tako velik, da oni ne stanu u vjeronaučnu dvoranu našeg župnog doma, kao prije par godina, već se predavanja moraju održavati u dvorani Katoličkog kruga u Subotici. Broj polaznika se uvijek kreće oko sto-

putarniji molitvenik ikada izdan u Subotičkoj biskupiji, a bio je djelo našeg prvog biskupa, *Lajče Budanovića*. Ponosan sam također i na ime molitvenika. Lionski biskup i mučenik, sveti *Irenej* je za čovjeka rekao da je on slava Božja. Zaista, živi čovjek je slava Božja. Čovjekova je slava ustrajati

imaju manju prođu nego one jeftinije. Tako je i u svijetu duhovnoga. Kad bi potrošačka kultura bila tako presudna, ne bismo više imali ni mladih redovnika, ni mladih svećenika, ne bi bilo karmelićanki. Zatvarali bi se samostani. Pa ipak, ide to drugačije. Znam, kako djevojke i mladići vole mlade svećenike, znam da ih vole slušati i da ih ti mladi ljudi znaju oduševiti tako da su i sami mladi postali kvasac naše Crkve i naše narodne zajednice.

svećenik, koji je kao dekan na čelu dekanata. Dužnost je arhiepiskopata koordinacija rada svi dekanata, ali i nadzor dekana u orkviru arhiepiskopata. Arhiepiskop prisustvuje svim godišnjim dekanatskim susretima svećenika pojedinih dekanata. Ti se susreti zovu korone.

Svaki biskup ima svoga generalnoga vikara koji biskupu pomaže u upravljanju svom biskupijom, ali biskup može za određenu vrstu poslova, ili za vjernike određenog obreda, ili za određene skupine

savjetnika, da prije važnih odluka sasluša njihovo mišljenje i savjet. Biskupski savjetnici donose biskupu i vijesti iz pojedinih dijelova biskupije, tako da biskup i zahvaljujući savjetnicima može pratiti život svoje biskupije.

HR: Kakav značaj ima izgradnja Bogoslovnog sjemeništa za Subotičku biskupiju i uopće za vjerski život?

Biskupu je na srcu malo sjemeništa, ali isto tako i obrazova-

Zvekanović počeo graditi dječjačko sjemeništa, bilo je sumnjičavih ljudi, koji su doveli u pitanje tu njegovu odluku. I zaista, u povijesti toga sjemeništa je bilo godina, kad su staroga biskupa mnogi svećenici savjetovali da zatvori sjemeništa. No, on je ostao uporan. U vrijeme biskupa *dr. Ivana Pénzesa*, još je više porastao pritisak na biskupa da zatvori sjemeništa, no i biskup Ivan je bio nepokolebiv. Naše je dječjačko sjemeništa ipak živo i odgojilo je vrsne svećenike, biskupe, intelektualce i vrijedne radnike. Specifične prilike u kojima se nalazi Subotička biskupija, kao najveća biskupija u Republici Srbiji, potaknule su našega biskupa da razmisli o otvaranju bogoslovnog sjemeništa. Premda su ga mnogi svećenici, pa i savjetnici osporavali, nastavio je planirano djelo. Bogoslovija nam treba i radi toga što naši bogoslovi studiraju u svojim matičnim zemljama: Mađarskoj, Hrvatskoj, Slovačkoj ili u Italiji. Tako njihova formacija teče bez toga da upoznaju vlastitu biskupiju ili kolege drugoga jezika. Novo će bogoslovno sjemeništa omogućiti da dio svoga studija obave u zajedničkoj kući i u vlastitoj biskupiji. Osim toga, katolicima u Republici Srbiji treba teološki fakultet, gdje će osim studija steći i diplomu potrebnu za dužnost katehete u osnovnim i srednjim školama.

Naši su mladi svećenici, zahvaljujući studiju, što u matičnim zemljama, što u Rimu i drugim zemljama, stekli vrhunsku izobrazbu, te su spremni preuzeti službe profesora i odgojitelja na našoj bogosloviji. Svojedobno je naš pokojni biskup Lajčo Budanović također omogućio svojim svećenicima specijalizaciju i studij u inozemstvu da tako dobije dobro formiran profesorski kadar, kako za katoličku gimnaziju, tako i za planiranu bogosloviju.

Naš biskup msgr. Ivan Pénzes je tako dostojan nasljednik svojih prethodnika i za nadati se je da će i dječjačko sjemeništa i gimnazija, a još više bogoslovno sjemeništa i teološki fakultet dati veliki doprinos kulturnom, vjerskom i građanskom životu ne samo grada Subotice i Subotičke biskupije, već i ostalim biskupijama u Republici Srbiji, bilo obrazovanjem kateheta, bilo obrazovanjem budućih svećenika.

HR: Trenutačno ste katedralni arhiepiskop, biskupski vikar i biskupski savjetnik. Koje dužnosti podrazumijevaju ova zvanja?

Naša je biskupija podijeljena na četiri administrativna područja, koja se zovu arhiepiskopati. To su Katedralni, koji obuhvaća grad Suboticu i širu okolicu, Podunavski – duž Dunava, Potiski – duž Tise i Bački – koji obuhvaća čitav jug biskupije. Katedralni arhiepiskopaterat se sastoji od tri manja administrativna područja koja se zovu dekanati, a dekanat se sastoji od nekoliko župa. Na čelu arhiepiskopaterata se nalazi od svećenika toga područja predloženi i od biskupa na pet godina imenovani svećenik, koji se onda zove arhiepiskopater. Isto tako se na čelu dekanata nalazi

vjernika imenovati još i biskupskog vikara. Biskupski će vikar, ako biskup naredi, zamjenjivati generalnoga vikara, kad je ovaj spriječen. U Subotičkoj biskupiji je jedan biskupski vikar zadužen za župe mađarskoga jezika, a drugi za župe hrvatskoga i drugih jezika.

Biskupski savjetnik se kao i biskupski vikar imenuje u našoj biskupiji na razdoblje od pet godina. U starim biskupijama postoje svećenici koji tvore posebnu zajednicu, koja se zove kaptol. Članovi kaptola su kanonici, i oni su prvi biskupovi pomoćnici u staranju za katedralu i biskupiju. Naša biskupija umjesto kaptola ima Zbor biskupskih savjetnika, koje biskup imenuje na razdoblje od pet godina. Biskup će u određenim vremenskim intervalima sazvati zbor

nje i odgoj bogoslova u njegovoj biskupiji. Zato Drugi vatikanski sabor i određuje: »Neka biskup neprestanom brigom punom ljubavi bodri one koji rade u sjemeništu, a prema samim pitomcima neka se pokaže pravim ocem u Kristu. Napokon, neka svećenici u sjemeništu vide srce biskupije i rado mu pružaju svoju pomoć« (OT 5). U dječjačkom ili malom sjemeništu se odgajaju svećenički kandidati uz gimnazijsko obrazovanje. Bogoslovno sjemeništa je internat i odgojni zavod za svećeničke kandidate, koji studiraju bogoslovne znanosti. Ako je dječjačko sjemeništa slika životnosti jedne biskupije, onda je bogoslovno sjemeništa još više odraz života biskupijske zajednice vjernika. Kad je šezdesetih godina prošloga stoljeća naš, blage uspomene biskup *Matija*

Hrvatski kulturni centar »Srijem« iz Srijemske Mitrovice

Deseta obljetnica proslava

*Zahvaljujući upornim molbama i zahtjevima i razumijevanju predstavnika lokalne samouprave
Hrvatski dom se vratio onima kojima i pripada, za sada na korištenje,
a kad se donese zakon o denacionalizaciji očekuje se i potpuni povrat vlasništva*

Piše: Jasminka Dulić

Predsjednik HKC »Srijem« Ivan Cingeli

Hrvatski kulturni centar »Srijem« iz Srijemske Mitrovice proteklog je vikenda proslavio svoju desetu obljetnicu. Proslava je protekla u posebno svečanom i radosnom ozračju, jer se ova hrvatska udruga vratila u vlastiti dom – Hrvatski dom, kojeg su izgradili njihovi preci i prethodnici. Naime, »nasljednik« hrvatskih srijemskomitrovačkih kulturnih udruga HKC »Srijem« nakon punih šezdeset godina ponovno koristi Hrvatski dom, kojeg su sagradile hrvatska kulturna društva prije osamdeset godina.

Deseta je obljetnica stoga protekla u svečanom i radosnom ozračju i obilježena je svečanom akademijom u Narodnom kazalištu Srijemske Mitrovice, a zatim i domjenkom u Hrvatskom domu uz srijemske delicije, pjesmu i ples.

VRAĆANJE DOMA PRAVIM VLASNICIMA: Zahvaljujući upornim molbama i zahtjevima i razumijevanju predstavnika lokalne samouprave Hrvatski dom se vratio onima kojima i pripada, za sada na korištenje, a kad se donese Zakon o denacionalizaciji očekuje se i potpuni povrat vlasništva, kazao je župnik i

U svome domu:
Članovi i prijatelji HKC »Srijem«

Uključena u Hrvatskom domu

dekan srijemskomitrovačkog dekanata *Eduard Španović*. »Ovaj primjer mogao bi poslužiti i drugima koji su nepravедно izgubili svoje vlasništvo, jer već i postojeći zakon omogućava lokalnim samoupravama da vrate na korištenje objekte i zemlju pravim vlasnicima«, kaže vlč. Španović. No, povratak u svoj Hrvatski dom za srijemskomitrovačke Hrvate osim radosti označava i novi početak ulaganja, jer je sam objekt u derutnom stanju te će biti potrebna znatna ulaganja.

Prema riječima vlč. Španovića, od kada je 1928. godine sagrađen i posvećen, Hrvatski je dom bio središte i stjecište hrvatskog kulturnog

života na ovim prostorima sve do Drugog svjetskog rata, kada je 1946. godine nasilno i nezakonito oduzet od hrvatskih društava. »Hrvatski dom je zapravo podijelio sudbinu svog naroda – župnik dr. *Franjo Rački* je otjeran na doživotnu robiju, prvaci hrvatskog naroda ili su završili u progonstvu ili su ubijeni, i Hrvatski dom i sva druga imovina: knjižnica, bogata arhiva, glazbena arhiva, tolike knjige – sve je to oduzeto«, podsjetio je na to za hrvatski narod nesretno vrijeme vlč. Španović, koji je prije nekoliko godina uputio molbu u ime HKC »Srijem« za vraćanje Hrvatskog doma u ruke legitimnih nasljednika. »Kroz sve ove godine HKC »Srijem« sa svim svojim odjelima doista afirmativno nastupa u kulturnom životu Srijemske Mitrovice i gotovo da nema niti jedne kulturne manifestacije gdje nije nastupao. Ta prisutnost i Crkve i HKC »Srijem« je znakovita i doprinijela je tomu da mu se vrati Hrvatski dom. Mora se reći i da u ovom trenutku na čelu Općine stoje takvi ljudi, predsjednik Općine *Zoran Mišćević* i njegovi suradnici, koji su imali sluha za našu molbu, a to znači da su nam, iako država nije donijela zakon o denacionalizaciji, i administrativno i fizički predali ključevi i dodatni dokument o nakanama Općine da čim stupi zakon o denacionalizaciji i potpuno vlasnički prenese Dom na ime HKC »Srijem«.

BOGATA KULTURNA POVIJEST: Govoreći na svečanoj akademiji u prepunoj kazališnoj dvorani u povodu desete obljetnice, predsjednik HKC »Srijem« *Ivan Cingeli* podsjetio je na bogato kulturno naslijeđe brojnih hrvatskih kulturno-umjetničkih i pjevačkih društava i na samo osnivanje ove udruge. »Prije deset godina u otprilike ovo vrijeme održana je osnivačka

skupština ove hrvatske kulturne ustanove, koja je osnovana s ciljem da se nastavi njegovanje i stvaranje hrvatske kulturne baštine kako bi se od zaborava otrglo bogato kulturno naslijeđe, koje nam u zalag ostaviše brojna kulturno-umjetnička i pjevačka društva koja su kroz dugi niz godina sijala sjeme prosvječenosti i kulture ovom našom srijemskom ravnicom«, kazao je Cingeli pozdravljajući brojne goste.

Cingeli je zatim podsjetio na bogatu prošlost hrvatskih kulturnih ustanova u ovome gradu, koja datira od druge polovice XIX. stoljeća. Među društvima, ustanovama, zborovima, osnivačima, graditeljima i financijerima Hrvatskog doma posebno su istaknuti Mitrovačka kasina, osnovana 1880. godine, koja 1891. mijenja naziv u Hrvatska čitaonica, Hrvatska zadruga za štednju i Rimokatoličko dobrotvorno gospojinsko društvo, Hrvatska građanska obrtna čitaonica, Hrvatsko pjevačko društvo »Nada« utemeljeno 1885. godine, Hrvatsko ratarsko pjevačko i prosvjetno društvo »Tomislav« osnovano 1910. godine i Hrvatsko pjevačko društvo »Hrvatska omladina« osnovano 1920. godine.

»Nakon Drugog svjetskog rata sva su ova društva podijelila sudbinu svog naroda, rad im je onemogućen, a zgrada Hrvatskog Doma, kao njihova zajednička imovina, od njih je oduzeta«, kazao je Cingeli i istaknuo kako je 1997. godine uz poticaj Hrvatske matice iseljenika i uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i nekoliko srijemskih svećenika, kao legitimni i povijesni nasljednik dokinutih društava osnovan Hrvatski kulturni centar »Srijem«.

Prvi koordinator bio je preč. *Jozo Duspara*, tadašnji golubinački, a danas zemunski župnik i

»Pomagali smo svim sredstvima i snagama da zažive i razviju se kulturno-umjetnička društva, jer smo i većeras vidjeli kako je veliki broj mladih ljudi, koji su sebe našli u plesu, pjesmi, riječi. To su ljudi koji su shvatili da, ako kultura i tradicija ne postoji u ljudskom srcu i u narodu, onda se postavlja pitanje – postoji li uopće taj narod? Lokalna samouprava se trudi podržati ih i podići na još višu razinu u sljedećem razdoblju sve kulturne udruge, a trudili smo se i svu imovinu vratiti, jer to pripada njima. Hrvatski dom je dan na korištenje trajno, a onog momenta kad dobijemo od republičkih vlasti upute i uvjete kako provesti povrat vlasništva i to ćemo vrlo rado uraditi«, kazao je predsjednik Općine Srijemska Mitrovica *Zoran Mišćević*.

Zoran Mišćević, Ivan Cingeli i Nenad Lemajić

»Bez obzira što Hrvatski dom u formalno-pravnom smislu još ne pripada hrvatskoj zajednici, grad Srijemska Mitrovica ga je suštinski vratio zato što su ovaj dom izgradili Hrvati kako bi razvijali svoje kulturne vrijednosti i zato što je Mitrovica grad koji razvija multietničke vrijednosti i koji želi da svaka zajednica tom multietničkom životu maksimalno pridonese. Mi cijenimo hrvatsku zajednicu ovdje i njen doprinos multikulturalnosti i iz tih i svih drugih razloga ne samo da smo de facto vratili Dom, iako de jure nismo mogli, nego ćemo u idućoj godini pomoći da se Dom obnovi i u punom sjaju radi«, kazao je potpredsjednik Skupštine Općine *Nenad Lemajić*.

Na završnici svečane akademije: Članovi folklornog odjela HKC »Srijem«

preč. *Josip Matanović*, tadašnji mitrovački, danas župnik u Valpovu, a kada je nakon duljeg vremena okončan proces registriranja, za prvog je predsjednika izabran *Zdenko Đaković*.

DESET GODINA: Tijekom deset godina HKC »Srijem« je gostovao na brojnim manifestacijama kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj, a u samoj Srijemskoj Mitrovici niti jedna folklorna manifestacija u gradu nije održana, a da na njoj nije bio pozvan i sudjelovao bilo dječiji, bilo veliki folklorni ansambl. Folklorni ansambl broji oko 30 članova, od kojih su većina mladi. Vremenom se područje djelovanja »Srijema« širilo te je tako 2002. godine osnovan Odjel za hrvatski jezik i književnost, koji okuplja djecu i mlade koji žele njegovati hrvatski jezik, promicati pisanu riječ, napose poeziju hrvatskih pjesnika. Odjel je nastupao na recitatorskim smotrama u Srijemskoj Mitrovici, Subotici i Osijeku, i u ljetnoj školi hrvatskog jezika u Novom Vinodolskom. U želji da se na poseban način njeguju folklorni motivi osnovan je i umjetnički atelje »Sveta Anastazija«, koji izrađuje predmete sitne plastike koji u sebi sadrže prepoznatljive etnološke motive s ovih područja. Članice ateljea izlagale su više puta samostalno i u suradnji s drugim sličnim institucijama, a među nastupima novijeg datuma ističe se izlaganje radova od gline na izložbi »Vojvodina u Zagrebu« i sajmu »Srem expo«.

Tijekom prvih deset godina sve svoje probe, susrete, zabave i druge aktivnosti HKC »Srijem« je obavljao u prostorijama župe sv. Dimitrija dakona i mučenika, te se Cingeli posebno zahvalio župnicima koji su to i omogućili, kao i svima onima koji su financijski ili moralno pomogli utemeljenje i rad HKC »Srijem«. Među njima Cingeli je posebno istaknuo sve članove HKC »Srijem«, župnika vlč. Eduarda Španovića, općinsku upravu na čelu s predsjednikom Zoranom Mišćevićem i *Nenadom Lemajićem*, veleposlanika *Tončija Staničića* i njegovog zamjenika *Branimira Lončara* te je najavio kako će uz pomoć svih njih Hrvatski

Gosti iz BIH:
KUD »Kralj Tomislav«

dom vremenom biti obnovljen i uređen.

U kulturnom programu svečane akademije nastupili su folkloraši HKC »Srijem« i njihovi gosti – KUD »Kralj Tomislav« iz Tolise iz Bosne i Hercegovine, HKUD »Stjepan Radić« iz Slankamena, mađarsko i ukrajinsko kulturno-umjetničko društvo »Srem« i »Kolomejka« iz Srijemske Mitrovice.

Gosti

Među gostima su bili: pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem mons. Đuro Gašparović, predsjednik Općine Srijemska Mitrovica Zoran Mišćević, zamjenik predsjednika Općine Srijemska Mitrovica dr. Nenad Lemajić, zamjenik veleposlanika republike Hrvatske Branimir Lončar sa suradnicima, potpredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća za Srijem Zdenko Đaković i predstavnici kulturnih institucija i kulturno-umjetničkih društava iz Srijema.

Održana svečanost u čast bana Jelačića u njegovu rodnom kraju

Velikan hrvatskoga naroda

U organizaciji Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva »Jelačić« u utorak 16. listopada, na dan rođenja bana Josipa Jelačića, održana je svečanost njemu u čast.

»Mili moj narode srijemski!« Tim je riječima davnih dana ban Jelačić započeo govor pred svojim narodom i tim je riječima *Gordana Irković* započela uvodni govor obilježavanja rođendana ove istaknute osoba.

Blagdan hrvatske nacionalne zajednice održan je u crkvi svetog Jurja u Petrovaradinu, gdje je ugodnom melodijom orgulja profesorica *Vlasta Pokas* zadivila nazočne. Za spomen na ovog velikana crkva svetog Jurja je najbolji izbor jer je u njoj ban bio kršten nedugo poslije rođenja. Za dobro raspoloženje okupljenih bili su zaslužni tamburaši i zbor HKPD »Jelačić«, a pokraj njih ovaj je blagdan svojim izvedbama obilježila i profesorica *Zorica Belić*, čiji je sopran uz orgulje pratila već pomenuta profesorica *Vlasta Pokas*.

Marina Karavanić, tajnica udruge koja nosi ime ove velike i značajne osobe za hrvatski

narod, održala je govor o životu bana Josipa Jelačića. »O njegovu životu i djelima bilo je mnogo govora, međutim, ban Jelačić je dobrobiti svog naroda mnogo pridonio, te nikad nije previše hvaliti ga iznova i iznova. U Hrvatskoj, kao i kod nas, ban Jelačić se slavi kao nacionalni junak. Čovjek koji je ukinuo kmetstvo, sazvaio prve izbore za Hrvatski sabor te pobijedio u nizu bitaka, svakako zaslužuje takvu čast. Naravno, bila bi grehota ne spomenuti njegovo zalaganje za hrvatski jezik. Nije posustao u borbi za očuvanje jezika jer, kako je rekao, 'jedna od najljepših osobina hrvatskog naroda jest, da on svoj jezik nadasve ljubi'«, kazala je Karavanić.

Pred kraj je s gitarom zablistala profesorica *Sanja Milutinović* nakon čega su nazočni gosti bili pozvani na druženje.

Među nazočnima osim predsjednika HKPD »Jelačić« Josipa Pokasa te predstavnika udruga iz Srijema bili su konzulica republike Hrvatske u Subotici *Iva Aranjoš*, donedavni predsjednik Općine Petrovaradin *Petar Mudri* i drugi.

Crkva sv. Jurja u Petrovaradinu

Inače, od 2001. godine u Petrovaradinu odbor za proslavu organizira svečanu misu za bana Jelačića i kulturno-umjetnički program, dok njegovu rodnu kuću krasi spomen ploča.

Adrijana Kajla

Obilježen dan rođenja bana Josipa Jelačića, blagdan hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji

Složnim radom za dobro naroda

Proslava obilježavanja rođendana bana Josipa Jelačića, jednog od četiri blagdana hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji, održana je 13. listopada u Subotici, u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

»Dan rođenja bana Josipa Jelačića slavimo kao blagdan naše, hrvatske zajednice. Ovaj dan nije samo dan za spomen i sjećanje nas, ovdašnjih Hrvata, već je to dan za ponos i slavlje svih Hrvata. Djelo bana Josipa Jelačića je u svijesti svih Hrvata. On je bio i ostao simbol hrvatske

borbe za slobodu, za narodnu pravdu, za narodnu stvar. Rad bana Jelačića neka nas potakne da u našoj zajednici potražimo one narodne interese koji mogu biti poveznica među nama i da u složnom radu za dobro našeg naroda još puno godina slavimo svoje narodne blagdane«, rekao

je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat* obraćajući se okupljenima na proslavi.

Čestitajući blagdan, konzulica gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* istaknula je kako je

Hrvatska ponosna na svoje manjine, osobito na njihovu kulturu koju su očuvali izvan domovine, a posebice na vojvođanske Hrvate, Bunjevce i Šokce.

»Možda vi to ne znate, ali mi smo zaista ponosni na naše vojvođanske Hrvate. Ovdašnji Hrvati priznati su kao nacionalna manjina, a vjerujem da će se oblasti obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika, te kulture, koje su povjerene na skrb Hrvatskom nacionalnom vijeću, i dalje razvijati«.

Zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Beogradu *Branimir Lončar* također je čestitao blagdan hrvatske nacionalne manjine i prenio čestitku veleposlanika Republike Hrvatske u Srbiji *Tončija Staničića*. U kratkom obraćanju nazočnima, Branimir Lončar je zaželio da proslava ovog blagdana hrvatske zajednice postane tradicija, a kako je ban Josip Jelačić rođen u Petrovaradinu, Branimir Lončar je istaknuo i rad srijemskih hrvatskih udruga koje njeguju hrvatsku kulturnu baštinu, te značaj vraćanja zgrade Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici u kojemu će prostorije za rad imati Hrvatski kulturni centar »Srijem«.

Z. S.

Povijest crkve u Aleksandrovu koja je ovih dana svečano obilježila srebrni jubilej

Crkva – mjesto susreta žive zajednice

*U temelj crkve u Aleksandrovu ugrađeno je kamenje koji su biskup Zvekanović i mons. dr. Kopilović donijeli iz Fatime i Lurda * Potreba gradnje nove crkve uvijek je potreba vjernika * Kanon ljepote crkve određuje vrijeme u kojem crkva nastaje*

Zupna zajednica Marija Majka Crkve u Aleksandrovu, proteklog je tjedna svečano obilježila 25. obljetnicu posvete crkve. Tim povodom održana je tematska trodnevica koja je prvog dana bila posvećena obitelji, drugog crkvenim službama, dok je treći dan bio obilježen duhovnim zvanjima. Biskupskom misom zahvalnicom, koju je predvodio msgr. Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolit beogradski, u četvrtak 11. listopada, svečano je obilježen srebrni jubilej. »Ova župa postoji odavno, prvo kao vikarija župe sv. Roka, a onda od 1956. godine kao samostalna župa« rekao nam je mons. dr. Andrija Kopilović, domaćin župe u Aleksandrovu. »Stara crkva, zapravo bogomolja, bila je smještena u policijskoj zgradi još u vrijeme stare Jugoslavije. Bila je to najprije veća soba, te kako je nastajalo Novo naselje bila je očita potreba za gradnjom crkve. Inače, to nije nova ideja. Preko puta pravoslavne crkve u Aleksandrovu, koso, gdje je sada trgovina, bila je planirana i projektirana katolička crkva s dva tornja, koju je pokojni biskup Lajčo Budanović još 1936. godine želio graditi. Nažalost, tadašnja vlast Kraljevine Jugoslavije to nije dopuštala, uskoro je došao rat i sve se to pomelo. Tako je Aleksandrovo, kao naselje, ostalo bez katoličke crkve, adekvatnog prostora za bogoslužje«, objašnjava mons. dr. Kopilović.

POSVETA CRKVE: Za upravitelja župe u Aleksandrovu vlč. je Kopilovića imenovao biskup Matija Zvekanović 1969. godine s mandatom na nekoliko mjeseci, kako bi osigurao dozvolu za gradnju crkve. Prema riječima mons. Kopilovića, u ono vrijeme komunizma gradnja nove crkve a pogot-

Misa se slavila povodom obilježavanja 25. obljetnice posvete crkve

tovo u gradu značio je veliki minus za ideologiju komunizma i zbog toga se tražila dozvola 14 godina. »Tako se moje župnikovanje u Aleksandrovu, započeto s nekoliko mjeseci, zapravo produžilo do gradnje crkve kada je pukim slučajem okolnosti, te godine, 1982. biskup Matija Zvekanović dobio

orden 'bratstva jedinstva'. Vrlo je nelagodno prihvatio to odlikovanje te je otišao u Gradsku kuću kako bi vratio odličje ukoliko ne dobije dozvolu da gradi crkvu. Nakon toga, istog dana, gradonačelnik, tadašnji predsjednik Skupštine Općine sjeo je u auto i tražio lokaciju za novu crkvu

»Kanon ljepote crkve uvijek određuje vrijeme u kojem crkva nastaje. Svaka katolička crkva je obilježena vremenom svoga nastanka, pa tako razlikujemo vrijeme velikih bazilika, vrijeme romanike, gotike, renesanse, baroka, rokoka, klasicizma, postmoderne i sada jedno traženje, jer su već prošle i neogotika, neobarok, neoromanika... Zapravo, crkva nema svoj strogo određeni stil. Naravno, poznaje zakonitosti poput toga da je u središtu crkve oltar koji privlači pozornost svojom ljepotom, izdignutošću, da je komunikacija oltara i naroda lagana, da je zbor smješten na mjesto gdje se akustički najbolje čuje... Međutim, ona već raspičana priča istok – zapad, to u katoličkoj crkvi nikad nije bio propis da svećenik mise mora gledati prema zapadu. Kod pravoslavne crkve postoji tendencija da svećenik kod svete liturgije bude okrenut, koliko je moguće, prema istoku. Jednako tako i groblja su određena kako bi pokojnik bio okrenut prema istoku. Kod nas, u katoličkom – zapadnom kanonu, nemamo tih propisa, niti smo ih imali, prema tome su katoličke crkve više manje okrenute onako kako najviše odgovara onom mjestu, lokaciji. Dakle, bitno je to da je oltar u središtu, i da bude simbol Krista«, objašnjava mons. dr. Andrija Kopilović.

u Aleksandrovu. Tada smo dobili ovu lokaciju. Isprva se činilo da je to na rubu naselja ali po projektima i planovima znalo se da je to zapravo središte Novog naselja Aleksandrovo«, kaže mons. Kopilović.

Crkva je građena na spomen 20. obljetnice početka Drugog vatikanskog sabora, 11. listopada 1982. godine, te je i posvećena na taj dan, kada je Ivan 23. blaženi papa, otvorio najveći sabor novijeg vremena i događaj 20. stoljeća, Drugi vatikanski sabor. »Mi smo danas ponosni što se baš na taj dan slavi danas blagdan tog pape, blaženog Ivana 23.«, kaže mons. Kopilović te nastavlja kako je »u vrijeme dok je on bio Papa taj dan bio blagdan materinstva Majke Božje pa je i crkva naslovljena Marija Majka Crkve, koji naslov Gospa nosi odlukom Drugog vatikanskog sabora.«

INTERIJER U DUHU VREMENA: »Zgrada crkve je zamišljena kao jedna moderna građevina koja odgovara duhu vremena i sabskim željama, s namjerom da to bude mjesto boravka gdje se ljudi ugodno osjećaju zajedno, ne previše udaljeni jedni od drugih, osobito oko oltara«, kaže mons. Kopilović. Nažalost, crkva u Aleksandrovu nikada nije dobila onaj svoj zamišljen izgled. Uz rustiku cigle i kamena trebao je zasjati zlatni mozaik, i to onaj pravi – ravenski ali je nažalost preskup, i dan-danas, te će to ostati samo želja s obzirom da je četiri puta skuplji mozaik nego što košta sama crkva.«

Crkva je građena na temeljnom kamenu koji su biskup Zvekanović i mons. Kopilović donijeli iz Fatime i iz Lurda. »Naša crkva građena je na 12 kamenova iz 12 velikih marijanskih svetišta.

Zanimljiv detalj je, recimo, jedan kamen iz Sinja koji je baš iz oltara vađen te potom ovdje u crkvu ugrađen. Također, kamen za veliki oltar 12 kamena, simbol 12 plemena od 12 apostola je iz Posušja, Međugorja, u vrijeme kada je tek počelo Međugorje. Puka slučajnost a ipak nije slučajnost, da je crkva sva u znaku marijanskom, marijološkom te se tako i kult Majke Božje u ovoj crkvi njeguje. Naša

je crkva jedina u Subotici koja ima svoju proštenišnu dimenziju, za razliku od drugih koje imaju svoje proštenje ali nije hodočasničko», objašnjava mons. dr. Kopilović. Po njegovim riječima, možda je tradicija hodočašća iz razloga što je biskupijsko svetište Majke Božje na Bunariću, gledajući zračnom linijom, udaljeno svega 2 kilometra od crkve u Aleksandrovu, te je stoga uvijek bilo vezano uz ovu

župnu zajednicu odakle se i upravlja svetištem.«
POTREBA GRADNJE CRKVE: Ubrzo nakon gradnje crkve u Aleksandrovu pokazalo se kako je crkva premala. »Stoga je danas opet potreba da se razmišlja o gradnji dviju crkava, manjih, na teritoriju ove župe, jer ipak za stariji svijet koji nije motoriziran, pješke doći u crkvu je teško.

Također, mislim da Subotica još uvijek jako vapi barem za dvjema crkvama, na Makovoj sedmici i Radanovcu, a možda čak i u Malom Bajmoku. Tako da je potreba gradnje crkve uvijek potreba vjernika, a hvala Bogu, vjernika imamo i radi toga su nam potrebne nove crkve«, zaključuje mons. dr. Kopilović.

Julijana Kujundžić

U crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu

»Crkva se gradi tamo gdje postoji živa crkva, narod, i ona je uvijek samo mjesto susreta one žive zajednice koja čini crkvu, onu pravu živu zajednicu, crkvom a zgrada je njihov zajednički dom. Prema tome, kada se takva potreba javi onda redovito biskup ustanovljuje a on odobrava gradnju crkve. Problem je uvijek veliki s dozvolama jer crkveni objekti nisu obični. Naime, oni iziskuju prostor za samu crkvu, prostor za parkiranje zbog većeg okupljanja vjernika, a onda uvijek i jednu razinu umjetničke visine u smislu ljepote i sakralnosti jer, na koncu, crkva opet nije samo dvorana za sastajanje nego i molitveni dom za tihi molitvu, sabranost pa i stoga zahtjeva sakralno uređenje kako bi čovjeka vodila k spoznaji i molitve i transcendentnih vrednota koje crkva njeguje«, kaže mons. dr. Andrija Kopilović.

Sajam zapošljavanja u MKC »Népkör«

Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Subotica, organizira četvrti sajam zapošljavanja, koji će biti održan u petak 19. listopada, u Mađarskom kulturnom centru »Népkör«, u vremenu od 10 do 13 sati. U Nacionalnoj službi očekuju preko 30 poslodavaca, a ističu kako je na sajmovima do sada sudjelovalo 90 poslodavaca iz Sjeverno-bačkog okruga i na taj način su ove godine zaposlene 553 osobe. Prijavljeni poslodavci iskazali su preko 100 slobodnih radnih mjesta svih profila – od administrativnih, menadžerskih, sve do uslužnih.

Škola po mjeri djeteta

U organizaciji humanitarne udruge »Save the children« u Subotici je organiziran seminar za odgojitelje, učitelje i stručne suradnike u okviru projekta »Inkluzivno obrazovanje u Srbiji i Crnoj Gori – škola

po mjeri djeteta«. Tijekom četverodnevno seminara, od srijede 10. listopada do subote 13. listopada, obrađene su teme »Vrtić / škola po mjeri djeteta«, te »Specijalna škola kao servisni centar«. Sudionici seminara bili su uposlenici OŠ »Vladimir Nazor«, OŠ »Sveti Sava, PU »Naša Radost« te OISŠ »Žarko Zrenjanin«. Drugi dio seminara, modul 2, planiran je za razdoblje od 28. studenoga do 1. prosinca.

J. K.

Proslava svjetskoga dana hrane

Biofest

Utorak 16. listopada, atrij novosagrađenoga hotela »Galleria« ugostio je sudionike III. međunarodnoga festivala organskih proizvoda na kojemu je svoje proizvodne artikle i ponudu izložilo više od trideset izlagača iz zemlje i inozemstva.

Uz mnoštvo zdrave hrane proizvedene bez konzervansa, aditiva, pesticida i ostalih neorganskih dodataka, manifestaciju su obilježili i dodatni prigodni sadržaji u vidu besplatne kontrole šećera u krvi, izložbe nagrađenih radova na zadanu temu, a tijekom poslijepodneva, u nastavku službenoga programa, upriličeno je nekoliko tematsko-stručnih savjetovanja i predavanja, a održane su i dvije tribine s temama »Komposta« i »Pravilna prehrane u životu«.

Dražen Prčić

Davor Dulić, predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance«

Pokazati svijetu naše tradicijsko blago

»Dužijanica« ima svoj tradicionalni okvir koji se ne smije narušavati, a naše javno i svečano slavlje, čija je bit neprolazna duhovna vrednota, trebamo promovirati i pokazati svijetu

Davor Dulić je imenovan za novog predsjednika Organizacijskog odbora »Dužijance« na sjednici Upravnog odbora Hrvatskog kulturnog centra

Davor Dulić je dugogodišnji voditelj folklornog ansambla HKC »Bunjevačko kolo«, a član je Upravnog odbora i predsjednik Izvršnog odbora ovog Centra.

»Bunjevačko kolo« održanoj 4. listopada u Subotici. Ovu dužnost je do sada, unazad pet godina, obnašao Grgo Kujundžić, a Davor Dulić je jedan od najmlađih predsjednika koji su obnašali ovu dužnost.

Osim dužnosti predsjednika organizacijskog odbora »Dužijance«, Upravni odbor ga je zadužio i za organizaciju »Velikog prela«.

NEPROLAZNA DUHOVNA VREDNOTA: »Izrada projekta 'Dužijanica 2008.' još je u tijeku,

kao i formiranje Organizacijskog odbora. Ovo je 40-ta godina od kako se 'Dužijanica' organizira i kao gradska svečanost, a prošlo je 98 godina od kada je 'Dužijanica' postala javna svetkovina. Mons. Blaško Rajić je u svojstvu župnika svetog Roka u Subotici odlučio 1911. godine da se obiteljska svetkovina 'Dužijanica' ubuduće zajednički proslavlja. Znači, svetkovina završetka žetve koja nam predstoji sljedeće godine je već i uvertira za proslavu stogodišnjeg jubileja. Predstoji veliki rad da se 'Dužijanica' i sljedeće godine dobro organizira. 'Dužijanica' ima svoj tradicionalni okvir koji se ne smije narušavati, a naše javno i svečano slavlje, čija je bit neprolazna duhovna vrednota, trebamo promovirati i pokazati svijetu. 'Dužijanica' postoji i ona se događa, mi je Bunjevci živimo i to naše kulturno blago trebamo pokazati i drugima koji nisu vidjeli i nisu upoznati s ovom našom proslavom koja sadrži brojne programe koje objedinjava običaj zahvale Bogu na plodovima zemlje. Cilj je i da se što više mladih uključi u programe ove proslave. Organizacijski odbor treba biti efikasan, a bit će formirani i timovi za određene segmente rada i svaki tim će raditi sukladno problematici. Formiranim timovima rukovodit će članovi Organizacijskog odbora. Glede svega rečenog, Organizacijski odbor će obratiti punu pozornost na odnose s medijima i na marketing, a kontaktirat ćemo i sa što više turističkih organizacija u cilju da što više ljudi upozna i doživi ovu našu svetkovinu«, kaže Davor Dulić i ističe kako će se pokušati i s proširenjem programa, primjerice organizira-

njem segmenta programa »Dječje Dužijance« u okviru kojega bi se predstavili dječji folklorni ansambli hrvatskih udruga, a jedna od ideja za proširenje programa je i organiziranje izložbe etno-zanata. **ZAJEDNIŠTVO GENERACIJA:** »Upravni odbor našeg Centra me zadužio i za organizaciju 'Velikog prela'. Znamo da je prvo 'Veliko prelo' održano 2. veljače 1879. godine, u organizaciji 'Pučke kasine'. Ta naša manifestacija je uvijek okupljala veliki broj ljudi iz različitih staleža, a svi su uvijek bili dobrodošli. I nakon toliko godina 'Veliko prelo' je znak zajedništva Hrvata u ovome području. Prvi cilj koji trebam ostvariti je pogoditi način na koji će se postići pozitivna, konstruktivna, zabavna, opuštana i uljudna atmosfera na 'Velikom prelu', koje je mjesto susreta, razgovora, druženja i zabave. Znači, program treba kvalitetno formirati sa atraktivnim glazbenim izvođačima, a treba prirediti i prikladnu večeru, te prikupiti veći broj donatora za tombolu. Sve to podrazumijeva i veliki broj volontera. Naravno, treba organizirati i izbor najljepše prelje, kao i izbor za najbolju preljsku pismu, što predstavlja dio tradicije. Sigurno će biti dobre tamburaške glazbe, a pokušat će se organizirati i nastup nekog od popularnih izvođača pop-glazbe u jednom dijelu programa. Time se ovaj tradicionalni događaj može obogatiti, naravno, bez namjere da se pretvara u nešto drugo, što ne bi bilo primjereno ovoj svečanosti koja je trajni znak našeg prepoznavanja. 'Veliko prelo' je znak zajedništva svih generacija našeg naroda«, kaže Davor Dulić.

Z. Sarić

Nekoliko sajмова u Novom Sadu

Sajamske manifestacije međunarodnog karaktera

Prošloga je tjedna u Novom Sadu održan Sajam lova, ribolova i turizma, te su predstavljene potencijali vjerskog turizma

U Novom Sadu je, od 9. do 14. listopada, održana još jedna sajamska manifestacija međunarodnog karaktera. Bio je to sajam lova, ribolova i turizma, skraćeno »Lorist«. U sedam dvorana i na otvorenom prostoru,

Jubilarni 40. po redu Sajam turizma održan je od 9. do 12. listopada u dvorani »Master«. Pod sloganom »Prati navigaciju«, ovogodišnja sajamska manifestacija značajno je obogaćena i velikim brojem novih sudionika iz regije. Turistička udru-

manifestacija u Sarajevu, Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci. Turistička organizacija Vojvodine predstavila se s više od 40 članica, te je tako Vojvodina sa svojim potencijalima predstavljena na najbolji mogući način.

crkva, Islamska vjerska zajednica i Židovska zajednica. Katolička crkva u Srbiji predstavila se sa svim biskupijama koje djeluju u okviru Biskupske konferencije Srbije, ali su dominirale Bačka i Banatska biskupija. Također je na

Jedinstveni-vjerski sajam: sudjelovalo pet konfesija

tijekom šest sajamskih dana javnosti se predstavilo više od 400 izlagača. Dan lova (13. listopada), Dan ribolova i Dan sporta (12. listopada), tematske izložbe lovačkih i ribičkih trofeja, fotografije, promicanje novih i ekstremnih sportova, kao i stručni skup u organizaciji Pokrajinskog zavoda za sport posebno su označili jubilej »Lorista«. Jubilarni Sajam turizma pamtit će se i po jedinstvenom – Vjerskom sajmu, koji je održan u dvorani 7 Novosadskog sajma, na kojem je sudjelovalo pet vjerskih konfesija u zemlji. U dvorani 3 na Sajmu ekologije održano je 21. predavanje o zaštiti životnog okoliša, zdravoj hrani i zdravom načinu života. U okviru Gastro festivala organizirano je natjecanje u pripremanju specijaliteta u kojem su sudjelovale i poznate osobe.

ga Bosne i Hercegovine prioritet je dala zimskim centrima, predstavili su i banjsku ponudu BiH, te ponudu lova i ribolova, te kulturnih

Po prvi put je predstavljen i vjerski turizam. Predstavile su se Katolička crkva, Slovačka evangelistička crkva, Srpska pravoslavna

velikom štandu predstavljen i rad katoličkog radija »Radio Marija«. Srpska pravoslavna crkva se predstavila s više eparhija, a osobito svečano je bilo predstavljanje Mešihata Islamske zajednice, za prvi dan Bajrama.

Ljubitelji lova i ribolova su, kao i prijašnjih godina, uistinu mogli uživati. Veliki broj različitog pribora za ribiče, te velikog broja raznog oružja kao i izložbe trofeja oduševilo je sve koji su posjetili dvoranu 1, gdje su bili štandovi lova i ribolova.

U dvorani 10 bila je organizirana i izložba golubova i sitnih životinja. Posljednjeg dana sajma organizirana je i burza sitnih životinja, a kako je vrijeme bilo ugodno, okupio se veliki broj posjetitelja iz inozemstva, Hrvatske, BiH, Rumunjske i Bugarske.

Na sajmu ekologije održano je predavanje o zaštiti životnog okoliša, zdravoj hrani i zdravom načinu života

Navijači iz Vojvodine na utakmici Hrvatska-Izrael

Slavlje na Maksimiru

Prošle je subote intoniranjem državnih himni Izraela i Hrvatske započeo posljednji susret hrvatske nogometne reprezentacije na domaćem terenu u sklopu kvalifikacija za Europsko prvenstvo 2008. godine u Austriji i Švicarskoj. Maksimir je te večeri, kao i uvijek kada igra hrvatska nogometna reprezentacija, bio popunjen do posljednjeg mjesta, a izbornik *Slaven Bilić*, koji je u velikom stilu vodio Hrvatsku kroz kvalifikacije za Europsko prvenstvo, sa svojim je izabranicima stigao na sam korak do cilja.

Pogotkom *Eduarda da Silve* u 52. minuti susreta »vatreni« su upisali osmu pobjedu u kvalifikacijama i sada ih samo bod dijeli od plasmana na Europsko prvenstvo (uspiju li u srijedu, 17. listopada, Englezi ostati neporaženi na gostovanju u Moskvi, Hrvatska već tada postaje sudionik Eura 2008.).

PO PRVI PUT: U dosadašnjem tijeku natjecanja hrvatska je nogometna momčad pobijedila sve reprezentacije osim ruske, a ovom pobjedom protiv Izraela finalizirala je taj fantastičan ciklus i opravdala status favorita. Među 50.000 vatrenih navijača te su subote na maksimirskom stadionu za Hrvatsku zdušno navijali i ljubitelji nogometa iz Vojvodine. Naime, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini je na jednoj od svojih posljednjih sjednica donio odluku o organiziranju i sufinanciranju posjeta vojvodanskih Hrvata u matičnu državu na važnije sportske, kulturne i sve ostale značajne manifestacije, uključujući i vjerske.

»U prethodnih mjesec dana već smo drugi put na maksimirskom stadionu. Prvo smo prisustvovali utakmici Dinama za ulazak u Ligu UEFA s nizozemskim Ajaxom, a sada smo prvi puta na utakmici

hrvatske nogometne reprezentacije u sklopu kvalifikacija za Europsko prvenstvo 2008. godine. Do sada smo nekoliko puta bili i u glavnom gradu Slavonije na utakmicama Osijeka i Dinama. Budući da nam je Osijek kilometarski daleko bliži od Zagreba, takva putovanja daleko nam je lakše organizirati«, rekao nam je voditelj puta i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine *Petar Kuntić*.

Pero Horvacki, u DSHV-u zadužen za organizaciju ovih sportskih posjeta matičnoj domovini, kazao je kako su ovoj utakmici bili nazočni navijači iz Novog Sada, Bača, Sombora, Bačkog Monoštora, Tavankuta, Đurđina, Subotice i prigradskih naselja subotičke općine. Vatreni Dinamovac iz Bačkog Monoštora *Aca Periškić* rekao nam je kako je prvi put u životu na maksimirskom stadionu. »Presretan sam što mi se ukazala prigoda da osobno,

uživo, svjedočim još jednoj pobjedi hrvatske nogometne reprezentacije na svom kvalifikacijskom putu za Europsko prvenstvo«, rekao je Periškić. Kako je tek bilo završilo prvo poluvrijeme, a veliki semafor maksimirskog stadiona pokazivao rezultat 0:0, pitali smo ga kako je toliko siguran u pobjedu Hrvatske, na što je Aca kategorički odgovorio tvrdnjom da je hrvatska reprezentacija najbolja u svojoj kvalifikacijskoj skupini i da uopće ne sumnja u njihovu pobjedu. »Prvi put sam u Maksimiru i impresioniran sam ozračjem koje vlada na današnjoj utakmici«, kazao nam je jedan od najmlađih vojvodanskih navijača, 13-godišnji Subotičanin *Martin Sudarević*, a njegov vršnjak iz Starog Žednika *Hrvoje Dulić* ushićeno je dodao kako će ovu utakmicu hrvatske nogometne reprezentacije pamtiiti cijeli život.

Zlatko Žužić

Turističko-gastronomska manifestacija u Osijeku

Jesen u Tvrđi

Održano 12. po redu natjecanje u spremanju fiša, uživalo se u Osječkom pivu, fijakerima i nastupima brojnih rock grupa

Prošloga je vikenda, unatoč lošem vremenu, organizirana već tradicionalna turističko-gastronomska manifestacija *Jesen u Tvrđi*, koja je i ove godine okupila pedesetak sudionika, najčešće majstore starih obrta, a u petak i subotu, 12. i 13. listopada,

turista, upravo su prošli Nijemci, njih 2 autobusa, a i našega je svijeta dosta. Mogli ste vidjeti i fijakere, kao s razglednica staroga Osijeka, a tu patinu dočaravaju i naši osječki panduri u povijesnim odorama. Dok mi ovdje razgovaramo, skupina učenika vozi se Osijekom

A da je profesorica u pravu, jamči i vaš novinar, jer je fiš doista izvrstan, a nakon fiša kušali smo i erdutska bijela vina. Teško smo se mogli odlučiti između suhe graševine i rajnskog rizlinga, no kažu kako riba mora plivati u vodi, u ulju i u vinu, a nije red kršiti nepisana pravila.

Gosti Osijeka bili su i Subotičani, pa na lijepo uređenom štandu zatičemo *Dejana Kovača* koji nudi bunjevačke papuče. »Posljednje tri godine bavim se ovim obrtom i zadovoljan sam, prije svega jer je nas nekolicina mladih nastavila ovu divnu bunjevačku tradiciju. Nekada je Subotica imala 80 'papučoša' i svoj esnaf. Inače, dugogodišnji sam član HKC 'Bunjevačko kolo' u Subotici gdje sam sada član Upravnog odbora, Odbora Dužijance i Velikog prela,

je manje. Ali, ide nekako. I ovi naši radovi nailaze na sve manje zanimanja, tek pravi zaljubljenici u starine kupe tu i tamo, a ovi mladi zadovoljavaju se strojnim šlingom jer je jeftiniji, ali to nije to. Zanimljivo je da priličan broj Osječanki kupuje ovaj naš šling i toledo. Imala sam sreću, naišla je skupina Nijemaca i gotovo je svatko kupio ponešto«.

Rozalija Šram s Palića s mužem prodaje keramiku i to unikatnu i hvali se kako ima zanimanja za njihove proizvode te da će rado i dogodine doći na ovu lijepu manifestaciju u Tvrđi.

Za dobro raspoloženje i sudionika i posjetitelja zadužena je bila »Ravnica«, poznati tamburaški band, te solist *Željko Vitovski*. Pobjednici 12. po redu Hrvatskog natjecanja u kuhanju fiša su

Ocjenjivački sud na djelu

u Tvrđi je organizirano i državno natjecanje u kuhanju fiš-paprikaša u organizaciji Turističke zajednice Osijeka. Posljednjih desetak dana u Tvrđi se održava i *Jesen uz Osječko*, gdje su brojni posjetitelji mogli uživati u Osječkom pivu i nastupima brojnih rok-grupa.

»Svehrvatsko natjecanje u spremanju fiša, 12. po redu, po prvi put radimo na otvorenom, spojili smo ga s već tradicijskom manifestacijom *Jesen u Tvrđi*, i napravili smo pravi potez«, hvali se direktor Turističkog ureda Turističke zajednice Osijeka *Damir Macanić*. »Nažalost, vrijeme nam baš nije naklonjeno, malo-malo pa kiši, no, mi dobro odrađujemo posao. Došlo nam je pedesetak natjecatelja iz svih hrvatskih županija, a ni posjetitelja ne nedostaje. Prije podne imali smo skupinu od 150 američkih

u starom tramvaju, jer je danas natjecanje učenika ugostiteljskih škola. Zanimljivo je, da specijalist ovog našega kraja, fiš, osvaja cijelu Hrvatsku, pa su pobjednici u kategoriji učenika, prvi s Visa, *Ante Vodanović*, drugi iz Osijeka, *Nikola Dević* i treći iz Karlovca, *Ivan Novosel*. A tu su i naši prijatelji iz Pečuha i Subotice«.

»Natjecatelji su pripremljeni, riba je dobra, gustoća fiša zadovoljava, boja je fantastična, okus još bolji, ali tek smo na pola puta. Ovo su tek prvi finalisti, poslijepodne imamo drugi krug a tek sutra je finale, a tu se odlučuje o državnom pobjedniku. Imali smo i učeničko natjecanje, djeca su odlično odradila svoj posao. Na kraju, oni se i spremaju za vrsne kuhare«, kazala je predsjednica ocjenjivačkog suda, *prof. Jelica Černi*.

Dejan Kovač na subotičkom štandu

a sa mnom je i *Ivan Piuković*, koji izrađuje zvečke za naše bunjevačke čizme«.

Terezija Baraković na svojem štandu nudi rukotvorine i bunjevački šling i zadovoljna je zanimanjem Osječanki. »Mi negujemo ovu našu bunjevačku tradiciju, no nažalost sve smo starije i sve nas

Danijel Novački iz Kopačeva, drugi je *Dario Čvagić* iz Valpova, a treći *Reže Krištof* iz Bilja. Na završnici kulinarskoga natjecanja sudjelovala su 24 kuhara iz svih hrvatskih županija a zabavljali su ih Passage band i Garavuše.

Slavko Žebić

Mirko Šikeždi, izrađivač orgulja

Život s glazbom

Za vrijeme masovnog egzodusa Srijemaca iz svog rod-nog kraja većina je svoj odlazak doživjela duboko emotivno, a iz dubine njihovih duša nastala su brojna umjetnička djela kao izraz svoje ogorčenosti zajedničkom tragičnom sudbinom.

Mirko, koji je osnovnu školu i višu mješovitu gimnaziju završio u rodnom gradu, a studij fizike upisao 1958. godine u Zagrebu. »Sve ispite iz prve tri godine, i pismene i usmene, položio sam iz prvog puta, da bih u četvrtoj godini morao odustatu od studiranja, jer nisam imao

radionicu za izradu i popravak orgulja »Danas imam bogato iskustvo i znanje te radionicu s osam stolarskih strojeva, tako da sam u stanju sve dijelove orgulja napraviti sam«, priča nam ovaj bivši Srijemac, a od 30. rujna 1995. godine stanovnik Velike Gorice, grada

osim servisera i graditelja orgulja, i skladatelj i izvođač.

OD SVIRANJA DO SKLADANJA: Svirati je počeo vrlo rano, u svojoj šestoj godini. Kao najmlađi primaš svirao je u tamburaškom orkestru u Rumi, u okviru društva Hrvatska ratarska čitaonica, današnjem HKPD-u »Matija Gubec«. Tamburu je svirao do svoje 13. godine, kada je počeo svirati harmoniku, koju mu je kupio brat *Petar* za vrijeme studiranja na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Sviranju harmonike podučavao ga je tadašnji rumski svećenik *Ivan Kuner*. S navršениh 16 godina Mirko se zaljubljuje u klavir i ostavlja harmoniku. Kako je to vrlo skup instrument, a u Rumi ih je u to vrijeme bilo tek nekoliko, Mirko pohađa privatne satove klavira kod prof. *Elizabete Artamunov*, supruge jednog ruskog plemića koji je uspio na vrijeme pobjeći od Oktobarske revolucije i skrasiti se u Rumi. Kod nje je Mirko učio svirati klavir tri i pol godine, a dalje je nastavio sam.

»Još dok sam svirao harmoniku padale su mi na pamet razne glazbene ideje, pa sam počeo i skladati. Kada sam počeo svirati klavir i spoznao tajne svih stilova klasične glazbe, to skladanje je postalo intenzivnije i daleko ozbiljnije. Sjećam se jednog koncerta na kojem sam, između ostalog, odsvirao i svoju Toccatu u d-molu. Tada mi je prišao jedan profesor i zapitao me jesam li to odsvirao Bacha, a ja sam se samo nasmijao i rekao da sam upravo odsvirao Šikeždija«. Mirko u svom skladateljskom opusu ima tridesetak djela klasične glazbe, a mene se te kišne i prohladne listopadske večeri u Velikoj Gorici najviše dojmila već spomenuta »Koncert za klavir i orkestar« u tri stavka. Uz iskreno priznanje da je to moja vrlo subjektivna ocjena, pretpostavljam da su za nju zaslužni i moji srijemski geni.

Zlatko Žužić

To vrijeme, kada je Srijemcima život u rodnom kraju poprimio lice smrti, naš sugovornik *Mirko Šikeždi* izrazio je, vjerojatno jedini, svojom klasičnom skladbom »Koncert za klavir i orkestar« u tri stavka: »Progonstvo iz rodnog kraja«, »Ulazak u Hrvatsku« i »Nostalgija«.

FIZIKA I ORGULJE: Mirko, čiji je cijeli život vezan za, i uz glazbu, rođen je 1940. godine u Rumi, a Rumljani su mu također bili i roditelji, otac *Ilija* i majka *Magdalena*, rođena *Leipold*. »Preci moje majke doselili su u Rumu 1746. godine iz Njemačke, iz mjesta Oberfalc, dok su očevi preci došli deset godina kasnije iz Mađarske«, kaže nam

odakle učiti. Naime, problem je bio što tada niti iz jednog predmeta zadnje godine fakulteta nije bilo udžbenika«, priča nam Mirko, koji je tada prekinuo studij i nekako u isto vrijeme u Palmotićevoj ulici, u jezuitskoj crkvi, upoznao svećenika *Loranda Hibertusa*, skladatelja brojnih crkvenih misa, koji ga je podučio štimanju orgulja, što je tada, a i danas, bilo vrlo rijetko zanimanje. »Sretna okolnost je bila ta što sam sve ono čemu me on naučio povezao sa zakonima fizike i toliko usavršio štimanje orgulja da sam postao jedan od najboljih u tom poslu«, kaže Mirko koji je pored štimanja kasnije usavršio i izradu orgulja te otvorio svoju

pokraj Zagreba. Mirko je tijekom svog dugogodišnjeg rada renovirao mnogo orgulja diljem bivše države, pa i one u Petrovaradinu i Novom Sadu. Kako je kroz bogato životno iskustvo stekao kompletno znanje o ovom specifičnom instrumentu, Mirko trenutno piše knjigu o izradi orgulja u koju će pokraj praktičnog, uvrstiti i teorijski dio. »Takva knjiga za sada ne postoji nigdje u svijetu. Primjerice, izrada jednog mijeha za orgulje nigdje u svijetu nije opisana. To se, naravno, nauči u radionicama, ali fotografirati svaku fazu izrade te matematički i fizički je objasniti, to za sada nitko nije napravio«, pojašnjava nam Mirko koji je,

Iz kuta mladih: Ivan Džinić

Bas u ritmu srca

»Glazbeno sam iskustvo, osim u školi, sakupljao od boljih i lošijih basista. Od svakoga sam ponešto naučio, ali tezgarenje i kavana su moja najveća škola i tu sam u stvari stjecao najviše iskustva«,

kaže Ivan Džinić, zaljubljenik u tamburu iz Sombora

Ivan Džinić (1987.) je rođen u Somboru, gdje je završio osnovnu i srednju tehničku školu. Živi na Bezdanskom putu nadomak Sombora i bavi se zemljoradnjom. Po zanimanju je bravar, ali u svojoj struci nije nikada radio. No, ipak, najveća mu je ljubav tambura.

GLAZBA: U sedmom razredu osnovne škole počeo je svirati bas prim kod učitelja *Emila Antunića*. Ovaj instrument je odmah zavolio, ali zbog odlaska tadašnjeg basista iz tamburaškog orkestra HKUDa

»Vladimir Nazor« Ivan prelazi na bas i tu otkriva svoju pravu ljubav.

»Glazbeno sam iskustvo, osim u školi, sakupljao od boljih i lošijih basista. Od svakoga sam ponešto naučio, ali tezgarenje i kavana su moja najveća škola i tu sam ustvari stjecao najviše iskustva«, kaže Ivan.

S poznatim tamburaškim sastavom »Zlatni zvuci« svira od veljače ove godine i veoma se dobro uklopio s ovim mladim, ali iskusnim glazbenicima. Poljoprivreda

je drugo zanimanje kojim se bavi, ali tu ne vidi neku bolju budućnost. Želja mu je zaposliti se u svojoj struci ili pronaći neki drugi odgovarajući posao. Ali, tambura je na prvom mjestu.

PUTOVANJA: Ivan Džinić je član HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora s kojim je imao najljepša putovanja, koja će mu zauvijek ostati u sjećanju. Jedna od želja mu je posjetiti Dubrovnik, koji još nije uspio vidjeti, a najljepše mu je bilo u Kaštel Lukšiću, gdje je sa svojim KUD-om boravio u pastoralnom centru.

SPORT: Rekreativno se bavi nogometom na igralištu na Bezdanskom putu, gdje se okuplja ekipa iz susjedstva. S ovom ekipom je organizirao uređenje zapuštenog doma mjesne zajednice. Sakupljali su dobrovoljne priloge, osposobili dom i danas u njemu igraju stolni

tenis. U akciji renoviranja im je najviše pomogao zidar i nogometaš *Stipan Liščević*.

IZLASCI: »U Somboru nema nekih mjesta za izlaske koja bi meni bila posebno privlačna, jer se u većini lokala pušta turbo-folk. Nedjeljom volim otići s društvom na kavu, malo popričati i to je to. Gotovo svakog vikenda imam svirku, tako da su to ujedno i moji izlasci«, kaže Džinić.

PJEVAČ I PJSMA: Ivan je veliki ljubitelj sevdalinke, koju najviše voli izvoditi, a najbolji pjevač mu je *Zvonko Bogdan* za kojeg kaže da je kralj tamburaške glazbe. Mišljenja je da je zahvaljujući ovom pjevaču tambura podignuta na jednu višu razinu. Među mnoštvom omiljenih pjesama ipak mu je jedna prirasla za srce: »Ne mogu se tačno setiti leta«.

Z. Gorjanac

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
 24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
 E-mail: mios@tippnet.co.yu
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Zavitni dan u Bačkom Monoštoru

Neka srca budu sretna

*Molitva za spas sela * Nadbiskup Hočevar predvodio misu u crkvi sv. Petra i Pavla **

Kulturno-umjetnički program za prepuno gledalište sportske dvorane

Piše: Ivan Andrašić

Subota 13. listopada 2007. godine ostat će dugo u dušama vjernika župe Bački Monoštor, ostat će dugo u njihovu pamćenju. Toga dana, zavitnoga dana žitelja ovoga živopisnoga podunavskoga sela, u njihovoj crkvi sv. Petra i Pavla misno je slavlje predvodio nadbiskup beogradski msgr. *Stanislav Hočevar*, a suslavili su domaći župnik vlč. *Goran Vilov*, đakon *Stipan Periškić*, msgr. dr. *Andrija Kopilović*, te više župnika iz okolnih župa.

Marija Turkalj

Zavitni dan Bačkog Monoštora datira od konca Drugog svjetskog rata. Naime, nad selo se nadvila opasnost od potpunog uništenja djelovanjem partizansko-ruskoga topništva, a žitelji nisu izbjegli, nego su se usrdno molili Gospi

u crkvi sv. Petra i Pavla. Gospu su molili da ih zagovorom pred Božjim licem spasi opasnosti koja im je prijetila, a zavjetovali su se da će svake godine 13. listopada točno u podne svetom misom izraziti zahvalnost Bogu i Gospi. Od 1945. godine do danas u Monoštoru se toga dana ne radi, cijelo selo se okupi u župnoj crkvi na misnom slavlju.

OSOBITO SVEČANO: U drugom dijelu svetkovine KUDH »Bodrog« organizirao je bogat kulturno – umjetnički program u kojemu su sudjelovale folklorne skupine: KUD »Ravnica« iz Starih Perkovaca i »Šokačka grana« iz Osijeka, Republika Hrvatska, HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, HKUD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, KPZH »Šokadija« iz Sonte, KUD »Petefi Šandor« iz Bezdana, te domaći KUD »Rumunka« i KUDH »Bodrog«.

Čuli smo i pučke pjesnike *Antuna Kovača* iz Sombora i *Adama Bešlina* iz Bilja, Republika Hrvatska, a obojica su rođeni u Bačkom Monoštoru. »Ove godine bilo je osobito svečano. Prisustvo nadbiskupa Hočevara na ovogodišnjoj svetkovini oplemenilo je naše duše, a njegova nadahnuta

propovijed ispunila nam je srca novom nadom. Prekrasna je bila i priredba u organizaciji »Bodroga«, vidjeli smo i čuli folklorne skupine koje otimaju od zaborava bogatu zaostavštinu naših predaka«, kaže za naš list vlč. *Goran Vilov*. Večernju priredbu, održanu u dvorani mjesne škole otvorila je predsjednica »Bodroga« *Marija Turkalj* uz kratak pozdrav brojnim uzvanicima. Osvrnula se na podnevnju misu i nadbiskupovu propovijed, a osobito istaknula potrebu naše povezanosti: »Čovjek je biće koje uživa duhom, dušom i tijelom. Uživa pojedinačno, ali bolje je i ljepše, kad smo zajedno. Stoga,

večeras želimo očima pružiti ugođaj ovoga krasnoga pučkoga ruha, koje je dika naših starih, a Bogu hvala i nas, želimo pružiti ugođaj uhu, slušajući stare, kao i nove, ali uvijek naše napjeve. Nečije srce će večeras plakati, nečije klikatati, ali vjerujem da će svako srce večeras biti sretnije.« Uz zahvalu svima koji su došli, *Turkaljeva* je dodala: »To je naš zavitni dan, to je naše slavlje, to je naša radost, to je naš

vlč. Goran Vilov

ponos. I upamtite, to je naš zavit »za u vike«. Živjeli i dobro nam došli!«, otvorivši tako dvosatnu manifestaciju pjesme, plesa i ruha koje su nam u naslijeđe ostavili naši preci.

BROJNE ZVANICE: Svojom nazočnošću manifestaciji su dali osobit sjaj brojni uzvanici, među kojima su bili i konzulica gerant RH u Subotici mr. *Ljerka Alajbeg* sa suradnicima, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji *Branko Horvat*, dopredsjed-

Jovan Slavković i Ljerka Alajbeg

nik HNV-a za Podunavlje *Stipan Šimunov*, predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković* sa suradnicima, predsjednik SO Sombor prof. *Veljko Stojanović* sa suradnicima, tajnik MZ *Zoran Miler*, direktor »Vojvodinašume« *Stipan Kusturin* sa suradnicima, ravnatelj Radionice i posudionice narodnog ruha iz Zagreba prof. *Josip Forjan* sa suradnicima, župnik vlč. *Goran Vilov*, msg. *Marko Forgić*, predstojnik ureda HMI u Vukovaru *Silvio Jergović* te brojni predstavnici institucija kulture naše zajednice. Poslije programa domaćini su za sudionike i uzvanike priredili malo druženje uz večeru i ples.

Novopostavljena konzulica gerant RH mr. *Ljerka Alajbeg* obavila je brojne razgovore, kako s političarima, tako i s djelatnicima iz institucija kulture: »Još uvijek sam pod dojmom ovog predivnog koncerta i ovog druženja Hrvata Šokaca i njihovih gostiju, što me osobito veseli. To je samo znak da se ovdje predano njeguje hrvatska baština, hrvatska kultura općenito. Hrvati su na ovim prostorima

pokazali da se usprkos svim nedaćama može sačuvati ono što je najvrjednije u nacionalnom biću. U Subotici sam tek desetak dana, potrebno mi je malo vremena za adaptaciju. Naš konzulat podupirat će sve udruge u Vojvodini, imamo izvjesnu mogućnost pomoći, truditi ćemo se da budemo nazočni tamo gdje smo najpotrebniji. Poznato mi je da je nekada moralna potpora i važnija od financijske i sigurno je da ćemo dati sve od sebe da uradimo upravo ono što su naši ljudi zavrijedili. Za ovo kratko vrijeme boravka u Subotici zamijetila sam

kako u okviru hrvatske zajednice ne postoji kalendar aktivnosti, tako da se mnoge, čak i velike manifestacije, preklapaju. Sa svoje strane obećavam da ću prisustvovati manifestacijama za koje ocijenim da je to najpotrebnije zbog ozračja u kojem organizator djeluje«, kaže za naš list gospođa Alajbeg.

DOJMOVI: I pokraj brojnih obveza, koje su prouzročile malo zakašnjenje, manifestaciji je prisustvovao i predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković*: »Ovo je veliki dan hrvatske nacionalne zajednice

u našoj općini, osobito za žitelje Bačkog Monoštora. Žao mi je što zbog drugih obveza nisam došao ranije, a drago mi je da sam ipak sa svojim dragim prijateljima podijelio radost lijepih trenutaka«, kaže za Hrvatsku riječ dr. *Slavković*.

Žena koja je sve konce držala u svojim rukama, agilna predsjednica KUDH »Bodrog« *Marija Turkalj*, bila je najzadovoljnija: »Ovo što smo danas uradili ispunjava me srećom i ponosom. Skupa s ostalim sudionicima pokazali smo brojnim uzvanicima kako čuvamo našu bogatu kulturnu baštinu, iako smo preživjeli ono najteže i najružnije što pripadnik različitih od onih koji umišljaju da su najispravniji, može preživjeti. Iz godine u godinu uviđam kako su ta vremena za nama, da se vraćamo normalnoj životnoj kolotečini, normalnom suživotu, koji je naša vojvodanska mjesta krasio i ranije. Još sam prepuna dojмова, kako onih iz crkve, tako i s manifestacije. Hvala svima koji su došli, neka nam dođu i dogo-dine«, kaže za naš tjednik *Marija Turkalj*.

Peti susret društava »Matija Gubec« u Fojnici Pjesma, ples i druženje

U subotu, 13. listopada 2007. godine, u Fojnici, u Bosni i Hercegovini, održani su peti po redu susreti kulturno-umjetničkih društava, koja nose ime slavnog narodnog tribuna i vođe seljačke bune *Matije Gupca*. Organizator ovogodišnjeg susreta bilo je Kulturno-umjetničko društvo »Matija Gubec« iz Bakovića kod Fojnice, a kao gosti su nastupila društva iz: Gornje Stubice (inače rodnog mjesta *Matije Gupca*), KUD Zagoraca »Matija Gubec« iz Zagreba, kao i društva iz Slavenskog Kobaša, Sotina, Donjeg Miholjca, Ilače, ali i iz Tavankuta i Rume iz Vojvodine. Na samom početku susreta sve sudionike je u Srednjoškolskom centru »Zijah Dizdarević« pozdravio predsjednik društva domaćina *Nikica Bošnjak*, a same susrete je proglasio otvorenim predsjednik Općine Fojnica *Salkan Merdžović*. Uslijedilo je više od dva sata plesa, pjesme i prijatnog druženja, a na samom kraju, uz

dogovor da se sljedeći susreti održe u Slavenskom Kobašu, domaćin i gosti su razmijenili prigodne darove.

Tamburaši s rumskog Brega su se predstavili u svom prepoznatljivom stilu s mješavinom ozbiljne i tamburaške glazbe i, sa sada već svojim prepoznatljivim znakom, vokalnim solistom *Dušanom Stuparom*.

Jedna za drugom su se nizale »Kraljica čardaša« i »Picikato polka«, a nakon njih i pjesme »Ne cvjetaj bagreme« i »Moj kičeni Srijem«. Druženje se s veoma ljubaznim domaćinima zatim nastavilo i na večeri u hotelu Reumal uz glazbu lokalnog tamburaškog sastava do kasno u noć. Gosti su imali izuzetnu priliku vidjeti franjevački samostan u Fojnici star više od pet stoljeća, jedan od svega tri koji postoje u Bosni i Hercegovini, a od nekadašnjih više od dvadeset - koliko ih je bilo u nekim davnim vremenima, ali i od susretljivih domaćina čuti dosta toga o veoma zanimljivoj povijesti fojničkog kraja. Nakon noćenja u Fojnici, tamburaši iz Rume su sutradan posjetili i prelijepo vrelo rijeke Bosne, ali i legendarnu sarajevsku Baščaršiju prije nego su se, puni sjajnih utisaka, vratili u ravnu Vojvodinu.

Nikola Jurca

Izložba slika Stipana Kopilovića u Zavičajnoj galeriji »dr. Vinko Perčić« u Subotici

Jedan od prvih impresionista ovih krajeva

Njegovi radovi svjedoče o vrlo modernim tendencijama s početka 20. stoljeća u Europi, koje su postojale i u Subotici

U povodu 130 godina od rođenja slikara *Stipana Kopilovića* (1877. – 1924.), prošloga četvrtka, 11. listopada, u Zavičajnoj galeriji »dr. Vinko Perčić« otvorena je izložba slika ovog likovnog umjetnika pod nazivom »Impresionist«. Riječ je o izložbi memorijalnog karaktera, koja je prije Subotice bila postavljena u muzeju u Bačkoj Topoli, u kojoj je slikar proveo jedan dio života i u kojoj je sahranjen. Postav čini dvadesetak slika, realiziranih u tehnici ulja, koje su za potrebe izložbe sakupljene iz zbirke Gradskog muzeja u Subotici, Galerije »dr. Vinko Perčić« i Subotičke biskupije.

UVID U STVARALAŠTVO: Otvarajući izložbu, povjesničarka umjetnosti iz subotičkog Gradskog muzeja *Ljubica Vuković-Dulić* je naglasila, kako je postav raden kronološki da se stekne uvid u slikarstvo stvaralaštvo, kao i da se podsjetimo njegova života i rada. »O Stipanu Kopiloviću monografiju je napisao *Bela Duranci*, koji se bavio proučavanjem djela ovog slikara. Kako je zapisao, radova ovog slikara je relativno malo poznatih, evidentirano je njih svega 23, uz zidne slikarije u bajmočkoj crkvi. Iako je malo radova sačuvano, njihova je vrijednost nama povjesničarima umjetnosti jasna. Stipan Kopilović je jedan od prvih slikara impresionista naših krajeva, a njegovi radovi svjedoče o vrlo modernim tendencijama s početka 20. stoljeća u Europi, koje su postojale i u Subotici«, rekla je Vuković-Dulić.

OD BAJMOKA DO MÜNCHENA: Stipan Kopilović je rođen 1877. u Bajmoku kao sedmo dijete siromašnih roditelja. Radio je kao brijački kalfa u svojem rodnom mjestu, kada je njegov umjetnički talent otkrio mušterija i preporučio ga *Gustávu Morelliju* grafičaru, profesoru i ravnatelju Mađarske zemaljske kraljevske škole za crtanje u Budimpešti. Njegovim posredstvom Kopilović dopijeva u »Mintarajztanodu«, od 1900.-1902. evidentiran je u Školi za primijenjenu umjetnost, a već sljedeće godine je upisan u klasu profesora *Petera Halma* na Akademiji u Münchenu, na odsjeku za grafiku.

Godine 1907./08. je naslikao četiri slike na stropu dograđenog

dijela rimokatoličke crkve svetog Petra i Pavla u Bajmoku, koje se i danas mogu vidjeti (Propovijed na gori, Isus hoda po vodi, Uzašašće

Isusovo i Posljednja večera). Jedan je od pokretača akcije za osnutak umjetničke kolonije u Bačkoj Topoli, navodi se među ostalim u tekstu kataloga što ga je priredila *Olga Kovačev-Ninkov*, viša kustosa Gradskog muzeja iz Subotice. Izložba »Impresionist« može se pogledati do 8. studenoga, i to ponedjeljkom i srijedom od 10 do 13 sati, a utorkom i četvrtkom u dva termina, od 10 do 13 i od 17 do 19 sati.

D. B. P.

Ljubica Vuković-Dulić i Olga Kovačev-Ninkov

Do 5. studenoga u Galeriji Matice srpske u Novom Sadu

Izložba slika Ferencza Eisenhuta

U Galeriji Matice srpske u Novom Sadu 6. listopada otvorena je izložba *Ferencza Eisenhuta* povodom 150 godina od njegovog rođenja. Umjetnik je rodom iz Bačke Palanke, školovan u Budimpešti i Münchenu, a jedan je od vrhunskih slikara orijentalne tematike svoga vremena, na našim prostorima poznat kao slikar »Bitke kod Sente«, monumentalnog platna koje se nalazi u zgradi somborske općine, nekadašnjoj županijskoj zgradi.

Izložba je rezultat petogodišnjeg istraživačkog rada povjesničarke umjetnosti *Olge Kovačev-Ninkov*, koji su objedinjeni u reprezentativnoj monografiji tiskanoj za ovu prigodu na srpskom, njemačkom i mađarskom jeziku.

Izložba je nastala u suradnji Galerije Matice srpske i Gradskog muzeja u Subotici, a djela su na izložbu pristigla iz ovih dviju institucija, Nacionalne galerije iz Budimpešte, Muzeja Janus Panonijus iz Pečuha, Narodnog muzeja iz Beograda i privatnog vlasništva, a snimke radova iz svojih zbirki za potrebe izložbe ustupile su i brojne druge zbirke, tako je pristigao i snimak Eisenhutovog rada »Magareće vuča« koji je sastavni dio zbirke dr. Vinka Perčića, darovane gradu Zagrebu, a koja se danas nalazi u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. Slike i crteže za ovu izložbu restaurirala je *Zsuzsanna Korhecz-Papp*, a izložbu prati i prikaz filma o životu i radu Ferencza Eisenhuta čiji je autor *Rajko Ljubić*.

U okviru cjelokupnog projekta, u petak će se u Narodnoj biblioteci »Veljko Petrović« u Bačkoj Palanci, rodnom mjestu slikara, u 19 sati održati predstavljanje monografije.

LJ. V. D.

Predstavljena izdavačka kuća »VBZ-Beograd«

Prošloga četvrtka prvu konferenciju za novinare održala je novoosnovana izdavačka kuća »VBZ-Beograd« u kojoj je glavni urednik poznati pisac i dobitnik NIN-ove nagrade *Vladimir Arsenijević*.

Arsenijević je objasnio da je novi izdavač četvrti član mreže »VBZ« koja pokraj matičnog sjedišta u Zagrebu ima svoje podružnice »VBZ-Sarajevo« i »VBZ-Ljubljana«.

On je naveo da je cilj osnivanja beogradskog člana ove regionalne izdavačke mreže da objavljuje djela pisaca iz cijelog zajedničkog govornog područja, ali i da plasira na srpskom tržištu knjige ostalih članova mreže,

a oni će za uzvrat plasirati beogradska izdanja na svom tržištu. Arsenijević je rekao i da je »VBZ Beograd« već uspostavio suradnju sa više od 100 knjižara u Srbiji i da su knjige iz Hrvatske i BiH naišle na veoma dobar prijem.

Prva knjiga koja će se pojaviti u izdanju »VBZ-Beograd« bit će djelo *Borisa Dežulovića*, a planirano je da za početak objave dvadesetak naslova i da polovina budu domaći pisci.

(Tanjug)

»Djeca su ukras svijeta« u Tavankutu

Festival dječjeg folkloru pod nazivom »Djeca su ukras svijeta«, dvanaesti po redu, održat će se u subotu, 20. listopada, u Tavankutu. Svečani program počinje u 18 sati u Domu kulture.

Predstavljen novi list »Karton«

Utorak je u Subotici predstavljen novi list u izdanju općinske Fokus Fondacije. Riječ je o kultur-propagandnom listu »Karton« posvećenom književnosti, kulturi i umjetnosti. List je besplatan i sadrži tekstove na srpskom i mađarskom jeziku.

»Karton« je tematskog karaktera, a tema prvog broja je »Seksualnost (i mladi)«.

Na stranicama novopokrenutog lista mogu se pronaći rubrike rezervirane za poeziju, prozu i esej, koje su ilustrirane radovima subotičkih likovnih umjetnika mlađe generacije.

Promocije »Lirike« Ilije Okrugića u Zemunu

U organizaciji Zajednice Hrvata Zemuna, u ponedjeljak 22. listopada, u Knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić« u Zemunu održat će se predstavljanje knjige pjesama »Lirika« *Ilije Okrugića – Srijemca* koju je priredila prof. dr. sc. *Jasna Melvinger*. O knjizi će govoriti *Đuro Rajković*. Početak je u 19 sati.

Najavljujući događaje u organizaciji ZHZ-a, novoizabrani predsjednik udruge *Zvonimir Rajković* za 15. prosinca najavljuje i »Božićni koncert« koji će se održati u lutkarskom kazalištu »Pinokio« u Zemunu, a na kojem bi trebale nastupiti sve hrvatske udruge iz Srijema.

Promocija knjige »Vjera i utjeha« u Subotici

Promocija knjige »Vjera i utjeha« – Istraživanje religijske prakse u Subotici, autora *Boška Kovačevića* održat će se u utorak 23. listopada u 17 sati, u dvorani 213, (I. kat) Otvorenog sveučilišta u Subotici. Ovo monografsko štivo predstavlja gotovo sve religijske prakse u ovoj sredini i pruža jednu od mogućih interpretacija religijsko-duhovnog organiziranja građana – od crkvi do novih religijskih pokreta. O knjizi će govoriti prof. dr. *Dragoljub Đorđević*, sociolog religije iz Niša, *Tomislav Žigmanov*, filozof iz Subotice, i autor.

Nova knjiga u izdanju »Pučke kasine 1878.«

Unakladi »Pučke kasine 1878.« nedavno je objavljena knjiga »O ulozi Franjevaca u seobama hrvatskog naroda u XVI. i XVII. stoljeću« o. *Beata Bukinca*. Riječ je o doktorskoj disertaciji iz sv. Teologije ovog franjevačkog redovnika, Šokca iz Bača, koji je mučki ubijen nakon svršetka II. svjetskog rata u Hrvatskoj.

Djelo je s latinskog na hrvatski jezik preveo *Bela Tonković* iz Subotice.

Predstavljanje knjige »U iskrama nade« u Subotici

U organizaciji Hrvatske čitaonice, u idući petak 26. listopada, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« bit će predstavljena knjiga pjesama »U iskrama nade« *Mirka Kopunovića*. O knjizi će govoriti književnik *Vojislav Sekelj*, publicist i književnik *Tomislav Žigmanov* i novinar *Zlatko Romić*. Početak je u 19 i 30 sati.

Izložba »Naivna i marginalna umjetnost Srbije« u Subotici

Izložba pod nazivom »Naivna i marginalna umjetnost Srbije« otvorena je u utorak u Modernoj galeriji »Likovni susret« u Subotici. Izloženo je više desetina slika i skulptura iz zbirke Muzeja naivne i marginalne umjetnosti u Jagodini, a autorica izložbe je *Nina Krstić*. Izložba se može pogledati do početka idućeg mjeseca.

Dani Balinta Vujkova u Subotici

O hrvatskom dramskom stvaralaštvu u Podunavlju

Stručni radovi predstavljeni u okviru stručno-znanstvenog skupa pokazali bogatu kazališnu povijest Hrvata na panonskom prostoru te ustvrdili kako su dramski pisci u kazališnim predstavama vidjeli sredstvo za očuvanja etniciteta

Piše: Davor Bašić Palković

Stručno znanstveni skup okupio je 17 sudionika iz zemlje i inozemstva

Nastupom učenika osnovnih škola i vrtića na priredbi pod nazivom »Narodna književnost u školi«, koja je u HKC »Bunjevačko kolo« okupila preko 300 djece koja su slušala i gledala svoje vršnjake u dramatizacijama narodnih pripovjedaka i bajki (opširnije na stranicama rubrike Hrcko) počeli su šesti po redu »Dani Balinta Vujkova«, s podnaslovom »Dani hrvatske knjige i riječi«.

Organizator i ovogodišnjih Dana Balinta Vujkova bila je Hrvatska čitaonica, suorganizator Gradska knjižnica Subotica, a njihovo održavanje poduprli su Općina Subotica, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje i kulturu.

STRUČNO – ZNANSTVENI SKUP: Ovogodišnji stručno-znanstveni skup okupio je književnike, znanstvenike i kazališne umjetnike

Zaključci stručno-znanstvenog skupa

Organizacijski odbor Dana Balinta Vujkova ponavlja poziv Hrvatskom nacionalnom vijeću, napose odjelima za kulturu i obrazovanje, na konkretnije uključivanje u ovu manifestaciju kako zbog djece i mladih tako i zbog aktualnosti teme hrvatskog književnog jezika i bunjevačkog govora, jedan je od zaključaka stručno-znanstvenog skupa održanog u sklopu ove manifestacije.

Uspješnost ovogodišnje manifestacije, kako stoji među zaključcima, očitovala se u nastupu djece osnovnih škola koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Stoga se ovakav vid afirmacije bunjevačkog govora podržava i očekuje i ubuduće a poziv će se uputiti i mjesnim udrugama kulture u Vojvodini.

Sudionici skupa smatraju da su Dani Balinta Vujkova protekli vrlo uspješno i da je ovo jedan od najpotrebnijih i najkvalitetnijih vidova samopredstavljanja u kulturi i očuvanju nacionalnog identiteta.

Stručno-znanstveni skup okupio je do sada najviše izlagača na teme: Sakupljački rad Balinta Vujkova i Dramsko stvaralaštvo Hrvata u Vojvodini te predstavljanje knjiške produkcije u

razdoblju od prošle do ovogodišnje manifestacije. O temama je govorilo 17 sudionika skupa i potvrdilo aktualnost teme kazališta. Stručni radovi pokazali su bogatu kazališnu povijest na panonskom prostoru te ustvrdili kako su dramski pisci u kazališnim predstavama vidjeli sredstvo za očuvanja etniciteta.

Velika zainteresiranost sudionika skupa potvrđuje potrebu stručne valorizacije ne samo bogate zaostavštine Balinta Vujkova već i bavljenje drugim temama iz književnosti i jezika.

Ponavljamo poziv lokalnoj samoupravi da se promijeni lokacija sadašnjeg naziva ulice Balinta Vujkova i podsjećamo da je molba prvi put upućena prije pet godina i opetovana još dva puta. Ulica u kojoj je njegova rodna kuća, današnja Ulica Otona Župančića je najpogodnija lokacija. Također ponavljamo molbu da se bista Balinta Vujkova postavi u park pred Gradskom kućom, sučelice presvijetlom Blašku Rajiću, s kojim je za života prijateljvao.

Organizacijski odbor smatra da su knjige Balinta Vujkova još uvijek nedostupne široj javnosti i preporuča tiskanje sabranih djela, navodi se među ostalim u priopćenju koje potpisuju sudionici ovogodišnjih Dana Balinta Vujkova.

iz zemlje, Hrvatske, Mađarske i Austrije. Prvoga dana znanstvenog skupa, uz stalnu temu o sakupljačkom radu *Balinta Vujkova*, središnja izlaganja bavila su se hrvatskim dramskim stvaralaštvom u Podunavlju. Sudjelovali su: *Milovan Miković* (Subotica), *Antun Vidaković* (Pečuh, Mađarska), dr. sc. *Sanja Vulić* (Zagreb), *Frana Marija Vranković* (Zagreb), dr. sc. *Robert Hajszan* (Pinkovac, Austrija), *Đuro Franković* (Pečuh, Mađarska), *Vojislav Sekelj* (Subotica), *Zdenka Popov* (Novi Sad) i mr. *Đuro Lončar* (Subotica).

Drugoga dana skupa, uz temu hrvatskog dramskog stvaralaštva u Podunavlju, bilo je riječi o pojedinim izdanjima u okviru hrvatskog izdavaštva u 2007. godini. U radu skupa sudjelovali su *Đuro Rajković* (Novi Sad), *Petko Vojnić Purčar* (Novi Sad), *Tomislav Žigmanov* (Subotica), *Ladislav Suknović* (Subotica), dr. sc. *Jasna Melvinger* (Novi Sad), *Rajko Ljubić* (Subotica), dr. sc. *Sanja Vulić*, *Zlatko Romić* (Subotica) i *Katarina Čeliković* (Subotica).

Također, ovom prigodom priređena je izložba fotografija, članaka i knjiga o dramskom stvaralaštvu Hrvata u Podunavlju, koju je pripremio knjižničar Gradske knjižnice Subotica *Mile Tasić*.

KNJIŠKA PRODUKCIJA: O

Manifestaciji su nazočile i učenice hrvatskog gimnazijskog odjela u Subotici

knjiškoj produkciji vojvođanskih Hrvata u 2007. govorio je publicist Tomislav Žigmanov, konstatirajući kontinuitet velikog broja naslova ali ne i, kako je naglasio, veliku recepciju djela u okviru kako hrvatske tako i šire društvene zajednice. On je istaknuo da je proteklo razdoblje između dvaju Dana Balinta Vujkova, kvantitativno promatrano, daleko najopsežnije od kada su Hrvati počeli samostalno živjeti odvojeni državnom granicom od matične države. »Registrirali smo ona djela u obliku knjige čiji su autori Hrvati iz Vojvodine bez obzira na jezik i mjesto objave, zatim onih koji su

Hrvati iz Hrvatske, a pišu o temama vojvođanskih Hrvata, te knjige nehrvata koji također pišu na istu tematiku. Ukupan broj takvih djela je 35, koji su objavljeni u 37 svezaka. I ove godine daleko najveći broj knjiga spada u oblast književnosti – 26, tek 5 je znanstvenih, a 4 su monografije«, sumirao je Žigmanov.

U okviru multimedijalne večeri, koja je ove godine održana na Sceni Jadran Narodnog kazališta, gostovalo je Hrvatsko kazalište iz Pečuha s pučkom predstavom »Pošteni varalica« *Antuna Karagića* (opširnije na stranicama kulturne rubrike).

»Pupko i družina«

Kao i prijašnjih godina, Ku izdanju Hrvatske čitaonice i Hrvatskog akademskog društva (edicija Slikovnice) u povodu ove manifestacije tiskana je knjiga koja sadrži ostvarenja iz bogatog sakupljačkog opusa Balinta Vujkova. Ove je godine objavljen naslov

»Pupko i družina« koji na 55 stranica donosi četiri narodne bajke: »Pupko«, »Zelena grana«, »Zmaj i siromašak« i »Crnak i Crvenko«. Knjigu prate i dva audio CD-a na kojima su snimljene spomenute bajke, a koje je kazivala Vujkovljeva praunuka Nevena Racić. Knjigu je ilustrirala dizajnerica Senka Skenderović iz Zadra, inače rodom iz Subotice.

Detalj s izložbe o hrvatskom dramskom stvaralaštvu u Podunavlju

A. Karagić, »Pošteni varalica«; režija László Bagossy, Hrvatsko kazalište Pečuh

Komedija protkana društvenom kritikom

Naizgled komedija, Karagićev komad o novopečenom bogatašu nosi u sebi oštru kritiku društvenih odnosa u maloj sredini, njezina licemjerja i korumpiranosti

Prvo gostovanje pečuškog kazališta u Subotici: Éva Polgár, Erika Žarac, Slaven Vidaković, Rafael Arčon i Stipan Đurić

Društvo u kojem se izgleda ni varalica ne isplati biti pošten, osnova je predstave oksimoronskog naziva »Pošteni varalica« radene po tekstu bunjevačko-hrvatskog pisca Antuna Karagića, u režiji Lászla Bagossyja, kojom se Hrvatsko kazalište iz Pečuha, gostujući po prvi puta u Subotici, predstavilo prošloga petka ovdašnjoj publici. Radnja komada smještena je u bogatu bunjevačku kuću 30-tih godina prošloga stoljeća, a u njezinom je središtu novopečeni bogataš Marko Gugić (Stipan Đurić), koji je imetak stekao trgujući

ukradenim konjima. Kroz niz neočekivanih i iznenadnih »peripetija«, čija je naš »pošteni varalica« najveća žrtva, u ovoj klasičnoj komediji situacije pojavljuju se i sljedeći akteri: Markova »legalna« žena snaš Manda (Éva Polgár), Markova ljubavnica Ankica (Erika Žarac), konjokradica Bariša (Slaven Vidaković), konjokradica Ciganin, Borić (András Mészáros), Ankičin muž rudar Stipan (Rafael Arčon), susjeda Markova koja registrira sve što se dešava, Ivanica (Anica Matoš) i Markova služavka (Elizabeta Orovica). Da u ovakvom miljeu ni javni autoriteti nisu ništa bolji, svjedoče nam likovi pohlepnog župnika (Ivo Grišnik), javnog bilježnika, »notaroša« (Zoltán Gátai) i »pomadarenog« kapelana (Đula Beri).

Iako književnoumjetnička vrijednost pučkih komada Antuna Karagića (Gara, 2. lipnja 1913. – Pečuh, 12. prosinca 1966.) nije velika, i ponajprije je fokusirana na očuvanje nacionalnog identiteta mađarskih Hrvata, njihova jezika i govora, »Pošteni varalica« nosi u sebi bespoštednu kritiku društvenih odnosa u maloj sredini, njezina licemjerja i korumpiranosti. A kao što je to slučaj i s mnogim drugim dramskim komadima, čini se da je ova tema aktualna i danas. To potvrđuje i činjenica da je upravo ovaj komad premijerno uprizoren ove godine, u kojoj Hrvatsko kazalište Pečuh obilježava 15 godina svojega postojanja.

Ako se uzme u obzir da se radi o teatru s nestalnim ansamblom, što ga predvodi tek par profesionalaca, a računajući s ritmom i dina-

mikom u izvedbi predstave, možemo govoriti o solidnom ostvarenju gostiju iz Mađarske.

Scenografiju potpisuje Gábor Kazinczy, kostimografiju Laura Bagossy, dramaturgiju Katja Bakija, koreografiju Éva Bálint, a redateljsku asistenciju Katica Bunjevaca.

Kako većina pučkih igrokaza završava plesom, u predstavi se pojavljuju i folklorci Erzsébet Mudri i Đuro Šarošac, te orkestar – Blaško Bošnjak, Tomica Tarađija i Dejan Popović.

D. B. P.

Stipan Đurić, glumac Prvi prodor

»Večerašnju predstavu vidim značajnom, jer je ovo je prvi prodor hrvatskog glumišta iz Mađarske u Vojvodinu. Najpoznatija mađarska glumica Lujza Blaha je karijeru započela upravo ovdje u Subotici, igrajući u jednom pučkom komadu. Iako su ovakvi komadi na neki način marginalizirani, oni nisu ništa manje značajni, jer je to ona zbilja koja nam je u genima, ono od čega potičemo i iz čega se možemo graditi«, rekao je za naš list Stipan Đurić, koji živi i radi u Budimpešti, trenutačno sa statusom slobodnog umjetnika.

Slaven Vidaković, glumac Nadam se da ćemo ponovno gostovati

»Publika je bila fantastična, iako smo se bojali kako će jedna pučka predstava poput ove proći u gradu, ali očito je da su je dobro prihvatili. Nama iz Hrvatskog kazališta je važno da postojimo, a naš je cilj da Hrvate u Mađarskoj, koji žive i u gradu i u selu, kroz kazalište upoznamo s vlastitom kulturom. Drago nam je da smo imali prigodu gostovati u Subotici, i nadam se da ćemo gostovati ponovno«, kaže ovaj glumac koji je 2000. diplomirao glumu na ADU u Zagrebu i trenutačno je član Mađarskog narodnog kazališta u Pečuhu.

Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« gostovala na Hvaru

»Klupče« oduševilo starogradsku publiku

Ljutovčani na sceni kazališta »Petar Hektorović« u Starom Gradu

Koncem prošloga mjeseca, Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« boravila je na Hvaru, gdje su bili gosti Amaterskog kazališta »Petar Hektorović« iz Starog Grada. Riječ je o uzvratnom posjetu kazališnoj skupini iz ovog otočkog mjesta, koja je prošle godine gostovala u Ljutovu s predstavom »Mamica je umrla dva puta«.

U okviru posjeta, ansambl iz Ljutova predstavio se svojom posljednjom predstavom »Klupče« *Pere Budaka* u režiji *Nandora Klinockog*. Predstava je izvedena 29. rujna na sceni kazališta *Petar Hektorović*.

»Bilo je prelijepo, imali smo veoma dobar prijam. Naša je predstava privukla veliki broj posjetitelja, a sudeći po reakcijama, čini mi se da je publika kućama otišla zadovoljna«, kaže članica ansambla HKUD »Ljutovo« *Ana Ivković*.

Također, Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« je u nedjelju 14. listopada, gostovala u Svetozaru Miletiću, u sklopu suradnje s tamošnjim HBKUD »Lemeš«, a prema najavama, sredinom studenog očekuje ih gostovanje u Bácsalmásu u susjednoj Republici Mađarskoj.

D. B. P.

»Mjesec kulture« u Ljutovu

U okviru manifestacije »Mjesec kulture« u Ljutovu, u dva vikenda u tamošnjem Domu kulture bit će izvedene četiri kazališne predstave. Sutra, u subotu 20. listopada, gostovat će članovi Amaterskog kazališta »Belišće« (Republika Hrvatska) s komedijom u dva čina »Trač« *Suzane Hunjak* u režiji *Silvije Kifer*. Nakon gostiju, nastupit će Dramska sekcija HKUD »Ljutovo« s predstavom »Klupče«.

U iduću subotu, 27. listopada, u Ljutovu će gostovati Amatersko kazalište »Beli Manastir« (Republika Hrvatska) s predstavom »Prva studentska noć« u režiji *Zorana Hermana*. Iste će večeri publika imati prigodu pogledati predstavu »Daleko nam salaš« *Laze Pančića* u režiji *Nandora Klinockog* i izvedbi domaćeg ansambla.

Početak obiju večeri je u 19 sati, a ulaz je slobodan. Organizator manifestacije je HKUD »Ljutovo«.

U Rovinju počeli IV. Susreti književnika hrvatskih manjina u susjednim zemljama s književnicima u RH

Učvršćivanje veza između domovinske i iseljene Hrvatske

Ovogodišnji Susreti književnika u Rovinju, upriličeni u želji učvršćivanja veza između domovinske i iseljene Hrvatske, te nastojanja da se prati stvaralaštvo hrvatskih manjina i senzibilizira hrvatska javnost za njihove probleme, počeli su jučer i traju do sutra 20. listopada, priopćila je Hrvatska matica iseljenika.

Svrha je Susreta ukazati i na činjenicu da su manjine u suvremenu svijetu, ne samo postojani čuvari jezika, kulture i običaja naroda svoga podrijetla, već i nezaobilazni čimbenici izgradnje suživota i dobrih odnosa između naroda.

Na književnim priredbama u Domu kulture i u školama o svom će umjetničkom radu govoriti, svoje literarne uratke kazivati istaknuti autori, a na znan-

S prošlogodišnjih Susreta književnika u Rovinju

stvenom skupu s bit će riječi o sljedećim temama: Književnost između dviju domovina, Veze i prožimanja između domicilnih i matičnih kultura i jezika,

Europski standardi i hrvatska praksa u tretiranju kulturnih i jezičnih raznolikosti, Europske integracije i nacionalne manjine i Nameće li Europa Hrvatskoj

takve standarde zaštite manjina kakve sama niti ima, niti poštuje? Predviđena su podnošenja stručnih i znanstvenih priopćenja, nastupi gostujućih i domaćih književnika, razgovori s istaknutim intelektualcima, znanstvenicima i društvenim djelatnicima. Na Susretima, između ostalih, sudjeluje i *Milovan Miković*, književnik i urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Za trajanja ovogodišnjih Susreta u Hrvatskome kulturnome domu održat će se i Izložba o hrvatskim piscima izvan domovine koji pišu i na jezicima svojih domicilnih sredina. Susrete književnika organizira HKD »Franjo Glavinić« i Ogranak Matica hrvatske Rovinj, a u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika.

D. B. P.

Proštenje u subotičkoj Katedrali

Katedralni župnik
mons. Stjepan Beretić

Proslava obljetnice posvete stolne bazilike održana je u nedjelju, 14. listopada, dok je u ponedjeljak upriličeno tradicionalno proštenje u povodu blagdana sv. Terezije Avilske.

U okviru proteklih svečanosti nastupio je orkestar i zbor Krunidbene crkve Velike Gospe (Crkva kralja Matije) iz Budimpešte.

J. K.

Svečano euharistijsko slavlje

Članovi orkestra i zbora Krunidbene crkve Velike Gospe (Crkva kralja Matije) iz Budimpešte

Fotografije: Vedran Jegić

19. listopada 2007.

Kako dalje?

Umorno umorni

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Nadrasle su nas

znanost, kultura,

politika, dužnosti,

poslovi, profe-

sionalni i drugi,

masovni mediji

i sve moguće

ponude oko nas.

U opasnosti smo

da nas sve to

ne samo zarobi,

nego i dokraja

razori. Nužno je

postati gospodar

takve situacije.

To možemo samo

iz središta svoje

osobnosti.

Susreti, slavlja, prijemi, dužnosti... nas sve manje. Umorni, opterećeni. Iskustvo koje nužno nameće pitanje kako dalje. Tražeći mir i svjetlost svojoj duši i snagu za rad, susreo sam jedan tekst svog prijatelja *T. Ivančića* kojega lagano razmišljajući želim vama preporučiti.

Čovjek postaje bolestan kada izlazi iz svog prirodnog ambijenta. On doživljava šok kada izlazi iz sebe te više ne živi u sebi. Čovjek, naime, živi jer je duhovno biće. On je gospodar svih situacija svijeta. Kao osoba on je besmrtn, vječan, on je duhovna tvar, on je neuništiv, on je Božje dijete i stoga velik kao njegov nebeski Otac. Kad god čovjek ostaje u sebi, kad god je u toj svojoj duhovnoj protežnosti, tada je siguran, tada nadzire okolnosti oko sebe, tada ga ne može ništa pogoditi, tada ne živi u stalnoj alarmnoj situaciji.

IZVEDEN IZ SVOGA: Poslovi, vijeći, dužnosti i brzina života čovjeka neprestano *izvlače* iz njega samoga. Naime, pisanje nekog pisma, rad u uredu, kopanje na polju, vožnja automobilom, razmišljanje kako da napravi novu reklamu, napiše članak, nastupi na radiju ili televiziji, kako da se pokaže dobar pred društvom i slične situacije mogu čovjeka navesti da se osjeća kao da je iz sebe izišao. On je, naime, ušao u razna područja života koja više ne može nadzirati, nego mu ona stvaraju stanovit osjećaj straha, treme, nesigurnosti i početka stresa. Poslovi, dužnosti i zakazani termini čovjeka vežu, pojavljuju se novi termini i on osjeća da ih više ne može svladati. Posao, obitelj, dužnosti, nove zadaće toliko ga pritisnu da se on osjeća toliko ugroženim da ne može disati, da mu srce jače tuče, a da osjeća manjak vremena, ali prije svega mu manjka života i snage.

To je osjećaj kao da si izveden iz svoga prirodnog ambijenta i stavljen u neki tuđi svijet, kao da ti je netko oduzeo snagu kojom si mogao sve nadvladati i sve srediti, ostavio tebe nemoćnim, a sve drugo moćnijim

od tebe. To je doživljaj da si postao sluga, a ne gospodar dogovorenim terminima, obvezama, susretima, poslovima. To je znak da je čovjek prešao u robovlasnički i sluganski sustav rada. To ispija njegove snage, oduzima mu mogućnost da nađe vremena za razmišljanje, za mir, za skupljanje snage za nove inicijative, te se on gubi, osjeća se nemoćan i kao da propada u neki ponor iz kojeg se ne može izvući.

UČI U TIŠINU: Stresovi nisu samo trenutačni doživljaj ugrožavanja. Oni mogu biti stalna situacija. Zapisani termini na koje sve nikada ne stignemo, putovanja kojih se bojimo, susreti i razgovori od kojih strepimo, ispiti na koje moramo, a nismo se za njih pripremili, strah da nas ne izgriza neka bolest, nemoć da spojimo svoje profesionalne poslove i obiteljske zadatke, razdor između ljubavi i posla, između prijatelja i bračnog druga, između čežnje za duhovnim životom i čežnje da u životu uspijemo – sve nas to razdire, hvata u svoje mreže i čini da smo stalno *pod alarmom*, kao da smo uhvaćeni u ambijent u kojem nas neki nevidljivi neprijatelj hoće dokraja uništiti.

Kako izići iz stresne i bolesne situacije? Tako da se ponovno podignemo i uđemo u onaj prostor u kojemu jedino možemo vladati. To je prostor naše osobnosti, našeg duha. Duh vlada materijom te je on jedini sposoban ovladati i situacijom u obitelji, u poduzeću, u društvu, situacijom prekobrojnih termina, zadaća i dužnosti. Prostor duha je prostor pravde, povjerenja, ljubavi, mudrosti, to je prostor molitve, prostor meditacije u kojoj ponovno dolazimo u svoje vlastito središte, jer ponovno uspostavljamo kontakt s Autorom svemira, svijeta i naše osobnosti. Tu se sjedinjujemo s apsolutnim Duhom Svemogućega, te se *ukapčamo* na najjači *napon* snage i milosti Duha Svetoga.

Da bi se to dogodilo potrebno je stvarati trenutke mira u danu. Kada imamo najviše dužnosti, treba zasta-

ti, sjesti, dopustiti si barem tri do četiri minute vremena u kojima treba odlučno, kao kad skočimo u vodu i zaplivamo, ili kao kad otvorimo vrata i uđemo u neki prostor, ili kao kad odlučno liježemo u krevet i pokrivamo se da zaspemo – upravo tako treba ući u tišinu, u mir, u sigurnost svoje osobnosti, zatvoriti za sobom vrata duše da ne uđu i naši brojni termini, dužnosti i ljudi, nego da ostanemo sami sa Stvoriteljem.

GOSPODAR SITUACIJE: Čvrsto stanimo na tlo s kojega jedino možemo sve nadvladati i izići iz stresne situacije te dobiti snagu za rješavanje svih problema. Važno je pri tome požaliti što smo se dali zarobiti, zauzeti stav udaljenosti prema stvarima, dužnostima i zadaćama, odreći se svega što nas spustava, zarobljava i veže te ući u slobodu u kojoj je najvažnije živjeti, a tek onda raditi. Pri tom treba zavoljeti sebe tako da smo spremni sve poslove izgubiti, radije dopustiti da sve propadne, a da mi ostanemo čitavi, da spasimo svoju dušu, da zadržimo dah i ostanemo čovječni, da možemo u tu čovječnost primati i druge te tako držati na okupu svu stvarnost oko sebe.

Nadrasle su nas znanost, kultura, politika, dužnosti, poslovi, profesionalni i drugi, masovni mediji i sve moguće ponude oko nas. U opasnosti smo da nas sve to ne samo zarobi, nego i dokraja razori. Nužno je postati gospodar takve situacije. To možemo samo iz središta svoje osobnosti. To je mjesto u kojem se događa dijalog između nas i Boga, u kojem se tiho, sigurno i egzistencijalno događa molitva, molba za pomoć te zahvalnost Svemogućem, da bismo u njegovim radionicama u svijetu mogli dokraja izvršiti njegov i svoj plan. Da bismo ostali zdravi, da bismo spasili sebe i svijet, potrebno je biti svoj, ne dopustiti da nas stvari izvuku iz nas samih, nego iz svog središta treba vladati stvarima.

Učinimo li danas taj korak, sutra će nas slijediti drugi.

Miroslav Čavrgov, tokar

Majstor i motorist

Profesionalni poziv i ljubav prema hobijsu ugodno su spojeni u ovoj majstorskoj radionici

Za svoj životno-profesionalni poziv Miroslav Čavrgov opredelio se još u srednjoj školi, izučavajući metalo-tokarski zanat, u kojemu je idealno uklopio svoj mladački hobi i ljubav prema motokotačima. Po svršetku srednje škole nekoliko godina je radio i stjecao potrebno iskustvo u subotičkom Severu, a potom je odlučio osamostaliti se u poslu i otvoriti privatnu radionu. U ponudi proizvoda i dijelova koji se u ovoj radionici izrađuju za potrebe naručitelja dominiraju raznovrsni metalni dijelovi valjkastih, prstenastih i okruglih oblika. njihova obrada se obavlja na strugu, a ti proizvodi služe kao dijelovi za automobile,

održava i čuva, jer kako kaže novi strojevi su izuzetno skupi, a on za svoje potrebe već ima dovoljno raznih osnovnih alatki koje svakodnevno

Miroslav gaji veliku ljubav prema motociklima. Iz hobija odlazi na razne moto skupove koji se uglavnom organiziraju vikendom, što mu posebno odgovara. Ovaj posao zahtjeva njegovu stalnu prisutnost u radionici, te godišnje samo nekoliko dana izdvoji za odmor od posla. Radno vrijeme je svakodnevno i često se produži i do kasnih poslijepodnevni sati.

Miroslav sa svojom suprugom Anom ima dva sina, koji su još uvijek veoma mladi da bi odlu-

»MILENIJUM OSIGURANJE« a.d.o.
Beograd – FILIJALA SUBOTICA, Karađorđev put br. 38
Tel.: 024/555-867, e-mail: mios@tippnet.co.yu

oglašava više slobodnih radnih mjesta za:

MENADŽERE OSIGURANJA IMOVINE U FILIJALI SUBOTICA!

Uvjeti:

- VŠŠ ili SSS ekonomskog, upravnog ili drugog smjera,
- radno iskustvo jedna godina,
- rad na računaru

Rok za prijavljivanje je 8 dana.

motokotače, ali isto tako iz sustave vodovoda ili grijanja. U samoj radionici vlada izuzetno ugodno radno ozračje u kojemu dominira marljivi i vrijedni odnos prema poslu. Miroslav se brižno odnosi prema svim strojevima, osobito prema onim starijima koje i dalje

čivali o tome čime će se baviti u životu. Svakako postoji vjerojatnost da će jedan od sinova, Ivan ili Tomislav, naslijediti ovaj posao od svojega oca i nastaviti obiteljski obrt.

Marijana Tucakov

Svjetski dan hrane, 16. listopada

Pravo na hranu – tema ovogodišnjeg Svjetskog dana hrane

Ljudska prava se zasnivaju na vrijednosti života svakog živog bića. Prva tvrdnja o uvjerenju da se čovek rađa s neotudivim pravom na hranu pripisuje se čuvenom govoru nekadašnjeg predsjednika SAD Franklina Roosevelta iz 1941. godine. Taj govor je nazvan »govor o četiri slobode«,

dostupnu hranu, odnosno dostupna sredstva za dobijanje hrane koja je zadovoljavajuće kvalitete, količine i raznovrsnosti da zadovolji njene nutritivne potrebe, koja ne sadrži štetne supstance i koja je prihvatljiva za njene društvene i kulturološke navike. U situacijama kada pojedinac nije u mogućnosti zadovoljiti potre-

tva – pojedinci, organizacije, udruge građana, nevladine organizacije, privatni sektor – imaju odgovornost u odnosu na pravo na hranu, kada njihove aktivnosti mogu utjecati na slobodno ispoljavanje prava na hranu.

Svjetski dan hrane se u svijetu obilježava od 1979. godine, a datum 16. listopada je oda-

a odnosi se na slobodu govora, slobodu vjere, slobodu želje i oslobođenje od straha. Ove »četiri vrste slobode« su navedene u univerzalnoj Deklaraciji ljudskih prava koja je usvojena 1948. godine na sastanku Generalne Skupštine Ujedinjenih nacija, a član 25 se odnosi upravo na hranu: »Svako ima pravo na standard života koji je odgovarajući za zdravlje i blagostanje pojedinca i članova njegove obitelji, uključujući hranu...«. Poslednji korak Ujedinjenih nacija ka ostvarivanju prava na hranu bila je izrada Vodiča u prehrani, usvojenog od strane Vijeća FAO 2004. godine koji daje praktične preporuke o konkretnim koracima za uvođenje prava na hranu.

Pravo na hranu je univerzalno pravo svake osobe (djeteta, žene ili muškarca) da ima

bu za hranom svojim radom i sredstvima, iz razloga koji su van njegovog utjecaja (starost, invalidnost, ekonomske poteškoće, prirodne katastrofe, diskriminacija, glad), stječe pravo da mu država obezbeđuje hranu. Pravo na hranu je usko povezano s ostalim osnovnim ljudskim pravima, kao što su pravo na obrazovanje, pravo na rad, pravo na zdravlje, pravo na slobodu udruživanja, itd.

Poštovanje prava na hranu podrazumijeva na primjer da vlada ne može konfiscirati zemljište ili skrenuti vodotok koji se koristi za navodnjavanje zemljišta u regionima s nedovoljno vode bez opravdanog razloga i odgovarajuće materijalne nadoknade. Vlade država imaju primarnu ulogu i zakonsku obvezu u ostvarenju prava na hranu svojih građana, dok svi članovi druš-

bran kao dan osnivanja organizacije FAO pri Ujedinjenim nacijama, daleke 1945. godine. Promotivnim aktivnostima se na taj dan skreće pažnja javnosti na probleme nepravilne prehrane i još značajnije, gladi i pothranjenosti oko 850 milijuna stanovnika širom svijeta. Na svjetskom samitu hrane koji je FAO organizirao u Rimu 2002. godine nazočni predstavnici vlada iz 186 zemalja potpisali su Deklaraciju i obvezali se kako će upotrebiti svoju političku moć u borbi protiv gladi, siromaštva i bolesti radi unapređenja prehrane u svim zemljama svijeta. Ulaganje u adekvatnu prehranu znači i investicija u nacionalno zdravlje i smanjenje troškova liječenja zbog čega pravilna prehrana predstavlja socijalnu, ekonomsku i zdravstvenu kategoriju.

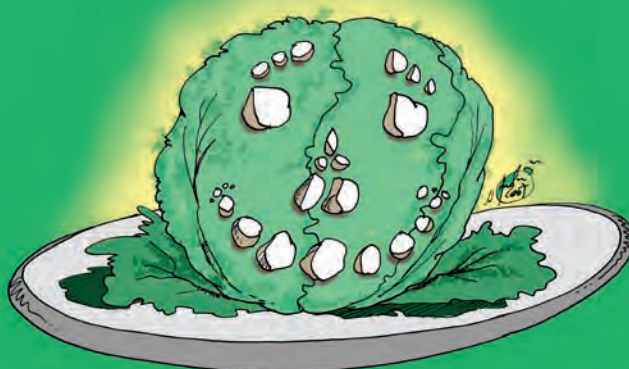
dr. Karolina Berenji

GASTRONOMSKI KUTAK

Musaka od kelja i piletine

Sastojci:

1 veći kelj
2 glavice crnoga luka
1 svježja paprika
500 g mljevenoga pilećeg mesa
1 vrhnje
2 jaja i mrvice
Malo masnoće, papra i soli

Priprema:

Luk i papriku sitno isjeći i pirjati na malo masnoće, potom dodati mljeveno meso, papar i sol i naliti malo vode i lagano kuhati dok smjesa ne bude mekana. Kelj sitno narezati na deblje rezance, obariti u slanoj vodi, ocijediti i pomiješati s mesom. Jaja umutiti s 3 supene žlice vrhnja. U vatrostalnu posudu posuti mrvice, izručiti musaku, prelije je jajima s vrhnjem i potom zapeći u pećnici. Služiti s krumpir pireom.

OŠ »Matija Gubec«, Tavankut
igrokaz »Da je kupus ko meso«

OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica
»Muška baba«

Vrtić »Marija Petković«, Subotica
»Lov na teretanu«

Šeste Dane Balinta Vujkova otvorio nastup uč

Narodna knjiž

U okviru šestih Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi, u dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici nastupili su učenici osnovnih škola i djeca iz vrtića u dijelu programa pod nazivom »Narodna književnost u školi«. Prikaz dramatizacija narodnih pripovijetki koje je sakupio i zapisao *Balint Vujkov*, 11. listopada, okupio je 300 djece i posjetitelja, stoga tome posvećujemo Hrcokove stranice ovoga broja, a s predstavljanjem hrvatskih odjela nastavljamo već u idućem broju. Sljedećega petka ćemo vas upoznati s učenicima IV. odjela OŠ »Matko Vuković« u Subotici.

OŠ »Sveti Sava«, Subotica
»Kumovi i pečenica«

OŠ »Matko Vuković«, Subotica
»Skakavac prosi«

členika osnovnih škola i vrtića

evnost u školi

OŠ »Matko Vuković«, Subotica
»Steče i još dvi noge«

OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica
»Nisu jednake jabuke grane«

OŠ »Matko Vuković«, Subotica - »Baba s ružama i divojka«

OŠ »Matko Vuković«, Subotica
»Spahijska lubenica«

Priredila: Julijana K.

Genetika

Piše: Dražen Prčić

Znanost napreduje ubrzanim koracima gotovo svakoga novoga dana i malo po malo iznenađuje nas najnovijim dostignućima u oblastima o kojima, ruku na srce, prosječni laici vrlo malo znaju. Ali, nije znanost opća stvar da bi se svatko u nju razumio i tumačio je, iako poznajem neke laike koji bi rado i operirali ako bi im netko pokazao kako se to radi. Šalu na stranu, nismo niti svjesni koliko smo blizu nekim velikim otkrićima na polju, primjerice, genetike i famoznog DNK, i vremenu kada će se mnoge urođene, naslijeđene bolesti rješavati rutinskim zahvatom na problematičnom dijelu.

Najbolji primjer je i ovogodišnja Nobelova nagrada za medicinu, koju je dobio tim znanstvenika koji su uspjeli izolirati i zamijeniti »bolesni« dio DNK-a, s posve »zdravim« genetskim kodom. Što znači da će, nakon njihova opita na laboratorijskom mišu, već sljedeća generacija naraštaja spomenute znanstvene životinje biti »sačuvana« od štetnog genetskog naslijeđa. E sad, kada bi im mogli implantirati u DNK lanac i da manje jure po kućama i plaše ženski svijet...

Ipak, ovaj veliki uspjeh suvremene medicine mogao bi pomoći, zbilja, rijetkim i autentičnim australskim tobočari- ma jezivoga imena Tasmanijski vrag, koji su zahvaljujući nekoj promjeni staničnog tkiva i procesu širenja raka u istim stanicama pred egzodusom svoje vrste. Naime, ove životinje se često vole gristi i tako znaju jedna drugoj prenijeti ovo neizlječivo oboljenje zbog kojega im otječe čeljust i poslije izvjesnoga vremena umiru od gladi jer su u nemogućnosti konzumirati hranu. Zamjenom problematičnog dijela na lancu DNK, vjerojatno bi se i njihov problem mogao riješiti u budućnosti. No, poznajem neke koji bi svoje kućne »vragove« radije zamijenili nego im mijenjati problematičan genetski dio.

Uz ovaj zbilja fantastičan domet genetskog inženjeringa, ili kako se to sve već ne zove, vijest iz kibernetike da je jedan Britanac napisao doktorat o budućim brakovima između ljudi i robota, uopće se ne doima čudnom i nevjerojatnom. Ljudi sve više počinju ići jedni drugima na nerve, sve je više razvedenih brakova zbog neslaganja karaktera i nepremostivih razlika između partnera, a ovako će u bliskoj budućnosti biti potrebno samo utipkati određene želje u računalni program i dobiti savršenog bračnog druga. Ma kojeg spola on bio. Žene više neće morati obavljati kućanske poslove, jer će sve to preuzeti savršeni mehanički muž, dok će muškarci dobiti supruge koje

će sve raditi i pritom im ništa neće predbacivati zbog toga. Opet, kakav je ovaj naš svijet, problema će biti kada se zastarjeli roboti budu htjeli mijenjati novijima, a onda će posla imati i roboti odvjetnici.

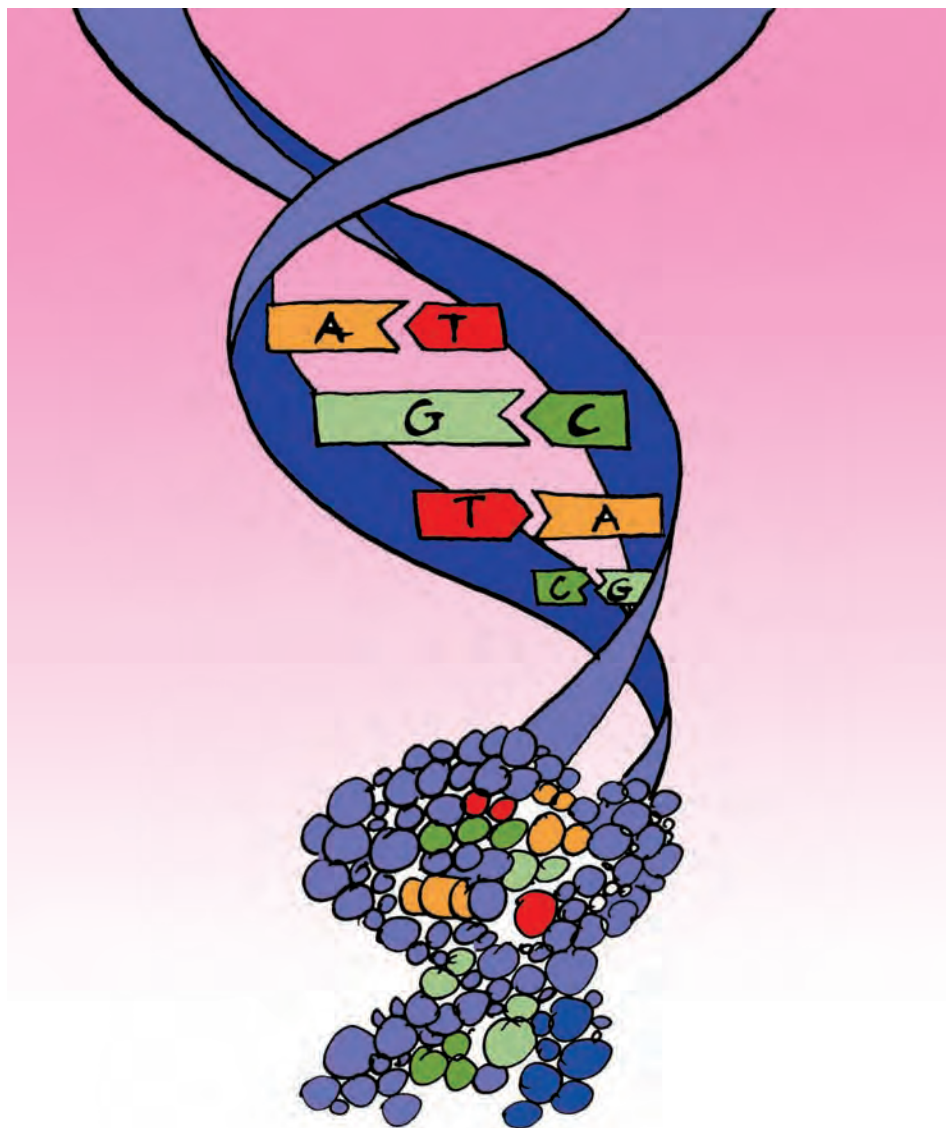

No, vratimo se mi ipak malo u realnost našu svakidašnju u kojoj je prošloga tjedna jedan 78-godišnji Nijemac zaspao za volanom čekajući zeleno svjetlo na semaforu. Brižni vozači, vjerojatno nakon više minutnoga neuspješnoga trubljenja, pozvali su Hitnu pomoć koja je uspjela razbuditi usnula vremesnog vozača, ali i policiju koja ga je lišila prometne dozvole. Starac se branio kako je neposredno prije sjedanja za volan obilato objedovao, a tijekom čekanja na prolaz preko raskrižja odjednom mu se pridrijemalo.

Nažalost, genetika tu više ništa ne može, ali bi zato jedna robot žena za volanom itekako pomogla.

Baš kao što je i klasična glazba, koju svakodnevno i non-stop pušta u svom kokošarniku jedan Englez iz Glouceстера, pomogla njegovim kokošima da povećaju svoju produktivnost nošenja jaja. Kaže kako je probao i s pop glazbom, ali koke jednostavno više uživaju u klasi. Eto kako i glazbeni kodovi imaju utjecaja, a ne samo genetski kodovi, jer znanost zbilja ne poznaje granice, osobito kada je pritom i zarada veća. A, ne bojim se, u budućnosti će se već sigurno naći netko tko će dobro zaraditi na genetici i kibernetici, a veliko je pitanje hoće li tada uopće biti miševa i kokoši?

Neobična avantura panonskih mornara

Katamaran prevalio 2000 km do Palića

Zoltan Skala uspio je u svojoj nakani i nakon mjesec i pol dana dovezao svoj »Ophir« do njegova konačnoga odredišta

Piše: Dražen Prčić

U nedjelju, 14. listopada, nešto iza 11 sati *Zoltan Skala* je otvorio pjenušac namijenjen službenom, domaćem, porincu svoga katamarana, kojeg je nedavno uspio dovesti iz daleke Belgije. Za ovaj nesvakidašnji pot-hvat, u kojemu je pomagala supru-ga i nekoliko prijatelja – mornara, bilo je potrebno nekoliko tjedana i preko 2000 kilometara vodenoga puta i posljednjih 80 cestovnih km od Bezdana do Palića.

»Po brod katamaran »Ophir« išao sam u belgijski grad Ophoven, u kojemu se nalazila njegova matična luka«, kaže Zoltan Skala i dodaje, kako je cijela operaci-ja njegovoga dovoženja do nove »luke« na Paliću bila jedna velika i lijepa avantura tijekom koje je prevaljeno točno 2031,7 km, što je izmjereno jednim preciznim raču-nalskim programom.

Zoltan Skala, vlasnik i kapetan »Ophir«-a

»Cijeli projekt je započeo još 18. kolovoza. Nakon proslave moga rođendana zaputio sam se prema Belgiji, izvršio finalni pregled samoga broda i poslije nekoliko dana obavljanja potrebnih formal-nosti krenuli smo put Palića. Glede samoga vodenoga puta, meni osob-no kao iskusnom nautičaru, najteži dio plovidbe je bio Rajnom, jer ona svojim vodenim tokom teče brzinama između 9 i 12 km/h, a mali motor ovoga broda (15 KS) dostiže brzinu od 6 km/h u takvim uvjetima i to je više bilo

,nazadovanje'. Nažalost, tijekom najljepšeg dijela puta, u Belgiji i Nizozemskoj, nismo imali previše sreće s vremenom, ali smo unatoč svemu nastavljali našu avanturu. Tijekom puta, koji je potrajao sve do prije nekoliko dana, uz mene se na brodu mijenjala posada koja me je pratila i pomagala u ispu-

Dunavu smo imali odlične uvjete i zahvaljujući njegovom toku išli čak i do 15 km/h, do, primje-rice, nevjerovatnih minimalnih 6 km/h u kontratoku rijeke Majne. Konačno, nakon svih prevaljenih kilometara vodenoga toka (2000 km), na koncu smo imali najve-ći problem cestovnog dovoza za

jer bez toga neće biti moguće ništa napraviti u budućnosti«, zaključu-je kapetan Zoltan Skala na kraju razgovora vodenoga neposredno poslije svečanog porinuća broda katamarana na kojemu se i vaš izvještač »provodio« u ugodnoj vožnji najvećim i najljepšim voj-vodanskim jezerom.

Gordan Dulić, mornar

»Na »Ophir« sam se, skupa s Ladislavom Polačekom, ukr-cao u Budimpešti, točnije na Margitszigetu i posljednju etapu vodenoga puta u dužini od 210 km smo uspjeli preći za tri dana, kada smo i stigli do Bezdana. U Mohacsu smo obavili sve prekogranične for-malnosti, a stali smo i u Baji, koja ima jednu lijepu, malu lučicu, u koju se ulazi kanalom gotovo do centra grada. Tijekom dana smo putovali prosječnom brzinom od 15 km/h, a osim u brodu, noćili smo na suhom prilikom pristajanja u Baji i Bezdanu. Doživljaj je bio super, vožnja je bila u miru i puna prilika za uživanje na rijeci«, ispri-čao nam je Gordan Dulić, mornar s »Ophira«.

Zoltan Skala
pokraj svoga katamarana

njenju ove lijepe avanture. Od Ophovena do Nurnberga sa mnom je bila moja supruga *Vesna*, do Budimpešte plovio je *Jozsef Kukli*, dok su u posljednjoj etapi plovno-ga puta do Bezdana mornari bili *Ladislav Polaček* i *Gordan Dulić*. Ovisno o vremenskim prilikama i vodenim putovima, dnevno smo prelazili od 8 km, koliko je iznosi-la najkraća etapa, pa sve do cijelih 145 km u najdužoj. Primjerice na

preostalih minimalnih 80 kilome-tara od Apatina do Palića, jer je nastao veliki problem oko tehnič-kog rješavanja podizanja broda i njegovog prijevoza. No i to smo riješili, čak namjeravam napraviti jednu prigodnu brošuru o svemu, i 5. listopada »Ophir« je stigao na Palić i započeo praktičnu reali-zaciju moje ideje o budućnosti ovakvih brodova na Paliću, ali je nužno napraviti adekvatan mol,

»Ophir«

Brod katamaran Zoltana Skale nosi ime po brodu cara Salomona kojim su se prevozile brojne dragocjeno-sti po kojima je ovaj vladar bio nadaleko poznat.

Najteže je igrati susrete koji se jednostavno moraju dobiti i već unaprijed su uknjiženi bodovi iz njih. Jedan takav je hrvatska nogometna reprezentacija odigrala prošle subote na Maksimiru protiv solidne momčadi Izraela. Minimalna pobjeda (1-0) izborna je lijepom akcijom dvojice »Engleza« kada je Čorluka (Manchester City) izvanredno centrirao i pronašao *Da Silvu* (Arsenal), koji je rutinirano prosljedio loptu u mrežu vratara *Davidovicha*. Prepuni Maksimir je eksplodirao od oduševljenja u 52. minuti susreta, a izborniku *Biliću* je konačno laknulo. Jer, zbog opće poznatog stanja u kvalifikacijskoj skupini E, u kojoj Hrvatska suvereno vodi na tablici, svaki bod bi mogao biti presudan za konačni plasman na prve dvije pozicije, koje vode u Austriju i Švicarsku. Osobito kada za vratom pušu Engleska i Rusija, iščekujući kiks »Vatrenih« u svakom susretu. No, to se nije dogodilo niti ovoga puta. Hrvatska je nastavila svoj niz neporaženosti na domaćem travnjaku, osvojena su tri velika boda, vrh tablice je sačuvan i još korak je bliže nastupu na završnom turniru najboljih europskih nogometnih reprezentacija. U idućim gostujućim susretima protiv Makedonije i Engleske, Hrvatsku čeka konačna potvrda plasmana na Euro 2008.

Tablica skupine E: Hrvatska 26 (10 susreta), Engleska 23 (10), Rusija 18 (9), Izrael 17 (10), Makedonija 9 (9), Estonija 4 (11), Andora 0 (9)

Korak do Eura 2008

Važna pobjeda

Golom Da Silve Hrvatska je sve bliža predstojećem europskom nogometnom prvenstvu

Piše: Dražen Prčić

Memorijal »Tihomir Bata Ognjanov«

U spomen na velikog nogometaša

Pioniri Crvene zvezde pobjednici prvog turnira igranog u organizaciji NK »Bačka«

U organizaciji nogometnog kluba »Bačka« iz Subotice u nedjelju, 14. listopada, na stadionu pokraj Somborske kapije organiziran je prvi memorijalni nogometni turnir »Tihomir Bata Ognjanov« u znak sjećanja na velikog nogometaša i reprezentativca nekadašnje Jugoslavije. Pozivu na sudjelovanje odazvale su se pionirske momčadi

Crvene zvezde i Partizana iz Beograda, Vojvodine iz Novoga Sada, te domaćina turnira reprezentacije Subotice, koju su specijalno za ovu prigodu činili mali nogometaši subotičkih klubova (Bačka, Spartak, Zlatibor voda). Nakon svečanog otvorenja turnira i prigodnog skupnoga fotografiranja, prema unaprijed izvršenom ždrijebu, odigrani su polufinalni susreti između Subotice i Crvene zvezde (1-7), te Partizana i Vojvodine (1-0).

Poražene momčadi igrale su za treće mjesto, a pobijedila je Vojvodina, dok su vječiti rivali iz Beograda i u Subotici upriličili svoj derbi. Uspješniji su bili pioniri Crvene zvezde nakon boljeg izvođenja jedanaesteraca i osvojili naslov prvog memorijalnog nogometnog turnira u spomen na velikog subotičkog nogometaša *Batu Ognjanova*, koji je jedan dio svoje karijere proveo u redovima najstarijeg nogometnoga kluba na jugoslavenskim prostorima.

Dražen Prčić

Pioniri Crvene Zvezde, Partizana, Vojvodine i reprezentacije Subotice na stadionu NK »Bačka«

Vanja i Tamara Šimić, odbojkašice

Budućnost »Spartaka«

Dvije sestre u dvije ekipe ženskoga odbojkaškoga kluba iz Subotice vrijedno treniraju svakoga dana

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Sestre Šimić, Vanja (1991.) i Tamara (1993.), igraju u prvom, odnosno drugom sastavu subotičkog odbojkaškog kluba Spartak i već sada se može kazati kako predstavljaju budućnost ovoga sporta u jednom od trofejnih sportskih kolektiva u gradu. Unatoč činjenici da je poslije dugogodišnjeg prvoligaškog staža njihov klub prošle sezone nenadano ispao u niži rang, već ove sezone Tamara i kolegice na parketu će pokušati izboriti ekspresni povratak u društvo najboljih, dok mlađa Vanja igrama u drugom sastavu nastoji stjecati potrebno igračko iskustvo za budući prelazak u seniorsku ekipu.

► **Tko je glavni »krivac« što subotička odbojka u budućnosti može najozbiljnije računati na dvije sestre Šimić?**

Vanja: Odbojkom sam se počela baviti u jedanaestoj godini, ponajviše zbog svoga oca koji je bio aktivni odbojkaš i prvo timac Spartaka, pa bi se moglo reći kako je upravo on glavni »krivac«.

Tamara: Ja sam počela igrati s deset godina, u mom slučaju je sestrin izbor sporta u mnogome utjecao i na moju odluku.

► **Na kojim pozicijama igrate i kada ste debitirale za prvi, odnosno drugi sastav u kojima trenutačno nastupate?**

Vanja: Za prvi sastav Spartaka sam prvi puta zaigrala prošle godine, u svojoj 15-toj godini, u susretu protiv Crvene zvezde na gostovanju u Beogradu, igrajući na mjestu tehničara – dizača i organizatora igre. Za izbor ove opozicije ponajviše je utjecao osjećaj u prstima i sklonost prema dizanju lopti suigračicama na smeč.

Tamara: Igram na poziciji tzv. libera, igračice koja je prije svega zadužena za prijam servisa i obrambene zadaće tijekom igre, a za drugi sastav u kojemu trenutačno igram prvi put sam nastupila također prošle godine, protiv ekipe VST iz Novoga Sada.

► **Tko su bili vaši prvi treneri od kojih ste učili tajne odbojkaške igre?**

Vanja: Prvi trener mi je bio nekadašnji igrač Spartaka Zoran Olajić, koji je vodio školu odbojke u mojoj nekadašnjoj školi »Miroslav Antić« na Paliću, a potom sam trenirala pod nadzorom Nikole Santrača i Zorana Molnara.

Tamara: I ja sam isprva trenirala kod Olajića, a potom sam bila kod Andreje Milodanović i danas kod Zorana Molnara.

► **Kvalitetan i dobar stručni rad donio je i igračke rezultate, jer ste unatoč mladim godinama već u prvoj, odnosno drugoj ekipi. Koliko puta tjedno trenirate?**

Vanja: Prva ekipa trenira svakoga dana navečer, a svakog drugog dana i prije podne, pa se često

19. listopada 2007.

Tamara Šimić

dogada da između treninga i škole ostane minimalno slobodnog vremena, pogotovo danima kada je »dupli trening«.

Tamara: Druga ekipa trenira svakoga dana, ali isključivo navečer.

► **U koje škole idete i uspijevate li uskladiti školske i sportske obveze?**

Vanja: Pohađam drugi razred Gimnazije prirodnog smjera i zasada uspijevam stići sve.

Tamara: Učenica sam osmoga razreda OŠ »Miroslav Antić« s Palića i nemam problema na relaciji sport – škola.

► **S ovakvim dnevnim obvezama zbilja imate malo slobodnog vremena za sebe, no ipak, što volite raditi u tim rijetkim trenucima?**

Vanja: Volim izaći u grad skupa s drugaricama ili malo chatati na računar.

Tamara: Još uvijek ne izlazim u grad, a u slobodno vrijeme volim se vidjeti s drugaricama ili pročitati neku knjigu.

► **Kakvi su vaši odbojkaški planovi i da li biste voljele jednog dana zaigrati i profesionalnu odbojku?**

Vanja: Prvo bih željela izboriti povratak u elitni razred skupa s mojim kolegicama iz ekipe, napredovati igrački i jednoga dana biti profesionalna igračica u Italiji.

Tamara: Nastojat ću igrama u drugoj ekipi stjecati potrebno igračko iskustvo i dalje vrijedno trenirati. Isto kao i moja sestra željela bih jednog dana biti profesionalna odbojkašica u Italiji, zemlji u kojoj se igra najbolja ženska klupska odbojka.

Vanja Šimić

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	GRČKI NAZIV ZA AKROPOLU	ROCKER REED	"BRDSKI ŠTAKOR", SVIZAC	ANTE IVANKOVIĆ		DEBELA AMERIČKA TV ZABAV- LJAČICA, ROSEANNE	ALFRED NOBEL	JAKA KARTA	NEKAD POZNATI VATER- POLIST, BOŠKO	BORIS LEINER	"EAST"	BOJA ZA KOSU, KANA	
GLUMICA PRICA					GRAD U LIBANONU ULIČNO OSVJET- LJENJE								FILMSKI EKSPERT
VRPČA OD ŠARENOG PAPIRA (JEDN.)											NINA SIMONE ... DE JANEIRO		
GUSARSKO PIĆE				ARGON NARKOTIK, DROGA (ŽARG.)			KOD, PRI TV VODI- TELJICA ALAVANJA			TALIJAN SKA RTV "TRGOVAČ- KI ROBNİ CENTAR"			
OKRUGLO SLOVO		NAGOV- RITI NA ODUSTANAK OBLIK IME- NA ILIJA										DUŠIK VRSTA HRVANJA (IZVOR.)	
ZMIJA UDAVKA					SLOŽENO SLOVO DIO GRA- MATIKE			SLAVNI GLUMAC, RUSSELL NAČINITI NAKLON					
OTOKAR LEVAJ			AMERIČKI SISAVAC S OKLOPOM VANADIJ								RADIJ BRODSKA MOMČAD (MNOŽ.)		
GLUMICA TYLER				RIJEKA LEDENA OBORINA, SOLIKA			"ALT" UBIJENI EGIPATSKI DRŽAVNIK, ANVAR EL		NATPIS NA RASPELU	PAS U ZAGORJU ... / MEDIAN U STATISTICI			
IVAN JAKOVIĆ			BIH GRA- DIĆ NA SANI GUŠTERI GEKONI										
NEZAVIS- NOST													NAGLAŠA- VATI, AK- CENTIRATI
GENIJALNI NADREALIST													
ČUDOVIŠNA PTIČU- RINA IZ GRČ. MITA													
VODIK		POLICAJCI U ŽARGONU PORČULAN- SKA GLINA									POVIŠEN TON D TVRDA STIJENA		
AKSENA ODMILA				ESTONCI EKATERINA ODMILA					GRAD U BELGIJI OTAD				
LETJELICA NA REAK- TIVNI POGON							OBOR GLAVNI GRAD ŠVICARSKÉ				GORAN IVANIŠE- VIĆ STRUK CVIJEČA		
ČEŠKI PLES						FILOZOF- SKI POJAM KEANU REEVES U MATRIXU						UGLJIK VRSTA HRASTA	
ILIJA U INOZEM- STVU (NE ILIJE)					INSOMNIJA HARRY TRUMAN								
... I JANG				GENETSKA NASLJED- NOST "SIMENS"									
RACHEL U PRIJATE- LJIMA, JENNIFER								MARKA RAČUNALA					

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
salvador dali, h, baalbek, korijandol, ns, aka, est, gent, rakeja, tor, gi, polka, bitak, c, ilia, nesanicja, jin, hereditet, aniston, atari.

Preplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	6.000 din	7.080,00 din
1/2	3.600 din	4.248,00 din
1/4	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	5.000 din	5.900 din
1/2	3.000 din	3.540 din
1/4	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	4.000 din	4.720,00 din
1/2	2.400 din	2.832,00 din
1/4	1.360 din	1.604,80 din
1/6	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

**PETAK
19.10.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Vijesti iz kulture
10.11 - Najveći grad na svijetu, dokumentarni film
11.00 - Zlurad, crtana serija
11.25 - Glas domovine
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Oprah Show
14.05 - Brisani prostor
14.45 - Fotografija u Hrvatskoj
14.50 - 3: The Dale Earnhardt Story, američki film
16.20 - Znanstvene vijesti
16.30 - Znanstvena petica
17.05 - Hrvatska uživo
18.45 - Zagonetni mit: Na nebu i na zemlji, dokumentarna serija
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
21.05 - 16 Blocks, američko-njemački film
22.55 - Lica nacije
23.40 - Vijesti
23.52 - Vijesti iz kulture
00.05 - Jimmyjev šou, film
01.40 - Hitna služba 13., serija
02.25 - McLeodove kćeri, serija
03.10 - My Name is Earl, humoristična serija
03.35 - Oprah Show
04.15 - 3: The Dale Earnhardt Story, američki film
05.45 - Znanstvena petica
06.15 - Anin dvostruki život, telenovela
07.00 - Glas domovine

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - Navrh jezika
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri, serija
11.30 - Babe, američki film
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine: medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Hitna služba 13., serija

16.15 - Županijske panorama
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.25 - Zovem se Earl, humoristična serija
17.55 - Moja obitelj 5., humoristična serija
18.29 - Vijesti na Drugom
18.40 - T-Mobile CD LIVE
19.30 - Prijatelji 1., humoristična serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.05 - Odmori se, zaslužio si - TV serija
21.40 - Sportske vijesti
21.50 - Urednica tabloida, serija
22.40 - Inspektor Lynley 4., serija
00.10 - Eminem - A.K.A., glazbeno-dokumentarni film
01.20 - Pregled programa za subotu

06.55 Medvjedića dobra srca
07.25 Pepa Prašćić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Ruby Cairo, igrani film
15.50 Svijet prema Jimu, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lost, serija
21.50 Tihi vrisak, igrani film
23.30 Vijesti
23.50 Lijepe i ambiciozne, serija
00.40 Ubojita zamjena, film
02.35 Smrtonosna laž, film
04.05 Kraj programa

05.40 Big Brother, show (R)
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
09.10 Puna kuća, humoristična serija (R)
09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)

10.55 Večera za 5 - sve 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.05 Ptice umiru pjevajući, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.30 Bračne vode, humoristična serija
18.00 Večera za 5 - sve 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
22.00 Robin Hood: Muškarci u tajicama, film
23.50 Vijesti
00.00 Big Brother, show
00.10 Klub dječaka, film, triler
01.45 Kunolovac, kviz
03.45 Siguran plan, film, (R)

**SUBOTA
20.10.2007.**

07.20 - TV kalendar
07.30 - Velike filmske zvijezde: Michel Galabru
08.00 - Vijesti
08.10 - Jutarnja filmska premijera: Povratak ratnika, američki film
10.15 - Vijesti
10.21 - Vijesti iz kulture
10.30 - Kućni ljubimci
11.00 - Meta, emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.15 - Potrošački kod
13.45 - Prizma, multinacionalni magazin
14.35 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.55 - Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
15.45 - Reporter: Neprijatelji sreće
16.50 - Euromagazin
17.25 - Vijesti
17.40 - Ružna Betty, serija
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - 69, show

21.10 - Napad na policijsku stanicu, američki film
23.05 - CSI: Miami 5., serija
23.55 - Vijesti
00.10 - Vijesti iz kulture
00.20 - Spavat ću kad umrem, britansko-američki film
02.00 - Madigan, američki film
03.30 - Hrvatska nogometna liga - emisija
04.25 - CSI: Miami 5., serija
05.10 - Skica za portret
05.25 - Oprah Show
06.10 - Velike filmske zvijezde: Michel Galabru
06.35 - Anin dvostruki život, telenovela

07.00 - TV vodič
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Miki i prijatelji
09.15 - Mala sirena
09.40 - Briljanteen
10.35 - O.C. 4., serija
11.25 - Tree Hill 4., serija
12.10 - Vrijeme je za jazz
13.15 - 16 blokova, američko-njemački film
15.00 - Filmovi Johna Waynea: Kauboji, američki film
17.10 - Oprah Show
17.55 - Sao Paolo: Kvalifikacijski trening F-1 za Veliku nagradu Brazila, prijenos
19.00 - Sportski program
19.30 - Prijatelji 1., humoristična serija
20.00 - Prijenos utakmice
22.00 - Emisija
23.05 - Sportske vijesti
23.15 - Katastrofa, film
00.40 - 69, show
01.35 - Pregled programa za nedjelju

06.55 Flintove avanture
07.20 Prašćićgrad, crtana serija
07.45 Power rangers S.P.D.
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Ninja kornjače FFWF, crtana serija
09.00 Nova lova, Tv igra
10.50 M.H. Clark. Sjeti se. igrani film
12.20 Frankie i Johnny, igrani film
14.25 Večernja škola - EU
15.25 Lud, zburjen, normalan, serija
16.05 Operacija Kajman, serija
17.05 Vijesti
17.15 Kod Ane, kulinarski show
18.00 Nad lipom 35, humoristično glazbeni show

19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Showtime, talent show
21.00 Hollywoodski murjaci, igrani film
23.10 Moćni Mahowny, igrani film
01.00 Lijepe i ambiciozne, serija
01.50 Nasilna smrti, igrani film
03.25 Osveta ninje, igrani film
05.00 Kraj programa

05.20 Big Brother, show
06.05 SpužvaBob Skockani, crtana serija
06.25 Igraj se Sezame, crtana serija
06.50 Elmov svijet, crtana serija
07.10 Groverov globus, crtana serija
07.25 Avalon, film, drama
09.35 Zabranjena ljubav, sapunica (pet epizoda) (R)
11.55 Lijepe žene, dramska serija
12.50 Bijeg, dramska serija
13.50 Vijesti uz ručak
13.55 Priznanja, film, drama
15.30 Big Brother, show (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: Specijal Rocky horror picture show, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Big Brother, show
21.05 Jerry Maguire, igrani film, drama
23.30 Big Brother, show
00.00 Rocky horror picture show, film, mjuzikl/komedija/horor
01.50 Kunolovac, kviz
03.50 Big Brother, show (R)
04.45 Robin Hood: Muškarci u tajicama, film, (R)

**NEDJELJA
21.10.2007.**

07.10 - TV kalendar
07.20 - Malena čudovišta, američki film za djecu
09.00 - Koncert Udaraljkaškog orkestra
10.05 - Vijesti
10.11 - Vijesti iz kulture
10.20 - Ubojstvo, napisala je - serija
12.00 - Dnevnik (T)
12.25 - 100% hrvatsko, emisija pod pokroviteljstvom
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More

- 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.02 - Kulturni info
 15.07 - Vijesti
 15.17 - Čudom preživjeli:
 U raljama smrti,
 dokumentarna serija
 16.07 - Svirci moji,
 glazbena emisija (6.)
 16.55 - Serijal Marija Saletta:
 Sudbine - Hrvati na
 Mississippiju
 17.30 - Princezini dnevnici,
 američki film
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.05 - Tko želi biti milijunaš?,
 kviz
 21.05 - Sestre, TV drama
 22.00 - Dr.House 3., serija
 22.50 - Vijesti
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - AUTORSKA VIZURA -
 Ivan Faktor: Das Lied
 ist Aus, dokumentarni film
 00.05 - Galactica 3., serija
 00.50 - Nedjeljom u dva
 01.50 - Dr.House 3., serija
 02.35 - Čudom preživjeli:
 U raljama smrti,
 dokumentarna serija
 03.25 - Titan - kao kod kuće,
 dokumentarni film
 04.15 - Opera Box
 04.45 - Svirci moji,
 glazbena emisija (6.)
 05.30 - Plodovi zemlje
 06.20 - Rijeka: More

- 07.00 - TV vodič
 09.25 - Anastasia, crtani film
 10.20 - Opera Box
 10.50 - Biblija
 11.00 - Gajnice: Misa, prijenos
 12.00 - Film
 13.55 - Titan - kao kod kuće,
 dokumentarni film
 14.45 - Galactica 3., serija
 15.30 - Magazin nogometne LP
 16.00 - Rukomet, Croatia cup:
 Hrvatska - Makedonija,
 prijenos
 17.30 - Studio F-1
 17.50 - Sao Paolo: Formula 1
 za Veliku nagradu
 Brazila, prijenos
 19.50 - Studio F-1
 20.25 - Talijanska nogometna
 liga, 1. poluvrijeme
 21.20 - Sportske vijesti
 21.30 - Talijanska nogometna
 liga, 2. poluvrijeme
 22.25 - T-Mobile CD LIVE
 23.10 - Shpitzza
 23.55 - Ciklus europskog filma:
 Opsjena moći,
 francuski film
 01.35 - Pregled programa
 za ponedjeljak

- 07.00 Flintove avanture
 07.20 Prašćićgrad, crtana serija
 07.45 Ninja kornjače FFWD
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 U sedmom nebu, serija
 09.30 Smallville, serija
 10.25 Čarobnice, serija
 11.25 M.H. Clark. Zločin iz
 strasti, igrani film
 13.10 Hollywoodski murjaci,
 igrani film
 15.10 Naša mala klinika, serija
 16.10 Showtime, talent show
 17.10 Vijesti
 17.20 Jesen u New Yorku, film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35,
 humoristično glazbeni show
 21.15 Bez vesla, igrani film
 23.00 Red Carpet,
 zabavna emisija
 00.15 Svi mrže Chrisa, serija
 00.45 Smrtonosna igra, film
 02.20 Red Carpet,
 zabavna emisija
 03.25 Kraj programa

- 06.30 Big Brother, show
 07.05 Lijepe žene,
 dramska serija (R)
 07.55 Blizanke,
 humoristična serija
 08.20 Centar svijeta,
 humoristična serija
 08.50 SpužvaBob Skockani
 09.15 Igraj se Sezame,
 crtana serija
 09.35 Elmov svijet,
 crtana serija
 09.55 Groverov globus,
 crtana serija
 10.15 Ljeto na rijeci, film
 11.40 Čuvar stanice, igrani film
 13.15 Vijesti uz ručak
 13.25 Naša priča, igrani film
 15.00 Jerry Maguire,
 film, drama (R)
 17.15 Odred za čistoću,
 zabavna emisija
 17.50 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Salto, zabavna emisija
 20.00 Big Brother, show
 21.05 CSI,
 kriminalistička serija
 21.55 Izuzetna hrabrost,
 igrani film, akcijski
 23.45 Big Brother, show
 23.55 FBI: Istraga, serija
 00.45 Kunolovac, kviz
 02.45 Big Brother, show (R)
 03.45 Rocky horror picture
 show, film,
 mjuzikl/komedija/horor (R)

PONEDJELJAK 22.10.2007.

- 06.50 - TV kalendar
 09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - Vijesti iz kulture
 10.11 - Putovanja u divljinu 2.,
 dokumentarna serija
 10.37 - Putovanja u divljinu 2.,
 dokumentarna serija
 11.03 - Normalan život, emisija
 za osobe s invaliditetom
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Anin dvostruki život
 13.20 - Oprah Show
 14.05 - Svirci moji,
 glazbena emisija (6.)
 14.50 - Fotografija u Hrvatskoj
 14.55 - Kudravi okružni tužilac,
 američki film
 16.30 - Mir i dobro
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - Najslabija karika, kviz
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Latinica, 1. dio
 21.10 - Latinica, 2. dio
 21.45 - Veliki brodolomi
 Jadrana: Sila mora,
 dokumentarna serija
 22.30 - Otvoreno
 23.20 - Vijesti
 23.32 - Vijesti iz kulture
 23.40 - Na rubu znanosti:
 Otmice 2
 00.40 - Ally McBeal, serija
 01.25 - Hitna služba 13., serija
 02.10 - McLeodove kćeri,
 serija
 02.55 - Zovem se Earl,
 humoristična serija
 03.20 - Putovanja u divljinu 2.,
 dokumentarna serija
 03.45 - Latinica
 05.10 - Anin dvostruki život
 05.55 - Normalan život, emisija
 za osobe s invaliditetom

- 07.10 - Nove pustolovine:
 Lucky Luke, crtana serija
 07.35 - Pucca, crtana serija
 08.00 - Žutokljunac
 08.55 - Tom i Jerry kao klinici
 09.20 - Mala škola novinarstva
 10.20 - Darcyno životinjsko
 carstvo, serija za mlade
 10.45 - McLeodove kćeri
 11.30 - Princezini dnevnici,
 američki film
 13.20 - Nulti sat
 14.20 - Nove pustolovine
 medvjedića Winnieja
 Pooha, crtana serija
 14.45 - Nora fora, igra za djecu

- 15.15 - Vijesti na Drugom
 15.30 - Hitna služba 13., serija
 16.15 - Županijske panorame
 16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
 17.25 - Zovem se Earl,
 humoristična serija
 17.55 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 18.29 - Vijesti na Drugom
 18.40 - Ally McBeal, serija
 19.30 - Prijatelji 1.,
 humoristična serija
 19.55 - Crtani film
 20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 21.00 - Dinamo '67,
 prijenos koncerta
 22.00 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Sportske vijesti
 22.25 - Cilus filmova Ala
 Pacina: Simone, film
 00.25 - Sažeci španjolske i
 talijanske nogometne lige
 01.00 - Pregled programa
 za utorak

- 06.10 Šaljivi kućni video
 06.35 Medvjedići dobra srca
 07.25 Pepa Prašćić
 07.40 Traktor Tom
 08.00 Svi vole Raymonda
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Šaljivi kućni video
 11.30 Obiteljske veze, serija
 12.00 Cosby show, serija
 13.00 Vijesti
 13.20 Zauvijek susjedi, serija
 14.00 Bez vesla, igrani film
 15.50 Svijet prema Jimu, serija
 16.20 Svi vole Raymonda
 17.20 Vijesti
 17.35 Cosby show, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Smrtonosna zona, film
 21.45 Uvod u anatomiju, serija
 22.40 Kućanice, serija
 23.35 Vijesti
 23.55 Seks i grad, serija
 00.25 Will i Grace, serija
 00.55 JAG, serija
 01.45 Zauvijek ljubav, film
 03.20 Kraj programa

- 05.30 Big Brother, show
 05.45 Everwood, serija (R)
 06.35 Astroboy, crtana serija
 06.55 Jagodica Bobica
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Princ iz Bel- Aira, (R)
 08.40 Puna kuća, serija (R)
 09.05 Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 09.30 Bračne vode, serija (R)
 09.55 Sudnica, show (R)
 10.25 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)

- 10.55 Ekkluziv, magazin (R)
 11.40 Vijesti
 11.45 Zabranjena ljubav, (R)
 12.15 Ptice umiru pjevajući,
 dramska serija
 13.05 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.50 Cobra 11, serija
 15.40 Princ iz Bel- Aira, serija
 16.10 Puna kuća, serija
 16.40 Pod istim krovom, serija
 17.05 Sam svoj majstor, serija
 17.30 Bračne vode, serija
 18.00 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 K.T.2 - Pravda na
 zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Big Brother, show
 21.05 Skrivena meta,
 kriminalistička serija
 21.55 Zakon zločina, film
 23.35 Vijesti
 23.50 Big Brother, show
 00.00 CSI, serija (R)
 00.50 Kunolovac, kviz
 02.50 Big Brother, show (R)
 03.50 Izuzetna hrabrost,
 igrani film, akcijski (R)

UTORAK 23.10.2007.

- 06.50 - TV kalendar
 09.10 - 100% hrvatsko, emisija
 pod pokroviteljstvom
 09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - Vijesti iz kulture
 10.11 - Putovanja u divljinu 2.,
 dokumentarna serija
 10.37 - Putovanja u divljinu 2.,
 dokumentarna serija
 11.03 - Među nama,
 znanstveno-obrazovna emisija
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Anin dvostruki život
 13.20 - Oprah Show
 14.05 - Veliki brodolomi
 Jadrana: Sila mora,
 dokumentarna serija
 14.50 - Bratty Babies, film
 16.20 - Znanstvene vijesti
 16.30 - Alpe-Dunav-Jadran
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - Najslabija karika, kviz
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Antologija hrvatskog
 dramskog programa: Đuka
 Begović, dramska serija
 21.45 - Poslovni klub
 22.30 - Otvoreno
 23.20 - Vijesti
 23.32 - Vijesti iz kulture
 23.40 - Mijenjam svijet

00.15 - Hitna služba 13., serija
01.00 - McLeodove kćeri, serija
01.45 - Zovem se Earl, serija
02.10 - Bratty Babies, film
03.40 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
04.35 - Poslovni klub
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Abeceda EU: D
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri
11.30 - Ljubav na Nilu, francusko-njemački film
13.00 - Pucca, crtana serija
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Hitna služba 13., serija
16.15 - Županijske panorama
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.25 - Zovem se Earl, humoristična serija
17.55 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.29 - Vijesti na Drugom
18.40 - Ponos Ratkajevih, serija
19.25 - Prijatelji 1., humoristična serija
19.50 - Crtani film
20.00 - Emisija
20.35 - Glasgow Rangers - Barcelona, 1. poluvrijeme
21.30 - Vijesti na Drugom
21.40 - Glasgow Rangers - Barcelona, 2. poluvrijeme
22.35 - Emisija
22.50 - Sportske vijesti
23.00 - Ciklus filmova Ala Pacina: Mletački trgovac, američko-talijansko-luksemburško-britanski film
01.10 - Sažeci nogometne Lige prvaka
01.50 - Pregled programa za srijedu

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Praščić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, Tv igra

11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Smrtonosna zona, film
15.50 Svijet prema Jimu, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Operacija Kajman, serija
21.50 Još 48 sati, igrani film
23.40 Vijesti
00.00 Seks i grad, serija
00.30 Will i Grace, serija
01.00 JAG, serija
01.50 Na rubu zakona, serija
02.40 Grbavac s našeg faksa, igrani film
04.20 Kraj programa

05.30 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.05 Ptice umiru pjevajući, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 – Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.30 Ljubav iz snova, film, romantična komedija
23.15 Reži me, dramska serija
00.15 Vijesti
00.30 Big Brother, show
00.40 Skrivena meta, serija (R)
01.30 Kunolovac, kviz
03.30 Big Brother, show (R)
04.25 Zakon zločina, film, akcijski triler (R)

**SRIJEDA
24.10.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Vrijeme
10.11 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
10.37 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
11.03 - Riječ i život, religijski program
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
14.50 - Fotografija u Hrvatskoj
14.55 - Mr. Headmistress, film
16.30 - Sasvim obični ljudi
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Najslabija karika, kviz
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Piramida
21.20 - Luda kuća 3., TV serija
22.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Drugi format
00.25 - Kulturni info
00.30 - McLeodove kćeri
01.15 - Zovem se Earl, humoristična serija
01.40 - Oprah Show
02.25 - Mr. Headmistress, američki film
03.55 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
04.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
04.40 - Sasvim obični ljudi
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Riječ i život, religijski program

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Iznad crte
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri
11.30 - Crveni pas, film
12.55 - Pucca, crtana serija
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija

14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Sažeci nogometne Lige prvaka
16.15 - Županijske panorama
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.25 - Zovem se Earl, serija
17.55 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.29 - Vijesti na Drugom
18.40 - Ponos Ratkajevih, serija
19.25 - Prijatelji 1., humoristična serija
19.50 - Crtani film
20.00 - Emisija
20.35 - Chelsea - Schalke 04, 1. poluvrijeme
21.30 - Vijesti na Drugom
21.40 - Chelsea - Schalke 04, 2. poluvrijeme
22.35 - Emisija
22.50 - Sportske vijesti
23.00 - Ciklus filmova Ala Pacina: Cruising, film
00.40 - Sažeci nogometne Lige prvaka
01.20 - Pregled programa za srijedu

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Praščić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Još 48 sati, igrani film
15.50 Svijet prema Jimu, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Cimmer fraj, serija
20.45 Večernja škola - EU
21.45 Lud, zbunjen, normalan, serija
22.40 Ugovor iz snova, film
00.35 Vijesti
00.55 Seks i grad, serija
01.25 Kod Ane, kulinarski show
02.05 Krug prijatelja, film
03.45 Cimmer fraj, serija
04.20 Kraj programa

05.55 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)

09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.05 Ptice umiru pjevajući, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 – Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 CSI: New York, serija
21.55 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
22.50 Reži me, dramska serija
23.50 Vijesti
00.05 Big Brother, show
00.15 U paklu rata, ratna serija
01.05 Kunolovac, kviz
03.05 Big Brother, show (R)
04.05 Ljubav iz snova, film, romantična komedija (R)

**ČETVRTAK
25.10.2007.**

09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.11 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
10.37 - Putovanja u divljinu 2., dokumentarna serija
11.03 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Oprah Show
14.05 - Transfer
14.50 - Skica za portret
15.05 - Beautiful Girl, film
16.30 - Projekt Carmen, dokumentarni film
17.05 - Hrvatska uživo
18.40 - Najslabija karika, kviz
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Brisani prostor
20.55 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.55 - Pola ure kulture

22.30 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.32 - Vijesti iz kulture
23.40 - Posljednji zaljev
Panonskoga mora, dokumentarni film
00.10 - Bostonsko pravo 1
00.55 - McLeodove kćeri
01.40 - Zovem se Earl, humoristična serija
02.05 - Moja obitelj 5., humoristična serija
02.35 - Oprah Show
03.20 - Lovci na natprirodno, serija
04.00 - Pola ure kulture
04.25 - Brisani prostor
05.10 - Anin dvostruki život
05.55 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Pucca, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Zekoslavne priče 1.
09.20 - Pročitani (5.)
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.40 - McLeodove kćeri
11.20 - Rijeka, američki film
13.20 - Nulti sat
14.20 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.45 - Nora fora, igra za djecu
15.15 - Vijesti na Drugom
15.30 - Sažeci nogometne Lige prvaka
16.15 - Županijske panorama
16.40 - Ponos Ratkajevih, serija
17.25 - Zovem se Earl, serija
17.55 - Moja obitelj 5., serija
18.29 - Vijesti na Drugom
18.40 - Bostonsko pravo 1
19.30 - Prijatelji 1., serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.05 - Impresionisti, serija
22.05 - Sportske vijesti
22.20 - Ciklus filmova Ala Pacina: Miris žene, film
00.50 - Lovci na natprirodno
01.35 - Pregled programa za petak

06.10 Šaljivi kućni video
06.35 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Praščić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija

12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Ugovor iz snova, film
15.50 Svijet prema Jimu, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Istraga, magazin
21.40 Provjereno, informativni magazin
22.35 Ostati živ, dokumentarno igrana serija
23.30 Vijesti
23.50 Seks i grad, serija
00.25 Novac, business magazin
00.55 Automotiv, auto moto magazin
01.20 Ostati živ, dokumentarno igrana serija
02.05 Dva metra pod zemljom
03.00 Lažna nevjesta, film
04.30 Kraj programa

05.45 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Jagodica Bobica
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav
12.05 Ptice umiru pjevajući, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 – Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Kljent, film, drama
22.40 Reži me, dramska serija
23.40 Vijesti
23.55 Big Brother, show
00.05 CSI: New York, (R)
00.55 Kunolovac, kviz
02.55 Big Brother, show (R)
03.55 Reži me, serija (dvije epizode) (R)

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 11 i 30 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.
E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem električni šporet »Sloboda« malo korišten.
Tel: 024/ 562 – 700 zvati u večernjim satima.

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem,
Karan. Tel: 025/ 830 – 475
i 063/ 717 – 4888.

Iznajmljujem sobu za jednu ili dvije ženske osobe u centru grada (Tokio).
Tel. 064/ 261 – 8022, 024/ 530 – 107

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem veliku dvosobnu kuću u Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostorijom, uz asfaltiranu cestu, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja.
Pitati na telefon 064/ 239 – 0122, Tomica Crnković.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenicima/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Potrebna na poklon bolje očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

''URNA''
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

**PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA**

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Održani VI. Dani Balinta Vujkova
Hrvatsko kazalište iz Pečuha
prikazalo predstavu »Pošteni varalica«

